

Årsrapport 2019

Indhold

Ledelsesberetning

Overblik

- 4 Hartmann kort fortalt
- 5 Hoved- og nøgletal for koncernen
- 6 Hartmann skabte stærke resultater i 2019
- 7 Udviklingen i 2019

- 81 Hoved- og nøgletal pr. kvartal
- 82 Nøgletalsdefinitioner

Ledelse

- 24 Samfundsansvar
- 25 Virksomhedsledelse
- 26 Bestyrelse og direktion
- 29 Aktionærinformation

Årsregnskab

Regnskab

- 32 Totalindkomstopgørelse
- 33 Pengestrømsopgørelse
- 34 Balance
- 35 Egenkapitalopgørelse
- 37 Noter
- 83 Ledelsespåtegning
- 84 Revisionspåtegning

Forretning

- 12 Forretningsmodel
- 13 Forventninger og ambitioner
- 14 Strategi
- 17 Markeder og produkter
- 19 Risikostyring
- 21 Hyperinflation

Leder

2019 blev et godt år med volumenvækst, fremgang i omsætning og indtjening samt udvidelse af produktionskapaciteten

→ Side 6

Strategi

Hartmann lancerede strategien 'Think ahead' i 2019 og udvidede kapaciteten, øgede effektiviteten og styrkede markedsføringsindsatsen

→ Side 14

Think News

I 2019 offentliggjorde Hartmann data fra undersøgelser af forbrugernes indstilling til plastic- og støbepapemballage i nyhedsbrevet 'Think News'

→ Besøg websitet

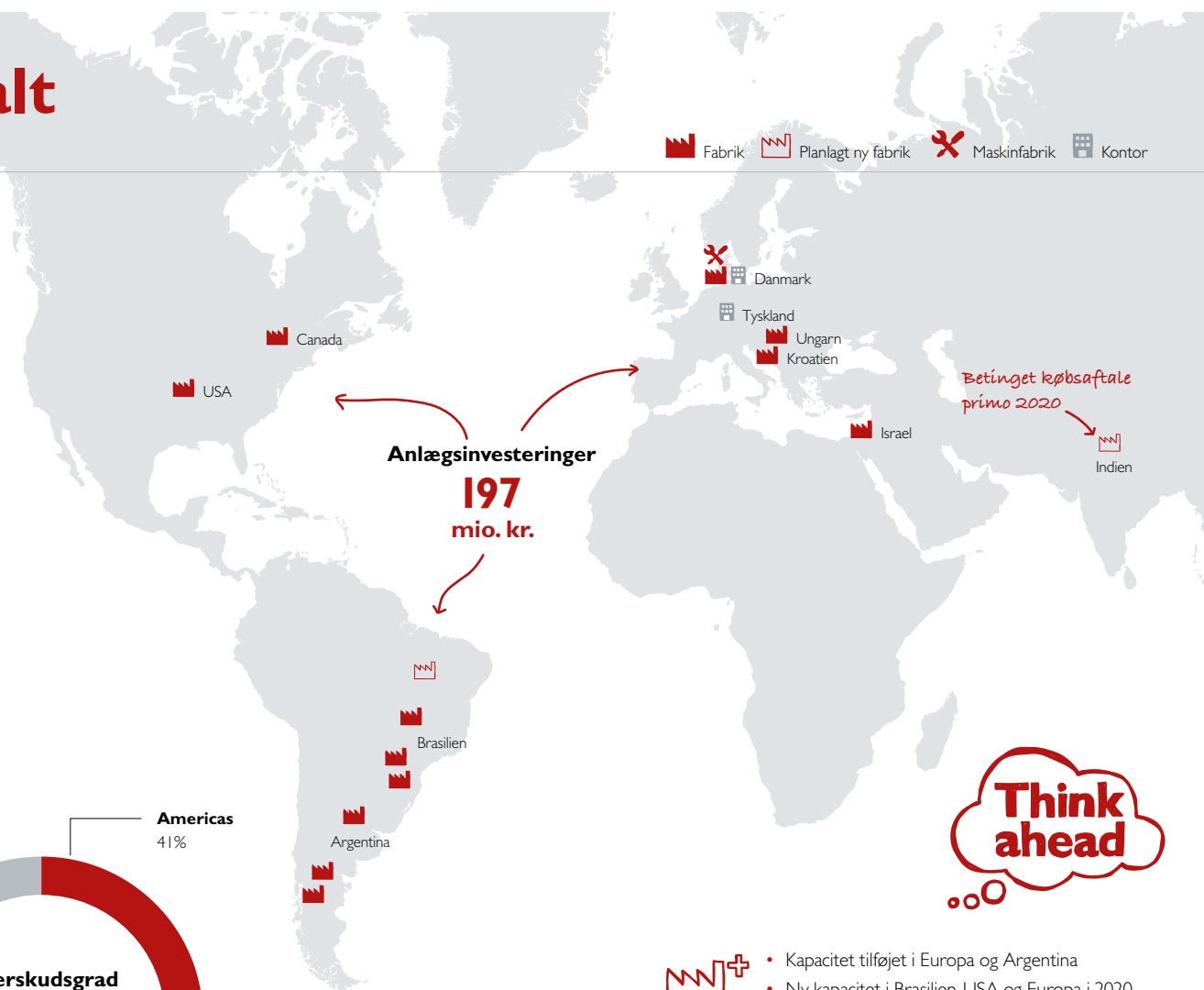
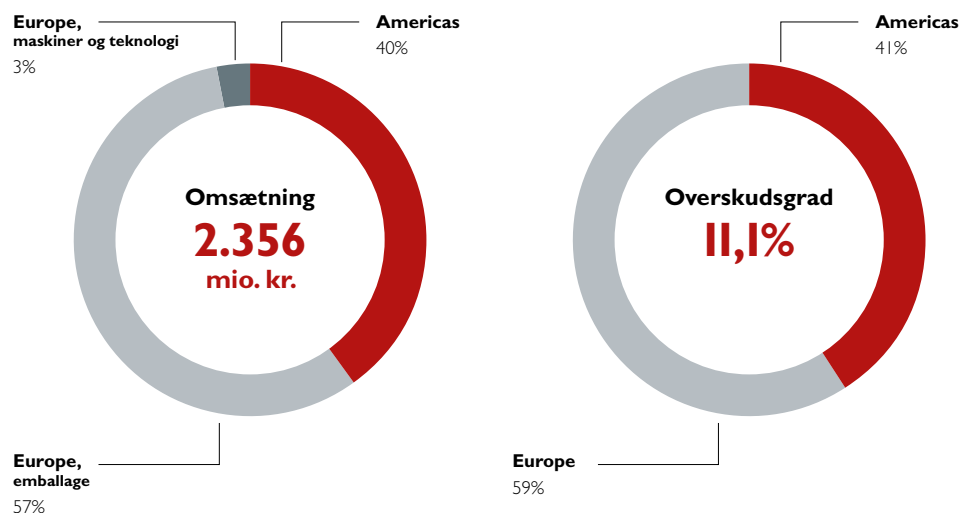
Overblik

- 4 Hartmann kort fortalt
- 5 Hoved- og nøgletal
- 6 Hartmann skabte stærke resultater i 2019
- 7 Udviklingen i 2019

Hartmann kort fortalt

Hartmann er verdens førende producent af ægemballage i støbepap, markedsleder inden for fremstilling af frugtemballage i Sydamerika og verdens største producent af teknologi til fremstilling af emballage i støbepap. Hartmann blev stiftet i 1917, og virksomhedens markedsposition er grundlagt på baggrund af stærke teknologiske kompetencer og indgående erfaring med produktion af bæredygtig støbepapemballage siden 1936.

- Kapacitet tilføjet i Europa og Argentina
- Ny kapacitet i Brasilien, USA og Europa i 2020
- Betinget aftale om køb af fabrik i Indien primo 2020
- Automatisering og ny teknologi
- Organisatorisk tilpasning
- Øget produktion per medarbejder
- Forbrugerundersøgelser
- Styrket marketingindsats

Hoved- og nøgletal for koncernen

Seneste forventning: Øvre del af intervallet 2,2-2,4 mia. kr.

mio. kr.	2019	2019 Ekskl. IAS 29	2018	2018 Ekskl. IAS 29	2017	2016	2015
Totalindkomst							
Nettoomsætning	2.356	2.361	2.207	2.224	2.207	2.096	2.133
Driftsresultat	250	262	215	226	235	248	234
Særlige poster	0	0	(33)	(33)	(14)	0	(101)
Driftsresultat efter særlige poster	250	262	182	193	221	248	133
Finansielle poster, netto	(35)	(38)	(46)	(56)	(54)	(27)	(23)
Resultat før skat	215	225	136	138	168	221	111
Årets resultat	167	185	96	103	122	175	111
Totalindkomst	180	170	85	62	41	239	1
Pengestrømme							
Driftsaktivitet	296	296	265	265	258	248	221
Investeringsaktivitet	(197)	(197)	(128)	(128)	(205)	(337)	(512)
Finansieringsaktivitet	(92)	(92)	(68)	(68)	(78)	(26)	332
Pengestrømme i alt	7	7	68	68	(26)	(115)	41
Balance							
Aktiver	2.042	2.002	1.834	1.804	1.865	1.942	1.720
Investeringer i materielle aktiver	193	196	122	122	204	339	186
Nettoarbejdskapital	323	322	287	287	312	275	308
Investeret kapital	1.502	1.455	1.321	1.288	1.339	1.323	1.055
Nettorentebærende gæld (NRBG)	634	634	577	577	641	644	495
NRBG ekskl. leasingforpligtelser	556	556	577	577	641	644	495
Egenkapital	879	847	765	742	746	771	598

Seneste forventning: Niveaueet 11%

	2019	2019 Ekskl. IAS 29	2018	2018 Ekskl. IAS 29	2017	2016	2015
Nøgletal i %							
Overskudsgrad	10,6	11,1	9,7	10,2	10,7	11,8	11,0
Afkast af investeret kapital (ROIC)	16,9	18,2	16,0	17,2	17,1	20,9	21,7
Egenkapitalforrentning	20,5	23,5	12,8	14,1	16,2	25,0	17,1
Egenkapitalandel	43,1	42,3	41,7	41,1	40,0	39,7	34,7
Gearing	72,1	74,8	75,4	77,8	85,9	83,6	82,8
Aktierelaterede nøgletal							
Antal aktier (ekskl. egne akter)	6.915.090	6.915.090	6.915.090	6.915.090	6.915.090	6.915.090	6.915.090
Resultat pr. aktie, kr. (EPS)	24,2	26,8	13,9	14,9	17,6	25,3	16,1
Pengestrømme pr. aktie, kr.	42,8	42,8	38,3	38,3	37,3	35,9	32,0
Udbytte pr. aktie, kr. (foreslået)	0,0	0,0	9,50	9,50	9,50	9,50	9,50
Indre værdi pr. aktie, kr.	127,1	122,4	110,6	107,3	107,9	111,4	86,4
Børskurs, kr.	304,0	304,0	253,0	253,0	320,0	338,0	271,0
Børskurs/indre værdi pr. aktie	2,4	2,5	2,3	2,4	3,0	3,0	3,1
Børskurs/indtjening (P/E)	12,6	11,3	18,2	16,9	18,1	13,4	16,9
Udbytteandel, %	0,0	0,0	69,4	64,5	54,6	38,1	60,0
Markedsværdi, mio. kr.	2.132,6	2.132,6	1.774,8	1.774,8	2.244,8	2.371,1	1.901,1
Medarbejdere							
Gennemsnitligt antal fuldtidsbeskæftigede	1.997	1.997	1.996	1.996	1.994	1.992	2.086

For nøgletsdefinitioner henvises til side 82. I denne rapport angives driftsresultat og overskudsgrad før særlige poster; ligesom overskudsgrad, afkast af den investerede kapital og anlægsinvesteringer omtales eksklusiv justering for hyperinflation.

Hartmann skabte stærke resultater i 2019

Vi skabte fremgang og stærke resultater i 2019 med afsæt i de positive tendenser, der præger vores industri og markeder i disse år. Efterspørgslen efter Hartmanns emballage stiger støt i takt med befolkningstilvæksten, urbaniseringen og udbredelsen af den strukturerede detailhandel – ligesom stadig flere forbrugere kræver bæredygtig emballering af produkterne på supermarkedernes hylder.

I 2019 har vi skabt markant volumenvækst inden for æg- og frugt-emballage og løftet både omsætning og driftsresultat til det højeste niveau i Hartmanns historie. Vi nåede en omsætning i underkanten af 2,4 mia. kr. og en overskudsgrad på 11,1% efter en god udvikling i kerneforretningen.

Fremgangen i kerneforretningen var drevet af volumenvækst, forbedret produktionseffektivitet og høj kapacitetsudnyttelse. Samtidig formåede vi at øge andelen af premiumprodukter og løfte den gennemsnitlige salgspris for at imødegå højere råvareomkostninger, som også påvirkede resultaterne i årets løb.

I tråd med vores strategi 'Think ahead' øgede vi anlægsinvesteringerne i årets løb. Vi tog ny produktionskapacitet i brug i Europa og i Argentina, ligesom vi besluttede, at vi i 2020 vil gennemføre en væsentlig kapacitetsudvidelse i Europa rettet mod det engelske marked i særdeleshed, udvide den eksisterende fabrik i USA markant og åbne en ny fabrik i Brasilien.

I begyndelsen af 2020 supplerede vi investeringerne i den eksisterende forretning ved at indgå en betinget aftale om købet af indiske Mohan Fibre, der producerer og afsætter støbepapemballage til æg- og æbleproducenter.

Vi forventer at gennemføre opkøbet medio 2020 og dermed etablere en solid platform for Hartmann i det store og attraktive indiske marked, der er præget af en gunstig demografisk udvikling, fremgang i detailhandelen samt voksende æg- og frugtproduktion.

I forlængelse af de markante investeringer i eksisterende og nye markeder vil bestyrelsen indstille til generalforsamlingen, at der ikke udbetales udbytte til Hartmanns aktionærer i 2020. Vi fastholder således koncernens fleksibilitet i forhold til yderligere attraktive ekspansions- og opkøbsmuligheder, så vi sikrer de bedst mulige forudsætninger for at skabe fortsat vækst og realisere ambitionerne i strategien 'Think ahead'.

I 2020 forventer vi at skabe fortsat volumenvækst i alle markeder og øge koncernens samlede omsætning til 2,4-2,6 mia. kr. med en overskudsgrad på 10-12%.

Agnete Raaschou-Nielsen

Bestyrelsesformand

Torben Rosenkrantz-Theil

Administrerende direktør

” 2019 blev et godt år for Hartmann med volumenvækst, fremgang i omsætning og indtjening samt udvidelse af produktionskapaciteten

Udviklingen i 2019

4. kvartal 2019

Hartmann øgede omsætningen til 615 mio. kr. (2018: 588 mio. kr.) efter justering for hyperinflation i 4. kvartal 2019 efter volumen-vækst og omsætningsfremgang i både den europæiske og den amerikanske forretning. Udsving i valutakurser påvirkede samlet set omsætningen med -25 mio. kr. i 4. kvartal. Udviklingen i den argentinske peso (ARS) påvirkede omsætningen med -31 mio. kr., hvoraf -13 mio. kr. kan henføres til justering for hyperinflation. Eksklusiv justering for hyperinflation steg koncernens omsætning til 611 mio. kr. (2018: 566 mio. kr.) i 4. kvartal 2019.

I 4. kvartal 2019 løftede Hartmanns europæiske forretning omsætningen til 367 mio. kr. (2018: 346 mio. kr.) drevet af fremgang i omsætningen fra emballagesalg til 360 mio. kr. (2018: 341 mio. kr.) og et moderat højere bidrag fra Hartmann Technology på 7 mio. kr. (2018: 5 mio. kr.). De amerikanske aktiviteter øgede omsætningen til 248 mio. kr. (2018: 243 mio. kr.) efter justering for hyperinflation og 244 mio. kr. (2018: 221 mio. kr.) eksklusiv justering for hyperinflation.

Koncernens driftsresultat steg til 74 mio. kr. (2018: 48 mio. kr.) eksklusiv justering for hyperinflation svarende til en overskudsgrad på 12,1% (2018: 8,4%). Den positive udvikling skyldes fremgang i både den europæiske forretning og på de amerikanske markeder, hvor de nordamerikanske aktiviteter i særdeleshed bidrog til stigningen i driftsresultatet. Inklusiv justering for hyperinflation steg driftsresultatet for 4. kvartal 2019 til 71 mio. kr. (2018: 49 mio. kr.) svarende til en overskudsgrad på 11,6% (2018: 8,4%).

Den europæiske forretning øgede driftsresultatet til 51 mio. kr. (2018: 38 mio. kr.) svarende til en overskudsgrad på 13,9% (2018: 11,1%) med afsæt i en forbedring af den gennemsnitlige salgspris og øget volumen. Hartmanns amerikanske aktiviteter løftede

driftsresultatet til 32 mio. kr. (2018: 17 mio. kr.) eksklusiv justering for hyperinflation svarende til en overskudsgrad på 13,2% (2018: 7,8%). Den positive udvikling var drevet af den nordamerikanske forretning, som skabte volumenvækst og løftede den gennemsnitlige salgspris og salget af premiumprodukter. Hartmanns sydamerikanske forretning var påvirket af højere råvareomkostninger i 4. kvartal 2019. Inklusiv justering for hyperinflation steg de amerikanske aktiviteter samlede driftsresultat til 30 mio. kr. (2018: 19 mio. kr.) svarende til en overskudsgrad på 11,9% (2018: 7,7%) i 4. kvartal 2019.

Pengestrømmene fra driftsaktivitet udgjorde 93 mio. kr. (2018: 105 mio. kr.) i 4. kvartal 2019. Koncernens pengestrømme til investeringsaktivitet udgjorde -51 mio. kr. (2018: -58 mio. kr.), og de samlede pengestrømme fra finansieringsaktivitet udgjorde -32 mio. kr. (2018: 0 mio. kr.) efter afdrag på koncernens langfristede gæld.

2019

Nettoomsætning

Hartmanns samlede omsætning steg til 2.356 mio. kr. (2018: 2.207 mio. kr.) i 2019 efter justering for hyperinflation, og koncernen indfrie således den senest udmeldte forventning om en omsætning i den øvre del af intervallet 2,2-2,4 mia. kr.

Udsving i valutakurser påvirkede samlet set omsætningen med -124 mio. kr. i 2019. Udviklingen i den argentinske peso (ARS) påvirkede omsætningen med -147 mio. kr., hvoraf -44 mio. kr. kan henføres til justering for hyperinflation. Denne negative effekt af valutaomregning som følge af hyperinflation blev i vid udstrækning opvejet af effekten af prisindeksjusteringer i Argentina, og Hartmanns samlede omsætning eksklusiv justering for hyperinflation steg til 2.361 mio. kr. (2018: 2.224 mio. kr.), jf. afsnittet om hyperinflation på side 22.

Udvalgte hoved- og nøgletal

mio. kr.	4. kvrt. 2019	4. kvrt. 2019 ekskl. IAS 29	3. kvrt. 2019	3. kvrt. 2019 ekskl. IAS 29	2. kvrt. 2019	2. kvrt. 2019 ekskl. IAS 29	1. kvrt. 2019	1. kvrt. 2019 ekskl. IAS 29	4. kvrt. 2018	4. kvrt. 2018 ekskl. IAS 29
Nettoomsætning	615	611	591	604	553	547	596	599	588	566
Driftsresultat	71	74	76	81	45	47	58	61	49	48
Særlige poster	0	0	0	0	0	0	0	0	(3)	(3)
Finansielle poster, netto	(7)	(5)	(15)	(18)	(7)	(8)	(7)	(7)	0	3
Periodens resultat	60	67	45	48	26	30	37	41	33	37
Pengestrømme i alt	9	9	69	69	(87)	(87)	16	16	47	47
Overskudsgrad, %	11,6	12,1	12,9	13,3	8,1	8,5	9,8	10,2	8,4	8,4

De udvalgte hoved- og nøgletal er ikke reviderede.

Udviklingen i 2019

Europe

Den samlede omsætning fra Hartmanns europæiske forretning steg til 1.406 mio. kr. (2018: 1.340 mio. kr.) drevet af solid volumenvækst i kerneforretningen, en øget andel af premiumemballage og en forbedring af den gennemsnitlige salgspris. Omsætningen fra salg af ægemballage steg til 1.344 mio. kr. (2018: 1.226 mio. kr.), mens omsætningen fra Hartmann Technology som forventet var lavere og udgjorde 61 mio. kr. (2018: 115 mio. kr.) i 2019.

Americas

Koncernens amerikanske aktiviteter løftede omsætningen til 951 mio. kr. (2018: 867 mio. kr.) trods en væsentlig negativ valutakurseffekt i Argentina.

Hartmann løftede kapacitetsudnyttelsen og skabte fremgang i den nordamerikanske forretnings omsætning i 2019. Den positive udvikling var drevet af stærk volumenvækst, en positiv valutakurseffekt og en forbedret gennemsnitlig salgspris.

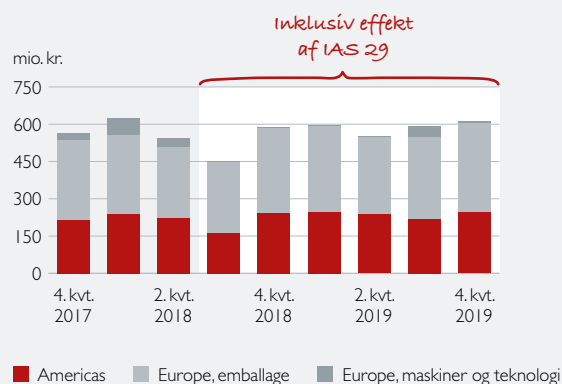
I Sydamerika var omsætningen moderat højere i 2019 efter fortsat volumenvækst, der mere end opvejede de væsentlige negative valutakurseffekter og justering for hyperinflation i Argentina. Den argentinske forretning øgede salget af både æg- og frugtemballage betydeligt, mens volumenvæksten var moderat i Brasilien.

Eksklusiv justering for hyperinflation udgjorde de amerikanske aktiviteters omsætning 955 mio. kr. (2018: 884 mio. kr.).

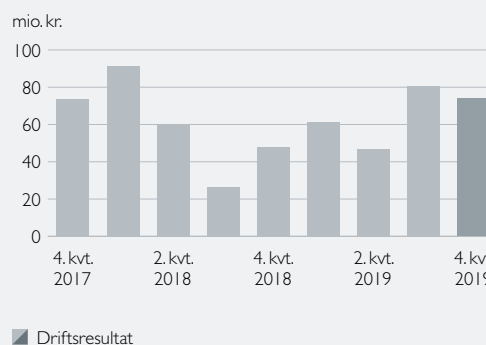
Driftsresultat

Hartmann forbedrede koncernens samlede driftsresultat til 262 mio. kr. (2018: 226 mio. kr.) i 2019 eksklusiv justering for hyperinflation og løftede overskudsgraden til 11,1% (2018: 10,2%), hvilket indfrie den senest udmeldte forventning om en overskudsgrad i niveauet 11% eksklusiv justering for hyperinflation. Fremgangen i Hartmanns indtjening var drevet af volumenvækst i alle markeder og en forbedring af den gennemsnitlige salgspris samt en licensindtægt fra et forlig i en europæisk patentsag vedrørende Hartmanns imagic®-produkter, mens bidraget fra Hartmann Technology var markant lavere end i 2018. Trods en effekt af valutakursudviklingen i ARS på -20 mio. kr. var den samlede effekt af udsving i valutakurser på driftsresultatet eksklusiv justering for hyperinflation kun -3 mio. kr. i 2019.

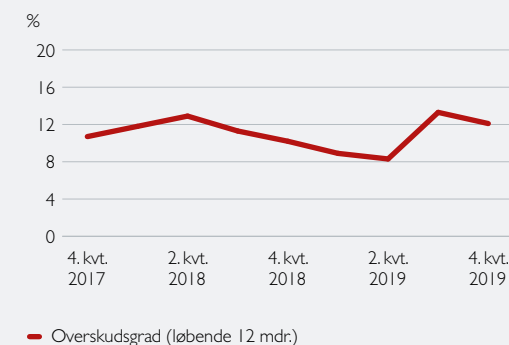
Omsætning

Driftsresultat ekskl. effekt af IAS 29

Overskudsgrad ekskl. effekt af IAS 29

Udviklingen i 2019

Inklusiv justering for hyperinflation udgjorde driftsresultatet 250 mio. kr. (2018: 215 mio. kr.) svarende til en overskudsgrad på 10,6% (2018: 9,7%).

Europe

Den europæiske forretnings samlede driftsresultat steg til 170 mio. kr. (2018: 152 mio. kr.) i 2019 svarende til en overskudsgrad på 12,1% (2018: 11,3%). Indtjeningsfremgangen kan henføres til forbedringen af den gennemsnitlige salgspris og fremgang i salget af premiumprodukter, volumenvæksten samt et væsentligt bidrag fra den omtalte licensindtægt, mens højere råvare- og fragtomkostninger påvirkede indtjeningen negativt.

Americas

Koncernens amerikanske aktiviteter øgede det samlede driftsresultat eksklusiv justering for hyperinflation til 119 mio. kr. (2018: 98 mio. kr.) i 2019 svarende til en overskudsgrad på 12,5% (2018: 11,1%).

I Nordamerika øgede Hartmann driftsresultatet med afsæt i den stærke volumenvækst, den positive valutakurseffekt, forbedringen af den gennemsnitlige salgspris og øget produktionseffektivitet.

De sydamerikanske aktiviteter driftsresultat eksklusiv justering for hyperinflation var lavere i 2019 som følge af en markant negativ valutakurseffekt i Argentina og væsentligt højere råvareomkostninger i begge markeder.

Inklusiv justering for hyperinflation udgjorde de amerikanske aktiviteter driftsresultat 107 mio. kr. (2018: 87 mio. kr.) svarende til en overskudsgrad på 11,3% (2018: 10,0%).

Koncernfunktioner

Omkostningerne til koncernfunktioner udgjorde 29 mio. kr. (2018: 26 mio. kr.) i 2019.

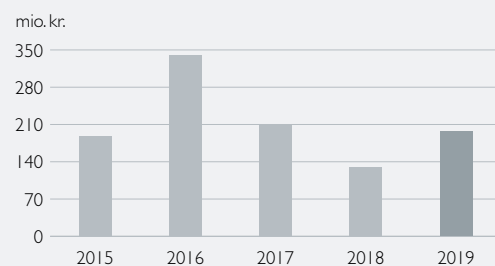
Særlige poster

Hartmann havde ingen særlige poster i 2019 (2018: -33 mio. kr.).

Finansielle poster

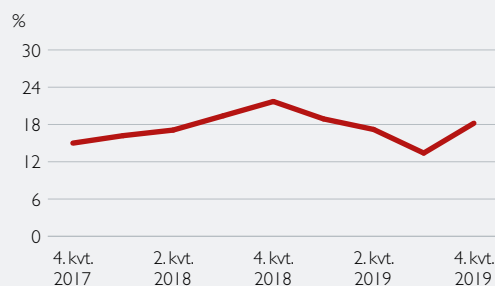
Koncernens finansielle poster udgjorde -35 mio. kr. (2018: -46 mio. kr.) og var påvirket af en nettovalutakurseffekt på -17 mio. kr. (2018: -36 mio. kr.).

Anlægsinvesteringer ekskl. effekt af IAS 29

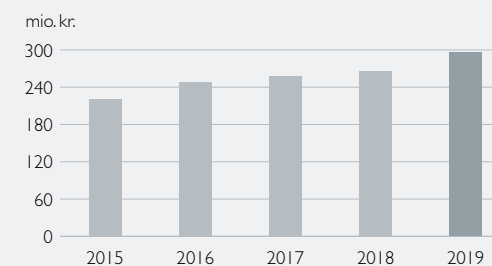
■ Investeringer i immaterielle og materielle aktiver

ROIC ekskl. effekt af IAS 29

— Afkast af investeret kapital (løbende 12 mdr.)

Pengestrømme

■ Pengestrømme fra driftsaktivitet

Udviklingen i 2019

Årets resultat

Koncernens resultat før skat steg til 215 mio. kr. (2018: 136 mio. kr.) i 2019. Udviklingen skyldes fremgangen i driftsresultatet i 2019 og afholdelse af særlige omkostninger i 2018.

Skat af årets resultat udgjorde -48 mio. kr. (2018: -40 mio. kr.), og den effektive skattesats faldt til 22% (2018: 29%) efter regulering af skat vedrørende tidligere år og en positiv effekt af ikke-skattepligtige indtægter i 2019. Den effektive skattesats udgjorde 18% eksklusiv justering for hyperinflation.

Årets resultat efter skat steg til 167 mio. kr. (2018: 96 mio. kr.).

Totalindkomst

I 2019 udgjorde totalindkomsten 180 mio. kr. (2018: 85 mio. kr.). Udviklingen skyldes primært stigningen i årets resultat efter skat og valutakursregulering af udenlandske dattervirksomheder.

Investeringer og pengestrømme

Koncernens samlede aktiver steg til 2.042 mio. kr. (2018: 1.834 mio. kr.) som følge af investeringer i koncernens produktionsapparat og indregning af leasingaktiver på 76 mio. kr. efter implementering af IFRS 16 pr. 1. januar 2019. De immaterielle og materielle aktiver udgjorde 1.215 mio. kr. ved udgangen af 2019 (2018: 1.070 mio. kr.). De samlede anlægsinvesteringer udgjorde 197 mio. kr. (2018: 129 mio. kr.) i overensstemmelse med de senest udmeldte forventninger i niveauet 200 mio. kr. De samlede afskrivninger udgjorde 141 mio. kr. (2018: 134 mio. kr.) i 2019.

I 2019 steg de samlede pengestrømme fra driftsaktivitet til 296 mio. kr. (2018: 265 mio. kr.). Udviklingen kan henføres til det forbedrede driftsresultat i 2019 og afholdelse af restruktureringsomkostninger for 33 mio. kr. i 2018.

Hartmann øgede pengestrømmene til investeringsaktivitet til -197 mio. kr. (2018: -128 mio. kr.) i 2019, og de samlede pengestrømme fra drifts- og investeringsaktivitet udgjorde 100 mio. kr. (2018: 136 mio. kr.).

Koncernens pengestrømme til finansieringsaktivitet udgjorde -92 mio. kr. (2018: -68 mio. kr.) efter indfrielse og afdrag på gæld samt optagelse af en ny langfristet kreditfacilitet i 2019.

Finansiering

Hartmanns nettorentebærende gæld udgjorde 634 mio. kr. (2018: 577 mio. kr.) ved udgangen af året. Stigningen skyldes implementering af IFRS 16 pr. 1. januar 2019, der forøgede den nettorentebærende gæld med 77 mio. kr. pr. 31. december 2019 som følge af indregning og aktivering af leasingaftaler, jf. note 17.

Hartmanns finansielle beredskab udgjorde 394 mio. kr. ved årets udgang (2018: 373 mio. kr.). Beredskabet er sammensat af likvide beholdninger og uudnyttede trækingsfaciliteter på lån og kassekreditter. Koncernens lån er underlagt sædvanlige finansielle covenants, jf. note 31.

Aktiver

De samlede aktiver steg til 2.042 mio. kr. (2018: 1.834 mio. kr.) som følge af investeringer i koncernens produktionsapparat og indregning af leasingaktiver efter implementering af IFRS 16 pr. 1. januar 2019.

ROIC

Afkastet af den investerede kapital steg til 18,2% (2018: 17,2%) i 2019 eksklusiv justering for hyperinflation og 16,9% (2018: 16,0%) inklusiv justering for hyperinflation som følge af forbedringen af driftsresultatet.

Egenkapital

Koncernens egenkapital var ved årets udgang steget til 879 mio. kr. (2018: 765 mio. kr.) svarende til en egenkapitalandel på 43% (2018: 42%). Hartmanns gearing udgjorde 72% (2018: 75%).

Resultatet pr. aktie udgjorde 24,2 kr. (2018: 13,9 kr.) i 2019.

Moderselskab

Omsætningen i moderselskabet udgjorde 1.374 mio. kr. (2018: 1.284 mio. kr.) i 2019, og driftsresultatet var 75 mio. kr. (2018: 55 mio. kr.). Årets resultat udgjorde 71 mio. kr. (2018: 39 mio. kr.).

Verserende retssager

Siden 2008 har Hartmann og Tønder Fjernvarmeselskab været uenige omkring principperne for prisfastsættelse af fjernvarme leveret fra Hartmanns kraftvarmeværk. Parterne indgik i november 2019 et forlig til endelig afslutning af sagen og afventer Forsyningstilsynets godkendelse af forligsaftalen.

Begivenheder efter balancedagen

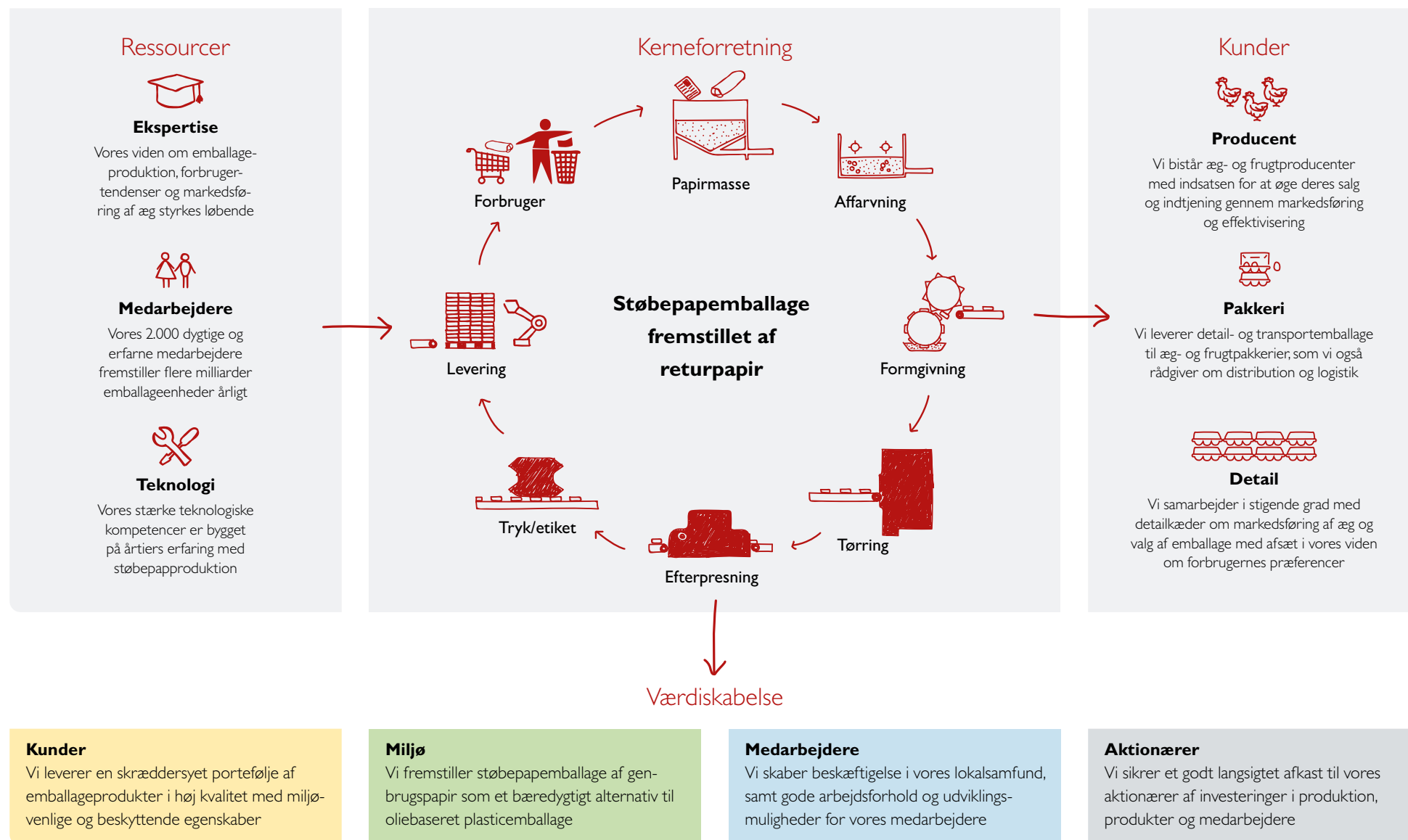
Den 29. januar 2020 meddelte Hartmann, at koncernen har indgået aftale med aktionærerne i Mohan Fibre Products Ltd. om køb af virksomheden for 119 mio. kr. svarende til en EBITDA-multipel på omkring 9. Virksomheden havde en omsætning på 75 mio. kr. i 2019 og afsætter støbepapemballage til æg- og æbleproducenter i Indien med særligt fokus på de nordlige stater Himachal Pradesh, Punjab og Haryana. Opkøbet finansieres inden for rammerne af koncernens eksisterende kreditfaciliteter og vil styrke Hartmanns resultat pr. aktie umiddelbart efter overtagelsen, som forventes endeligt gennemført medio 2020 betinget af formel myndighedsgodkendelse af Hartmann som køber.

Forretning

volumenvækst og
fremgang i salgsprisen
løftede overskudsgraden
til 11,1%

- 12 Forretningsmodel
- 13 Forventninger og ambitioner
- 14 Strategi
- 17 Markeder og produkter
- 19 Risikostyring
- 21 Hyperinflation

Forretningsmodel

Forventninger og ambitioner

Forventninger til 2020

I 2020 forventer Hartmann at skabe fortsat volumenvækst i kerneforretningen på tværs af koncernens markeder. Derudover ventes salget af maskiner og teknologi at bidrage med moderat højere omsætning sammenlignet med niveauet i 2019. Koncernens samlede omsætning efter justering for hyperinflation forventes at udgøre 2,4-2,6 mia. kr. inklusiv et begrænset bidrag fra de tilkøbte indiske aktiviteter, der ventes at blive en del af koncernen medio 2020.

Hartmanns overskudsgrad før særlige poster ventes i 2020 at udgøre 10-12% eksklusiv justering for hyperinflation. Særlige poster forbundet med købet af Mohan Fibre i Indien opgøres efter den forventede gennemførelse af transaktionen og ventes at være moderate.

Investeringerne ventes at udgøre i niveauet 400 mio. kr. i 2020 inklusiv det betingede køb af Mohan Fibre i Indien for 119 mio. kr.

Øvrige forudsætninger

Forventningerne er baseret på valutakurserne på dagen for aflæggelse af årsrapporten og opgjort eksklusive effekterne af eventuelle opkøb udover det betingede køb af Mohan Fibre. Omsætning og driftsresultat i kerneforretningen er normalt højere i 1. og 4. kvartal end i 2. og 3. kvartal, da koncernens emballagesalg er sæsonbetonet.

Omsætning

2,4-2,6 mia. kr.

2.356 mio. kr. i 2019

Overskudsgrad*

10-12%

11,1% i 2019

Investeringer

~400 mio. kr.

197 mio. kr. i 2019

* Eksklusiv justering for hyperinflation.

Ambitioner

Hartmann stræber efter løbende at skabe organisk vækst i kerneforretningen og sikre en attraktiv lønsomhed.

Evnen til at realisere de finansielle ambitioner vil variere over tid og afhænge af de gældende markedsforhold, kortsigtede effekter af kapacitetstilpasninger, forretningsudvikling og udsving i råvarepriser og valutakurser mm. Ambitionerne udtrykker således ledelsens forventninger til Hartmanns finansielle resultater ved uændrede valutakurser og under relativt stabile forhold. Ambitionerne suppleres med årlige forventninger baseret på de ventede udviklinger i de enkelte regnskabsår såvel som det forudsatte bidrag fra Hartmann Technology.

Over tid vil Hartmann øge emballagesalget i takt med eller over markedsvæksten og øge koncernens omsætning hvert år. På den baggrund er det Hartmanns ambition at opnå en overskudsgrad før særlige poster på mindst 14% eksklusiv justering for hyperinflation.

Udsagn om fremtiden

Udsagnene om fremtiden i denne årsrapport afspejler Hartmanns nuværende forventninger til fremtidige begivenheder og økonomiske resultater. Udsagnene er i sagens natur forbundet med usikkerhed, og de opnåede resultater kan derfor afvige fra forventningerne. Forhold, som kan medføre, at de opnåede resultater afviger fra forventningerne, er blandt andet udviklingen i konjunkturerne og på de finansielle markeder, ændringer i love og regler på Hartmanns markeder, udviklingen i efterspørgsel efter produkter, konkurrenceforhold samt råvarepriser. Se i øvrigt afsnittet om risikostyring og note 31.

Strategi

Think ahead

I 2019 lancerede Hartmann strategien 'Think ahead', der skal skabe fortsat fremdrift i kerneforretningen ved at udnytte den stigende efterspørgsel i eksisterende og nye markeder.

Den stigende efterspørgsel efter støbepapemballage til æg og frugt er drevet af en gunstig demografisk udvikling, tiltagende fokus på bæredygtighed og en række positive bevægelser i forbrugernes adfærdsmønstre. Med afsæt i 'Think ahead'-strategien fokuserer Hartmann på at udnytte disse tendenser ved at:

- Sikre produktionskapacitet til at imødekomme efterspørgslen og fortsætte volumenvæksten i samtlige regioner
- Løfte udnyttelsen af den samlede produktionskapacitet
- Forbedre effektiviteten gennem øget automatisering og udvikling af både produktionsapparat og teknologi
- Styrke markedsføringen med særligt fokus på bæredygtighed
- Afsøge opkøbsmuligheder i eksisterende og nye markeder

'Think ahead' er baseret på Hartmanns styrker – vores ekspertise, stærke platform, alsidige produktportefølje og egen teknologi – og skal også fremover udbygge koncernens positioner som global markedsleder inden for ægemballage, den førende producent af frugtemballage i udvalgte markeder og den foretrukne leverandør af maskiner og teknologi til fremstilling af støbepapemballage.

Styrker

Ekspertise

Siden 1936 har Hartmann opbygget unik ekspertise inden for markedsføring af æg og produktion af støbepapemballage.

Vores indsigt i forbrugerpræferencer og -adfærd er baseret på forbrugerundersøgelser, der gennemføres løbende og etablerer et databaseret grundlag for kundernes valg af sortimentssammensætning, markedsføringstiltag, design og placering i butikken.

Derudover trækker vi på indgående viden om støbepapemballagens egenskaber og muligheder, når vi samarbejder med kunderne om at optimere logistik og effektivitet på tværs af værdikæden – fra producent over pakkeri til point of sale.

Produkter

Vores alsidige produktportefølje gør det muligt at skræddersy produktbuddet til specifikke efterspørgselsmønstre blandt kunder og forbrugere på tværs af koncernens forskellige markeder.

Vi kan dække kundernes samlede behov og levere både premium- og standardprodukter til differentiering af æg i detailhandelen samt transport- og frugtemballage.

Alle produkter er baseret på returpapir, som er en fornybar, genanvendelig og biologisk nedbrydelig ressource – og Hartmann tilbyder FSC-mærkede og CO₂-neutrale produkter.

Platform

Hartmanns erfarne salgsstyrke har skabt stærke markedspositioner, der understøttes af et veletableret produktionsnetværk, som løbende optimeres og udbygges for at forbedre effektiviteten, sikre fleksibilitet i produktionen og skabe grundlaget for fortsat vækst.

Hartmanns emballage sælges i flere end 50 lande, og koncernen har 12 fabrikker beliggende i Argentina, Brasilien, Canada, Danmark, Israel, Kroatien, Ungarn og USA. I 2020 forventes produktionsplatformen udvidet med etableringen af endnu en fabrik i Brasilien og ved den formelle gennemførelse af købet af en fabrik i Indien. Derudover investeres der i 2020 i kapacitetsudvidelse med særligt fokus på Storbritannien, Sydeuropa og USA.

Teknologi

Vores velafprøvede teknologiske kompetencer sikrer et unikt afsæt for den løbende udvidelse, optimering og automatisering af produktionsapparatet samt udvikling af nye omkostnings- og energibesparende teknologier, processer og produktionsmetoder.

Hartmann Technologys konstante fokus på teknologisk udvikling og produktionsoptimering danner grundlaget for Hartmanns høje effektivitet og stærke lønsomhed.

Derudover bidrager det løbende salg af maskiner og teknologi i udvalgte markeder til indtjeningen og skaber mulighed for indgåelse og vedligeholdelse af interessante partnerskaber i nye markeder.

Strategi

Fokus

Kapacitet

Vi øger produktionskapaciteten for at fastholde og udbygge vores stærke tilstedeværelse i eksisterende markeder, ligesom vi aktivt afsøger mulighederne for geografisk ekspansion for at imødekomme den stigende globale efterspørgsel efter bæredygtig emballage.

Hartmann har:

- Taget ny kapacitet i brug i Europa
- Tilføjet kapacitet i Argentina
- Besluttet at etablere ny fabrik i Brasilien og udvide i USA
- Indgået betinget aftale om køb af Mohan Fibre

Det betingede køb af Mohan Fibre i byen Chandigarh nord for New Delhi skabte primo 2020 et godt udgangspunkt for indtræden på det attraktive indiske marked. Efterspørgslen efter støbepapemballage er stigende drevet af stærk demografisk udvikling, hastigt voksende ægproduktion og fremgang i detailhandelen.

Effektivisering

Vi reducerer løbende produktionsomkostningerne gennem udvikling af koncernens produktionsapparat og teknologi samt målrettede investeringer i automatisering og udvikling af nye produkter, processer og produktionsmetoder.

Hartmann har:

- Investeret i automatisering
- Indført ny teknologi
- Tilpasset organisationen
- Øget produktionen per medarbejder

Der investeres løbende i indførelse af robotteknologi og anden automatisering på fabrikkerne med henblik på at effektivisere Hartmanns produktion.

Markedsføring

Markedsføringen af Hartmanns ekspertise og produkter samt fordelene ved støbepap intensiveres for at løfte andelen af premiumprodukter og i bidrage til at drive konverteringen fra oliebaseret plasticemballage til miljøvenlige emballageløsninger i støbepap.

Hartmann har:

- Gennemført flere forbrugerundersøgelser
- Styrket marketingindsatsen

Kunderne efterspørger rådgivning om markedsføring af æg i et marked i konstant udvikling. I 2019 gennemførte Hartmann eksempelvis et survey blandt svenske forbrugere og detailkæder for at skabe et databaseret grundlag for Stjärnæggs nye strategi, der har skabt overblik for forbrugerne og løftet salget betydeligt.

Tendenser

Demografi

10 mia. mennesker i 2050

Global befolkningstilvækst øger efterspørgslen efter fødevarer, mens velstandsfremgang løfter andelen af emballerede produkter. Verdens befolkning ventes at vokse til næsten 10 milliarder mennesker i 2050, og Hartmanns markeder forventes at opleve varierende grader af befolkningstilvækst og velstandsfremgang.

Urbanisering bidrager til fremgang for detailhandlen, og 2/3 af verdens befolkning ventes at leve i byer i 2050. Det vil skabe en markant udvidelse af detailhandelssektoren og medføre øget efterspørgsel efter Hartmanns produkter. Potentialet er betydeligt i en række af Hartmanns markeder, hvor en stor andel af æg sælges uemballeret.

Den demografiske udvikling og detailhandelens fremgang i Hartmanns modne markeder har historisk medført en stigning i udbredelsen af støbepapemballage og øget efterspørgsel efter premiumprodukter og ekspertviden om forbrugerpræferencer og markedsføring af æg.

Befolkningstilvækst og urbanisering har drevet udbredelsen af støbepapemballage

Bæredygtighed

4x højere plasticforbrug i 2050

Efterspørgslen efter bæredygtig emballage stiger i takt med, at forbrugere, detailhandel, politikere og meningsdannere bliver opmærksomme på plasticbaseret engangsemballages negative konsekvenser for miljø, dyreliv og mennesker. Restprodukter fra råoliebaseret plastmateriale ophobes allerede i dag i verdenshavene, drikkevandet og på land, og forbruget af plastic forventes firedoblet frem mod 2050.

Adskillige detailhandelskæder har indført målsætninger om udfasning af plasticemballage, og Hartmanns støbepapemballage til æg udgør et velafprøvet, bæredygtigt og prismæssigt konkurrencedygtigt alternativ, der samtidig tilbyder den bedste beskyttelse og hygiejne under transport samt bedre markedsføringsmuligheder over for forbrugerne. I de kommende år ventes stadig flere detailhandelskæder at erstatte plasticbaseret ægemballage med støbepapemballage for at imødekomme forbrugernes stigende fokus på bæredygtighed.

Forbrugeradfærd

+58% produktlanceringer

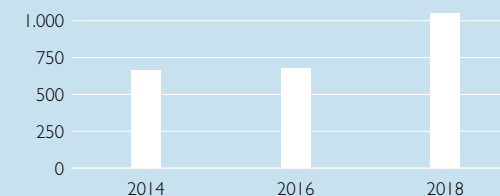

Ændringer i forbrugeradfærd kan skabe fremgang i forbruget af æg og medføre skift i efterspørgslen efter forskellige ægtyper. Tiltagende opmærksomhed på forhold som sundhed, ernæring, lokal produktion, genbrug og dyrevelfærd øger behovet for emballage, der differentierer de ægtyper, som detailhandelen markedsfører over for forbrugerne i forskellige priskategorier. Fra 2014 til 2018 steg antallet af lanceringer af nye æg- og ægbaserede produkter med 58%.

Æg er en del af den varierede og sunde kost, som stadig flere forbrugere prioriterer. Samtidig medfører øget fokus på dyrevelfærd faldende efterspørgsel efter buræg, mens salget af æg fra eksempelvis skræbehøns samt fritgående og økologiske høns er i fremgang. Hartmann bistår detailhandelskæder med optimering af ægsalget og indtjeningen gennem sortimentsoptimering og fokus på prissætning og markedsføring.

Støt stigning i lancering af nye produkter

Lanceringer af æg og ægbaserede produkter globalt

Kilde: Innova, 2019

Markeder og produkter

Hartmann opererer på forskelligartede markeder med varierende produktudbud, som løbende tilpasses regionale behov. Hartmanns produktportefølje omfatter detail- og transportemballage til æg samt frugtemballage. Derudover sælger Hartmann i udvalgte markeder maskiner og teknologi til fremstilling af støbepapemballage.

Detailemballage til æg er Hartmanns væsentligste produktkategori, og opdelingen i premium- og standardprodukter varierer for de enkelte markeder afhængig af forhold som detailhandelens modenhed, støbepapemballages udbredelse og fokus på bæredygtighed.

Inden for salg af æg- og frugtemballage er Europa samt Nord- og Sydamerika Hartmanns væsentligste markeder, mens Hartmann Technology sælger maskiner og teknologi til fremstilling af støbepapemballage globalt i udvalgte markeder.

Efterspørgslen efter æg- og frugtemballage er generelt stabilt stigende og ikke i væsentlig grad påvirket af konjunkturudsving. Udsving i valutakurser påvirker dog i særdeleshed den sydamerikanske frugteksport og dermed også salget af frugtemballage. Efterspørgslen efter både æg- og frugtemballage er i en vis grad sæsonbetonet. Hartmanns primære markeder er konkurrenceprægede og betjenes af få store og flere mellemstore aktører.

Hartmann har udviklet og lanceret nye produktserier, som har sat standarden for kvalitetsemballage. Udviklingen af innovative produkter styrker Hartmanns position som kundernes foretrukne leverandør og medfører fordele ved fremstilling og transport. Vi sikrer derfor løbende koncernens immaterielle rettigheder med henblik på aktivt at beskytte Hartmanns produkter og varemærker.

Hartmann har løbende fokus på at imødekomme kundernes efterspørgsel efter stadig bedre markedsføringsmuligheder i premiumsegmentet for ægemballage. Samtidig udvikler vi produkter, som tilgodeser kundernes behov og giver mulighed for at optimere produktionsprocessen, øge kapaciteten og løfte kapacitetsudnyttelsen på fabrikkerne.

Europa

Med en markedsandel på over 40% er Hartmann den førende producent af ægemballage på de relativt modne og konkurrenceprægede europæiske markeder. Den gennemsnitlige årlige markedsvækst ventes at være i niveauet 1-3% i den kommende periode og varierer på tværs af landegrænser. Væksten drives generelt af en stigende efterspørgsel efter detailemballage gennem fortsat udbredelse og professionalisering af detailhandelen. Derudover skal yderligere vækst drives af potentiel konvertering fra plastic- til støbepapemballage i enkelte større markeder.

Nordamerika

I Nordamerika udgør Hartmanns støbepapprodukter omkring 20% af det samlede marked for ægemballage i støbepap samt skumplast og plastic, som er positivt påvirket af et stigende forbrug af æg. Den gennemsnitlige årlige vækst på markedet for støbepapprodukter i Nordamerika ventes at være i niveauet 2% i den kommende tid. Yderligere vækst skal drives af tiltagende konvertering fra skumplast- og plasticemballage. Kunderne efterspørger i stigende grad produkter i premiumsegmentet, hvor Hartmann har en stærk markedsposition.

Sydamerika

Hartmann er markedsleder i Brasilien og Argentina, hvor vi sælger både æg- og frugtemballage. Den gennemsnitlige årlige markedsvækst i de to lande ventes at være i niveauet 3-5% i den kommende periode som følge af voksende efterspørgsel, en gunstig demografisk udvikling og fortsat urbanisering. Hartmanns salg af frugtemballage er i vid udstrækning drevet af frugteksport.

Indien

Hartmann forventer medio 2020 at gennemføre købet af virksomheden Mohan Fibre Products Ltd., der sælger støbepapemballage til æg- og æbleproducenter i Indien med særligt fokus på de nordlige stater Himachal Pradesh, Punjab og Haryana. Ved den forventede gennemførelse af købet vil koncernen opnå en mindre andel af det samlede indiske marked, der er præget af en stærk demografisk udvikling og hastigt voksende ægproduktion. Den gennemsnitlige årlige markedsvækst ventes at overstige 5% i den kommende periode. Landets unge befolkning kombineret med forventninger om kraftig befolkningstilvækst og tiltagende urbanisering i de kommende år skaber grundlag for fortsat udvikling af detailsektoren og tiltagende efterspørgsel efter kvalitetsemballage. Derudover forventes udbredelsen af støbepapemballage til beskyttelse af frugt at stige i takt med, at forsyningskæderne professionaliseres.

Hartmann Technology

Koncernens teknologiske ekspertise udnyttes løbende i forbindelse med udbygning og optimering af Hartmanns produktion. Maskiner og teknologi sælges globalt i udvalgte markeder med henblik på at bistå kunderne med at imødekomme den stigende efterspørgsel efter støbepapemballage.

Markeder og produkter

Emballage

Detailemballage

Hartmanns detailemballage til æg sælges til alle kundetyper på tværs af geografier.

Premiumemballage tilbyder de bedste markedsføringsmuligheder med et bredt udvalg af størrelser, farver, designløsninger, tryk og etiketter. Emballagetypen anvendes derfor til differentiering af specialæg som eksempelvis økologiske æg og æg fra fritgående høns samt i forbindelse med salg fremstød.

Standardemballage har et mere traditionelt udtryk, som kan tilpasses kundernes behov og er målrettet forbrugere, der efterspørger standardæg. Produkterne er veletablerede i markedet og tilbyder støbepapemballagens miljøvenlige og beskyttende egenskaber til en attraktiv pris.

Kundeportefølje

Hartmann sælger emballage til en geografisk veldiversificeret kundeportefølje, som udgøres af adskillige store virksomheder og et større antal mindre kunder.

Vi indgår i kunde- og samarbejdsforhold med aktører på tværs af værdikæden fra æg- og frugtproducenter over pakkerier til detailkæder, som i stadig større grad har indflydelse på underleverandørers valg af emballage.

Transport- og frugtemballage

Hartmanns transportemballage til æg og frugtemballage sælges til producenter og pakkerier. Produkterne anvendes også i et vist omfang i detailhandlen.

Æg pakkes typisk i transportemballage i forbindelse med distribution, hvor beskyttelse af æggene samt effektiv pakning og transport er afgørende. Emballagetypen produceres i varierende stykstørrelser til æg i forskellige størrelser.

Frugt kræver beskyttende og praktisk emballage ved pakning og transport både inden for vores sydamerikanske hjemmemarkeder samt på eksporttruter. Hartmann sælger primært emballage til transport af æbler, pærer og meloner.

	Geografi			Kunder		
	Europa	Nordamerika	Sydamerika	Producent	Pakkeri	Detailkæde
Detailemballage						
Æg	X	X	X	X	X	X
Transport- og frugtemballage						
Æg	X		X	X	X	
Frugt			X	X	X	

Risikostyring

Hartmann er udsat for en række driftsrisici, som virksomheden løbende forholder sig aktivt til med henblik på at identificere og prioritere særlige risikoområder, fastlægge håndteringen af risici og sikre en optimal balance mellem risiko og afkast.

Organisation

Det overordnede ansvar for Hartmanns risikostyring påhviler bestyrelsen. De løbende opgaver og samspillet med direktionen varetages af revisionsudvalget, der regelmæssigt vurderer principperne for koncernens risikovurdering og -styring samt løbende overvåger processer og udvikling i de væsentligste risici. Revisionsudvalget rapporterer til bestyrelsen.

Direktionen er ansvarlig for den daglige identifikation og styring af risici samt den løbende udvikling og tilpasning af risikostyringsprincipper, -processer og -aktiviteter. Direktionen gennemgår regelmæssigt de væsentligste risici med revisionsudvalget og bestyrelsen.

Direktionen og koncernledelsen modtager løbende rapportering om udvikling i og vurdering af risici fra ledere af Hartmanns lokale forretning- og produktionsenheder gennem en centralt forankret styregruppe, der ledes af en fabrikschef og understøttes af koncernfinansfunktionen. Styregruppen arbejder løbende med at sikre videndeling mellem fabrikkerne, efterlevelse af vedtagne standarder og opfølgning på investeringsbeslutninger truffet af koncernledelsen.

Tiltag i 2019

I 2019 gennemførte Hartmann en række tiltag med afsæt i en analyse af forholdene på koncernens fabrikker, som Hartmann og forsikringsmægleren Willis gennemførte i 2018 med henblik på at identificere og prioritere relevante driftsrisici samt forbedringsmuligheder. Gennemgangen af Hartmanns fabrikker skabte et overblik over de væsentligste driftsmæssige risici og resulterede i en række konkrete investeringsanbefalinger, der alle blev godkendt i 2019 med særligt fokus på at reducere risikoen for brand.

I forlængelse af den gennemførte analyse oprettede Hartmann derudover den centralt forankrede styregruppe for at sikre en ensartet tilgang til styrkelsen af indsatsen for at imødegå driftsmæssige risici på tværs af koncernens fabrikker. Styregruppen sikrer derudover opfølgning på og implementering af Willis' anbefalinger ved regelmæssig afholdelse af interne møder og fabriksbesøg, ligesom Hartmann forventer, at styregruppen vil have besøgt alle koncernens fabrikker igen med Willis' deltagelse inden for en toårig periode.

Risikovurdering

Hartmann vurderer, at de væsentligste risici i den kommende tid relaterer sig til brand på koncernens fabrikker, råvarepriser og -udbud, sygdomsudbrud blandt læggehejs, politiske og makroøkonomiske forhold samt miljømæssige forhold. Disse risici og Hartmanns indsats for at imødegå dem beskrives nærmere på næste side.

Øvrige identificerede risici omfatter blandt andet forhold som udsving i den generelle efterspørgsel efter æg og frugt, forskydninger i salget på tværs af produktkategorier, evnen til at tiltrække og fastholde dygtige medarbejdere samt it-sikkerhed og -afbrydelser. Derudover er finansielle risici uddybet i note 31.

Risikostyringsproces

Hartmann identificerer løbende risici, der kan påvirke koncernens kommercielle aktiviteter, drift og finansielle udvikling.

De identificerede risici analyseres lokalt og centralt med henblik på at vurdere deres potentielle effekt og sandsynligheden for, at de indtræffer.

På den baggrund fastlægges og prioriteres de væsentligste risici, så eventuelle modforanstaltninger kan iværksættes og risici løbende kan overvåges.

Udviklingen i Hartmanns samlede risikobillede, vurderingen af de væsentligste risici og iværksatte modforanstaltninger rapporteres løbende til koncernledelsen og direktionen, der inddrager og orienterer revisionsudvalget og bestyrelsen.

Risikostyring

	Beskrivelse	Modforanstaltninger
Brand 	Produktionen af æg- og frugtemballage er baseret på fremstilling af papirbaseret støbepap, der tørres ved høje temperaturer; og Hartmanns væsentligste enkeltstående risiko er totalskade på en fabrik som følge af brand. Reetablering af faciliteterne vil være tidskrævende og indebære risiko for både driftstab og tab af markedsandele, da leveringssikkerhed er af afgørende betydning for Hartmanns kunder.	Hartmann overvåger og gennemgår løbende brandforholdene på koncernens fabrikker; og der foretages investeringer i fysisk adskillelse af materiel på fabrikkerne, effektive sprinkler- og alarmsystemer; tilstrækkelig vandforsyning og andet brandsikringsmateriel samt træning og uddannelse af lokale brandkorps blandt medarbejderne. Hartmanns interne styregruppe foretager regelmæssige fabriksbesøg, som suppleres af besøg af eksterne rådgivere. Derudover har Hartmann tegnet en all risk-forsikring for alle produktionsanlæg, som blandt andet omfatter brandskade og driftstab. Koncernens spredning af produktionen på 12 fabrikker bidrager endvidere til at styrke Hartmanns leveringsevne og reducere den samlede effekt på koncernens resultater i tilfælde af en fabriksbrand.
Råvarer 	Udsving i indkøbspriserne på returpapir og energi (elektricitet og gas) kan have en væsentlig effekt på koncernens finansielle resultater, da den betydelige konkurrence i Hartmanns markeder vanskeliggør justering af salgspriserne med henblik på at afbøde eventuelle stigninger i råvarepriserne. Samtidig kan manglende levering af råvarer til Hartmanns produktion indebære risiko for driftstab, vanskeliggøre tilfredsstillende levering til kunderne og nødvendiggøre råvareindkøb på mindre attraktive vilkår.	Hartmann arbejder målrettet med effektivisering af produktionen på de enkelte fabrikker og distributionen til koncernens kunder med henblik på løbende at reducere eksponeringen over for udsving i priserne på både returpapir og energi. Indsatsen medfører blandt andet investeringer i at nedbringe energiforbruget i forbindelse med produktionsprocessen, reducere spild i produktionen og sikre den mest effektive allokering mellem koncernens fabrikker afhængig af kundernes efterspørgsel og beliggenhed. Hartmann har indgået aftaler med en række leverandører af returpapir, energi og andre råvarer for at imødegå risikoen for manglende levering. Returpapirsystemer og -udbud varierer betydeligt på tværs af Hartmanns markeder; og der kan som udgangspunkt ikke indgås længerevarende fastprisaftaler for returpapir. Hartmann indgår løbende fastprisaftaler med energileverandører i nogle af koncernens markeder for typisk 6 eller 12 måneder for en væsentlig del af energiforbruget. Koncernen analyserer og forfølger løbende muligheden for at anvende alternative råvaretyper.
Sygdomsudbrud 	Salg af ægtemballage påvirkes af efterspørgslen efter æg, som kan påvirkes af udbrud af sygdomme blandt læggeheøns og forbrugernes frygt for potentielle helbredsmæssige effekter heraf. Udbrud af sygdomme som fugleinfluenza medfører derudover typisk udsving i bestanden af læggeheøns og ustabilitet i udbuddet af og priserne på æg.	Den geografiske spredning af Hartmanns produktion med fabrikker i Europa samt Nord- og Sydamerika bidrager til at imødegå den samlede negative effekt på koncernens resultater af eventuelle lokale eller regionale sygdomsudbrud. Samtidig gør Hartmanns alsidige produktportefølje og omstillingsevne det muligt at variere udbuddet til kunderne afhængig af de skift i efterspørgselsmønstre, der måtte indtræffe under og i forlængelse af sådanne sygdomsudbrud.
Politik og makroøkonomi 	Selvom forbruget af æg og frugt historisk har været har været modstandsdygtigt over for nedgang i den økonomiske vækst, kan politisk og makroøkonomisk usikkerhed medføre væsentlige forskydninger i Hartmanns salg på tværs af produktkategorier. Derudover kan handelshindringer og væsentlige udsving i valutakurser påvirke konkurrenceevnen for enkelte fabrikker, hvilket kan have en negativ effekt på koncernens finansielle resultater.	Hartmann overvåger markederne nøje med henblik på hurtigt at kunne reagere på negative tendenser ved eksempelvis at ændre allokeringen af koncernens produktion mellem fabrikker og tilpasse produktudbuddet i de berørte markeder. Hartmanns geografiske spredning og de enkelte fabrikkers salg til nærmarkederne bidrager til at imødegå den negative effekt af eventuelle handelshindringer.
Miljø 	Overtrædelser af miljølovgivning og regler eller tærskelværdier i forbindelse med eksempelvis udledning af spildevand og CO₂, bortskaffelse af affald eller utilsigtede kemikalieudslip kan medføre driftstab, bøder eller anden straf samt have en negativ effekt på Hartmanns omdømme og forhold til interne og eksterne interessenter.	Hartmann overvåger miljømæssige risici lokalt og centralt med sigte på at forebygge, afhjælpe eller nedbringe koncernens påvirkning af miljøet til et minimum. I den forbindelse investerer Hartmann løbende i ny produktionsteknologi og optimering af eksisterende udstyr samt forbedring af processer og systematisk reduktion af spild. En række af Hartmanns fabrikker er ISO 14001- (miljøledelse) og ISO 50001-certificerede (energiledelse) med henblik på at sikre en struktureret og effektiv tilgang til miljø- og energimæssigt forsvarlig produktion.

Hyperinflation

Argentina blev optaget på The International Practices Task Force's (IPTF) liste over hyperinflationsøkonomier med virkning fra 1. juli 2018, og Hartmann justerer derfor den argentinske forretnings bidrag til koncernregnskabet i overensstemmelse med kravene i IAS 29 om regnskabsaflæggelse i hyperinflationsøkonomier.

Ingen effekt på koncernens drift og udvikling

Den regnskabstekniske justering for hyperinflation har ingen direkte indflydelse på Hartmanns underliggende drift og udvikling, de samlede pengestrømme eller muligheden for at udbetale udbytte.

For at give et tydeligere indtryk af Hartmanns underliggende drift og udvikling præsenteres udvalgte regnskabstal før regnskabsmæssig justering for hyperinflation. Fremgangsmåden sikrer sammenhæng mellem den eksterne rapportering og de offentliggjorte forventninger samt overensstemmelse med den interne ledelsesrapportering og resultatopfølgning.

Som udgangspunkt præsenteres alle regnskabstal i ledelsesbetragtningen i denne årsrapport inklusiv justering for hyperinflation, og det specificeres tydeligt, når de rapporterede regnskabstal suppleres af tal eksklusiv justering for hyperinflation. Hartmanns forventninger til overskudsgraden præsenteres eksempelvis eksklusiv justering for hyperinflation, og resultatmålet kommenteres derfor også eksklusiv justering for hyperinflation.

Udvikling i Argentina

Hartmanns tre fabrikker i Argentina fremstiller æg- og frugtemballage, og aktiviteterne udgør under 10% af koncernens samlede emballagesalg.

I 2019 har forretningen skabt vækst i emballagesalget og forbedret produktionseffektiviteten. Grundlaget for fremgangen er skabt over en længere periode under høj inflation, og udviklingen er fortsat efter overgangen til hyperinflation.

Argentina har i perioden fra Hartmanns køb af aktiviteterne primo 2015 haft en gennemsnitlig årlig inflation i niveauet 25% frem til klassificeringen som hyperinflationsøkonomi i maj 2018. I 2019 har den gennemsnitlige årlige inflation været i niveauet 54%.

Regnskabsmæssig betydning

Implementeringen af IAS 29 skal sikre, at Hartmanns koncernregnskab aflægges under hensyntagen til købekraften i Argentina og kursen på ARS på balancedagen.

Regnskabet er derfor tilpasset det generelle prisindeks* og kursen på ARS den 31. december 2019, ligesom visse regnskabsposter er påvirket af ændringer i prisindekset fra overtagelsen primo 2015 indtil 31. december 2019.

De generelle effekter af den regnskabstekniske justering for henholdsvis udvikling i prisindeks og valutakurs beskrives for væsentlige regnskabsposter på denne side og specificeres for den aktuelle udvikling på næste side samt i hoved- og nøgletaloversigten og note 34.

Effekter af justering for hyperinflation

Købekrafttilpasning i lokal valuta

↑ Omsætning

Den rapporterede omsætning påvirkes positivt af tilpasning til ændringer i prisindekset fra 1. januar til 31. december 2019.

↓ Driftsresultat

Hartmanns driftsresultat påvirkes som udgangspunkt negativt af, at omkostninger og afskrivninger stiger drevet af det højere prisindeks og inflationstilpasning af de argentinske anlægsaktiver, der opjusteres fra overtagelsen i januar 2015 indtil balancedagen.

↑ Aktiver, investeret kapital og egenkapital

Inflationstilpasning af balancens ikke-monetære poster i Argentina, herunder anlægsaktiver og varebeholdninger, medfører en stigning i Hartmanns aktiver, investerede kapital og egenkapital.

↓ Afkast af den investerede kapital (ROIC)

Den negative påvirkning af driftsresultatet og stigningen i den investerede kapital har en negativ effekt på det rapporterede afkast af den investerede kapital.

↑ Anlægsinvesteringer

Hartmanns anlægsinvesteringer foretaget i Argentina i løbet af året stiger som følge af tilpasning til ændringer i prisindekset.

Ændret omregning til danske kroner

↓ Resultatopgørelse

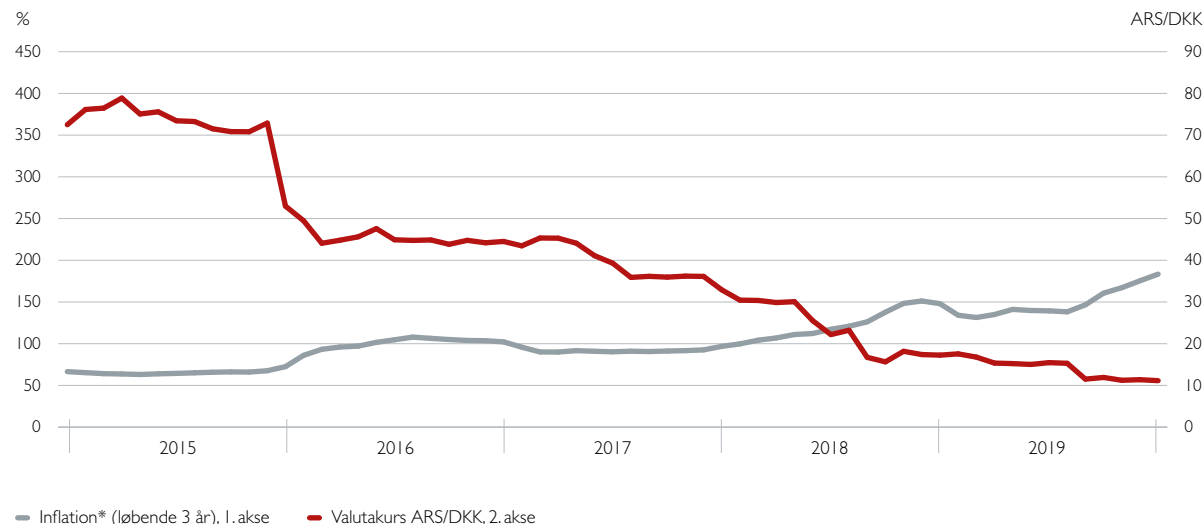
Resultatopgørelsen omregnes på baggrund af valutakursen på ARS på balancedagen. En negativ kursudvikling medfører derfor en negativ valutakurseffekt på positive resultatposter.

Samlet effekt af justering for hyperinflation

* Hyperinflationsjustering gennemføres med afsæt i det argentinske Wholesale Price Index frem til 31. december 2016 og National Consumer Price Index i Argentina fra 1. januar 2017.

Hyperinflation

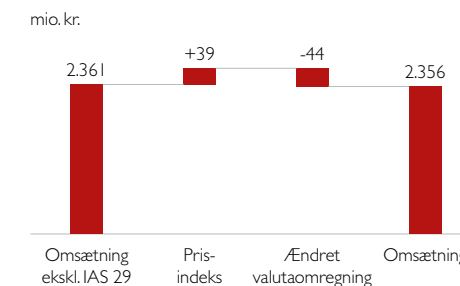
Inflations- og valutakursudvikling i Argentina

Effekt af justering for hyperinflation på udvalgte regnskabstal

mio. kr.	2019 Ekskl. IAS 29	Prisindeks- justeringer	Ændret valutaomregning	Samlet justering	2019
Nettoomsætning	2.361	39	(44)	(5)	2.356
Driftsresultat før afskrivninger	398	(1)	(6)	(7)	391
Driftsresultat	262	(8)	(4)	(12)	250
Finansielle poster, netto	(38)	0	3	3	(35)

Effekt af justering af omsætning

Den samlede effekt af implementeringen af IAS 29 på omsætningen i 2019 er sammensat af justering for prisindeksudviklingen og effekt af overgang til omregning af argentinske peso til danske kroner pr. balancedagen.

Selvom en gennemsnitlig årlig stigning i prisindekset på 54% i perioden medførte en positiv effekt på 39 mio. kr. på omsætningen, var den samlede effekt af justering for hyperinflation negativ. Krydskursen ARS/DKK faldt fra 17,3 ved årets begyndelse til 11,1 ved årets udgang. Den ændrede praksis for valutaomregning med afsæt i balancedagens kurs frem for transaktionsdagens kurs medførte således en negativ effekt på 44 mio. kr. på Hartmanns omsætning.

Hartmanns omsætning udgjorde 2.356 mio. kr. efter en samlet negativ påvirkning af justering for hyperinflation på 5 mio. kr.

* Hyperinflationsjustering gennemføres med afsæt i det argentinske Wholesale Price Index frem til 31. december 2016 og National Consumer Price Index i Argentina fra 1. januar 2017.

Ledelse

- 24 Samfundsansvar
- 25 Virksomhedsledelse
- 26 Bestyrelse og direktion
- 29 Aktionærinformation

*Hartmann styrkede
bestyrelsen med nye
medlemmer og
udvalg i 2019*

Samfundsansvar

Arbejdet med samfundsansvar og resultaterne heraf er beskrevet i Hartmanns Global Compact-fremskridtsrapport for 2019, som også udgør koncernens lovpligtige redegørelser for samfundsansvar og den kønsmæssige sammensætning af ledelsen efter årsregnskabslovens § 99 a og § 99 b. Fremskridtsrapporten kan findes på csr2019.hartmann-packaging.com, og oplysningerne i denne årsrapport er en beskrivelse af udvalgte aktiviteter i 2019.

Samfundsansvar har været en integreret del af vores forretningsmodel siden 1936, hvor Hartmann etablerede produktion af bæredygtig støbepapemballage. Det er en konkurrencemæssig fordel samt en væsentlig parameter i markedsføringen af vores produkter, da forbrugere, detailkæder og politikere stiller stadig større krav til emballages bæredygtighed. Hartmann tilbyder kunder og forbrugere et kvalitetsmæssigt overlegent, velafprøvet og miljøvenligt alternativ til oliebaseerede plastic- og skumplastprodukter. Vores produkter er fremstillet af nedbrydeligt genbrugspapir, og konvertering fra plasticbaseerede produkter til Hartmanns støbepapemballage bidrager således til at løse de stadig større udfordringer med ophobning af engangsplastik i naturen.

Øget produktionskapacitet og effektivitet

I 2019 omfattede den strategiske indsats for at udvide Hartmanns produktionskapacitet og løfte effektiviteten også energibesparende tiltag i form af installation af nyere teknologi til tørring i produktionen i den europæiske forretning og anvendelse af ny teknologi på koncernens sydamerikanske fabrikker med henblik på at reducere forbruget af naturgas, elektricitet og vand. I den nordamerikanske forretning blev Hartmann tildelt en særlig pris af staten Missouri for resultaterne af en målrettet indsats for at nedbringe og håndtere affald fra produktionen.

Indsatsen for at reducere Hartmanns miljø- og klimapåvirkning fortsatte med fokus på:

- Investering i ny procesteknologi
- Optimering af eksisterende teknologi
- Produkt- og produktionsudvikling
- Reduktion af spild

Fokus på sikkerhed og risikostyring

Arbejdet med at forbedre sikkerheden på Hartmanns fabrikker fortsatte i 2019 med særligt fokus på aktiviteterne i Sydamerika, og der blev afholdt fælles møder i Hartmanns CSR-arbejdsgruppe med deltagelse af lokale sikkerhedsrepræsentanter for at sikre effektiv videndeling på tværs af koncernen.

Antallet af arbejdsulykker pr. million arbejdstimer (LTI-FR) var uændret i 2019, og Hartmann har nedbragt antallet af arbejdsulykker pr. million arbejdstimer med 49% siden 2015.

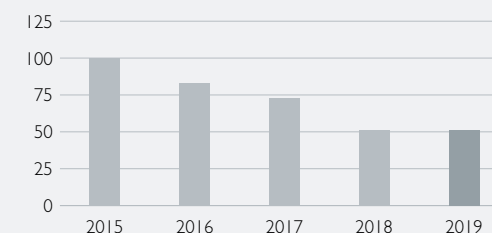
I 2019 nedsatte Hartmann en styregruppe for at sikre systematisk og løbende opfølgning på en omfattende analyse af forholdene på koncernens fabrikker, som Hartmann og forsikringsmægleren Willis gennemførte i 2018. Gennemgangen af Hartmanns fabrikker skabte et overblik over de væsentligste driftsmæssige risici og resulterede i en række konkrete investeringsanbefalinger, der alle blev godkendt i 2019 med særligt fokus på at reducere risikoen for brand.

Balancering af kønsfordelingen i ledelsen

Hartmann søger løbende at skabe grundlag for en balanceret kønsfordeling på tværs af koncernens ledelsesniveauer. I 2019 var andelen af kvinder på øvrige ledelsesniveauer stabil og udgjorde 17%, mens andelen af kvindelige generalforsamlingsvalgte medlemmer af bestyrelsen steg til 50%. Hartmann levede således op til målsætningen om at øge andelen af kvindelige bestyrelsesmedlemmer til mindst 40%, og målsætningen fastholdes fremover, ligesom indsatsen for at øge andelen af kvinder på øvrige ledelsesniveauer fortsætter.

Arbejdsulykker

Indeks (2015 = 100)

■ Arbejdsulykker pr. million arbejdstimer (LTI-FR)

I begyndelsen af 2020 blev Hartmann tildelt en 'Prime'-rating af ratingbureauet ISS ESG baseret på koncernens bæredygtighedsprofil og aktiviteter i 2019. Ratingbureauet placerede Hartmann blandt de førende virksomheder i emballageindustrien.

Læs mere om ISS ESG og ratingmetoden

www.issgovernance.com/esg/ratings/corporate-rating/

Virksomhedsledelse

Hartmanns lovpligtige redegørelse for virksomhedsledelse for regnskabsåret 2019, jf. § 107 b i årsregnskabsloven, kan findes på corporategovernance2019.hartmann-packaging.com.

Redegørelsen omfatter en uddybende beskrivelse af Hartmanns ledelsesstruktur samt en beskrivelse af hovedelementerne i selskabets interne kontrol og risikostyringssystemer i forbindelse med regnskabsaflæggelse.

Derudover beskriver redegørelsen Hartmanns stillingtagen til Komiteen for god Selskabsledelses anbefalinger som implementeret i Nasdaq Copenhagens Regler for udstedere af aktier. I 2019 fulgte Hartmann anbefalingerne for god selskabsledelse med følgende undtagelse:

- Direktionens variable vederlag bestod i 2019 alene af en kortsigtet kontant bonusordning

Ledelsesstruktur

Hartmann har en todelt ledelsesstruktur, som består af bestyrelsen og direktionen. Bestyrelsen udpeges af aktionærerne og fører tilsyn med direktionen. Bestyrelsen og direktionen er uafhængige af hinanden.

Bestyrelsen varetager selskabets overordnede ledelse og træffer beslutninger om den strategiske udvikling, finansielle forecasts, risikoforhold, køb og salg af virksomheder samt større udviklings- og investeringsprojekter.

Derudover fastsætter bestyrelsen direktionens ansættelsesvilkår og løn, som består af fast årlig gage og kontant præstationsrelateret bonus, der afhænger af de opnåede resultater. Hartmanns veder-

lagspolitik og koncernens vederlagsrapport for 2019 er tilgængelig på investor.hartmann-packaging.com, ligesom vederlag for 2019 er anført i note 9.

Direktionen ansættes af bestyrelsen og har ansvaret for selskabets daglige ledelse, herunder den driftsmæssige udvikling, resultaterne og den interne udvikling. Direktionen er ansvarlig for at gennemføre strategien og de overordnede beslutninger, som er godkendt af bestyrelsen.

Bestyrelsen har nedsat et revisionsudvalg, hvis opgaver primært omfatter overvågning af koncernens risikostyring, regnskabsudarbejdelse, økonomisk rapportering og interne kontroller samt overvågning af og kommunikation med den generalforsamlingsvalgte revisor. Revisionsudvalget rapporterer regelmæssigt til bestyrelsen.

I 2019 nedsatte bestyrelsen derudover et kombineret nominerings- og vederlagsudvalg med henblik på at øge effektiviteten og højne kvaliteten af bestyrelsens arbejde med at sikre, at bestyrelsen og direktionen til stadighed har den rette kompetence, viden og erfaring. Nominerings- og vederlagsudvalget rapporterer til bestyrelsen.

Bestyrelsen holdt 9 møder i 2019 (2018: 16 møder). Revisionsudvalget holdt 6 møder (2018: 6 møder), og nominerings- og vederlagsudvalget holdt 2 møder.

Ændringer i bestyrelsen

På generalforsamlingen den 9. april 2019 blev Jan Madsen, Karen Hækkerup og Marianne Schelde valgt som bestyrelsesmedlemmer, mens Jørgen Mørkeberg Nielsen udtrådte af bestyrelsen efter ikke at have genopstillet.

Bestyrelsesformand Agnete Raaschou-Nielsen genopstiller ikke i forbindelse med generalforsamlingen den 21. april 2020. Bestyrelsen vil nominere nuværende bestyrelsesmedlem Jan Klarskov Henriksen til posten som formand, ligesom Steen Parsholt ventes at fortsætte som næstformand.

Bestyrelse og direktion

Bestyrelse

Agnete Raaschou-Nielsen
Bestyrelsesformand

Frem til 2011 direktør i Aalborg Portland A/S. Tidligere adm. direktør i Zacco Denmark A/S og Coca-Cola Tapperierne A/S samt underdirektør i Carlsberg A/S. Beskæftiger sig i dag udelukkende med bestyrelsesarbejde o.l.

Særlige kompetencer inden for international procesindustri, produktion, salg, ledelse og økonomi.

Tillidshverv

Formand: Arkil Holding A/S og investeringsforeningerne Danske Invest, Danske Invest Select, Profil Invest og Danske Invest Index samt kapitalforeningerne Danske Invest Institutional og AP Invest.

Medlem: Aktieselskabet Schouw & Co. (revisionsudvalg), Danske Invest Management A/S, Komitéen for god selskabsledelse og Københavns Universitet.

Steen Parsholt
Næstformand

Frem til 2005 nordisk chef for Aon og medlem af den europæiske ledelse. Tidligere koncernchef i NCM Holding i Amsterdam og i Citibank bl.a. som adm. direktør i Danmark. Beskæftiger sig i dag udelukkende med bestyrelsesarbejde o.l.

Særlige kompetencer inden for international ledelse, økonomi og finans.

Tillidshverv

Formand: DADES A/S, Ejendomsaktieselskabet af 1. maj 2015 og Reviva SA.

Næstformand: NGF Denmark Holding ApS, NGF General Partner ApS og NGF Nature Energy Biogas A/S.

Medlem: Glitnir HoldCo ehf og N2F Management ApS.

Jan Klarskov Henriksen
Bestyrelsesmedlem

Adm. direktør i Aviagen Broiler Breeding Group Inc. Tidligere adm. direktør for Lantmännen Unibake Holding A/S, Lantmännen Kronfågel Holding AB og Danæg a.m.b.a.

Særlige kompetencer inden for international ledelse i fødevarerindustrien samt salg og markedsføring inden for fjerkræ- og æg-branchen.

Tillidshverv

Formand: BPI A/S.

Jan Madsen
Bestyrelsesmedlem

Koncerndirektør i Coop Danmark A/S siden 2010 og direktør i Coop Holding A/S siden 2017. Tidligere ansættelser i Carlsberg Group, McKinsey & Company og Nestlé.

Særlige kompetencer inden for detailhandel med særligt fokus på fødevarer, internationalt salg og marketing, forretningsudvikling, digitalisering og styring af forsyningskæder.

Tillidshverv

Formand: FDB Møbler A/S.

Næstformand: Coop Bank A/S.

Medlem: Fakta A/S, Quick Info ApS og 3C Odense Erhvervspark A/S.

Bestyrelse og direktion

Bestyrelse – fortsat

Karen Angelo Hækkerup
Bestyrelsesmedlem

Generalsekretær i UNICEF Danmark siden 2019. Tidligere administrerende direktør i erhvervsorganisationen Landbrug & Fødevarer med en baggrund fra en række politiske hverv, herunder flere ministerposter samt medlemskab af Københavns Borgerrepræsentation.

Særlige kompetencer inden for bæredygtighed samt international fødevarerproduktion, -handel og -politik.

Marianne Schelde
Bestyrelsesmedlem

Finansdirektør i Thornico Holding A/S og administrerende direktør i datterselskabet Thornico IT A/S.

Særlige kompetencer inden for international økonomistyring, regnskabsafklæggelse og regnskabsførelse.

Tillidshverv

Medlem: Hummel Holding A/S (herunder i fire datterselskaber), Mount Baldy A/S, Ovodan Europe ApS (herunder i et datterselskab), Sanovo Packaging Denmark ApS, Stanico A/S, Thorco Isabella ApS, Thorco Isadora ApS, Thorco Africa Holding ApS, Thornico IT A/S og West Star Real Estate A/S.

Andy Hansen
Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem

Reparatør hos Brødrene Hartmann A/S i Tønder, Danmark, siden 2004.

Valgt af medarbejderne i 2018 frem til den ordinære generalforsamling i 2022.

Palle Skade Andersen
Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem

Produktionsteknisk manager hos Brødrene Hartmann A/S i Tønder, Danmark, siden 1991.

Valgt af medarbejderne i 2018 frem til den ordinære generalforsamling i 2022.

Navn	Født	Køn	Nationalitet	Først valgt	Uafhængig	Revisionsudvalg	Nominerings- og vederlagsudvalg	Møder i bestyrelse og udvalg*	Aktier 31. dec. 2019	Ændring i 2019
Agnete Raaschou-Nielsen	1957	Kvinde	Dansk	2010	Ja	-	Formand	9/9 og 2/2	2.000	-
Steen Parsholt	1951	Mand	Dansk	2013	Ja	Formand	Medlem	9/9 og 8/8	5.000	-
Jan Klarskov Henriksen	1965	Mand	Dansk	2018	Ja	-	-	8/9	0	-
Jan Madsen	1969	Mand	Dansk	2019	Ja	Medlem	-	6/6	1.800	+1.800
Karen Angelo Hækkerup	1974	Kvinde	Dansk	2019	Ja	-	-	6/6	171	+171
Marianne Schelde	1962	Kvinde	Dansk	2019	Nej	Medlem	-	5/6 og 6/6	0	-
Andy Hansen	1977	Mand	Dansk	2014	-	-	-	9/9	56	-
Palle Skade Andersen	1969	Mand	Dansk	2018	-	-	-	9/9	0	-

* Der blev afholdt 9 møder i bestyrelsen, 6 møder i revisionsudvalget og 2 møder i nominerings- og vederlagsudvalget i 2019.

Bestyrelse og direktion

Direktion

Torben Rosenkrantz-Theil

Adm. direktør

Har omfattende international ledelseserfaring samt operationel og kommerciel ekspertise fra emballage-industrien.

Tidligere Senior Vice President og medlem af koncernledelsen med ansvar for Hartmanns europæiske forretning. Derudover erfaring som President for den nordamerikanske forretning og ansvarlig for koncernens strategiudvikling.

Tillidshverv

Medlem: Sanovo Technology A/S.

Flemming Steen

Koncernfinansdirektør

Forretningsorienteret leder med stærk økonomisk og finansiell baggrund. Stor international erfaring og omfattende IT-kompetencer.

Tidligere stillinger inkluderer koncernfinansdirektør i Clipper Group, MT Højgaard og Junckers Industrier. Derudover flere positioner i A.P. Møller - Mærsk, herunder ansvarlig for strategi i Maersk Line samt CFO i APM Terminals.

Navn	Født	Køn	Nationalitet	Ansæt	Aktier 31. dec. 2019	Ændring i 2019
Torben Rosenkrantz-Theil	1975	Mand	Dansk	2007	0	-
Flemming Steen	1966	Mand	Dansk	2018	0	-

Aktionærinformation

Aktiekapital

Hartmann har én aktieklasse, og hver aktie har én stemme. Dermed har alle aktionærer lige adgang til at stille forslag, deltage, ytre sig og stemme på generalforsamlingen. Aktierne har status af navneaktier og er omsætningspapirer uden indskrænkninger i omsættelighed. Der er ikke sket ændringer i aktiekapitalen i 2019.

Bestyrelsen er af generalforsamlingen bemyndiget til – indtil den ordinære generalforsamling den 21. april 2020 – at lade Hartmann erhverve egne aktier med en pålydende værdi på højst 14.030.180 kr. til den til enhver tid gældende børskurs med en afvigelse på indtil 10%.

Hartmann-aktien

Hartmann-aktien begyndte året i kurs 253,0 og sluttede året i kurs 304,0. Koncernen udbetalte et udbytte på 9,50 kr. pr. aktie. Det samlede afkast på Hartmann-aktien udgjorde således 24% i 2019.

Aktien indgår i Nasdaq Copenhagens Mid Cap-segment, og Hartmann har en market maker-ordning, som sikrer likviditet i aktien.

Ejerkreds

Ved årets udgang havde Hartmann ca. 2.900 navnenoterede aktionærer, som tilsammen repræsenterede 6,8 mio. aktier svarende til 97% af Hartmanns aktiekapital.

Følgende aktionærer har over for Hartmann oplyst at besidde mindst 5% af aktiekapitalen:

- Thornico Holding A/S og hermed nærtstående parter, Odense, Danmark (68,6%)
- Lannebo Fonder AB, Stockholm, Sverige (6,33%)

Pr. 31. december 2019 havde Hartmann uændret en beholdning af egne aktier på 1,4% af aktiekapitalen.

Pr. 31. december 2019 ejede Hartmanns bestyrelse og direktion 0,1% af aktiekapitalen. Bestyrelsen og direktionen er registreret på Hartmanns permanente insiderliste og har kun mulighed for at handle Hartmann-aktier i en periode på fire uger efter offentliggørelse af regnskabsmeddelelser eller andre tilsvarende finansielle meddelelser, jf. Hartmanns interne regler.

Udbytte

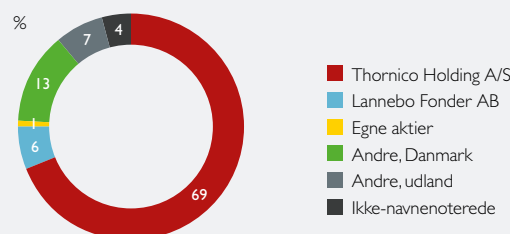
Bestyrelsen tilstræber at udbetale overskydende kapital i form af udbytte, så Hartmanns egenkapitalandel som udgangspunkt udgør maksimalt 45%. Udbetaling af kapital vil altid ske under hensyntagen til Hartmanns planer for vækst og likviditetsbehov.

Bestyrelsen vil indstille til generalforsamlingen den 21. april 2020, at der ikke udbetales udbytte for 2019 (2018: 9,50 kr. pr. aktie) i forlængelse af koncernens markante investeringer i eksisterende og nye markeder.

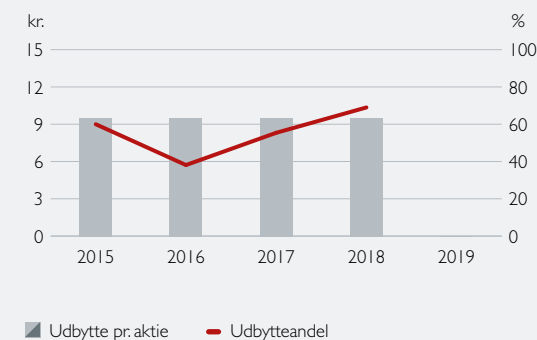
Hartmann-aktien

Fondsbørs	Nasdaq Copenhagen
Indeks	Mid Cap
Fondskode	DK0010256197
Kortnavn	HART
Antal aktier	7.015.090
Nominel stykstørrelse pr. aktie	20 kr.
Nominel aktiekapital	140.301.800 kr.
Bloomberg-kode	HART:DC

Aktionærsammensætning pr. 29. februar 2020

Udbytte

Aktionærinformation

Vederlag til direktionen

Hvis en kontrollerende andel af aktierne i Hartmann skifter ejer, forlænges opsigelsesvarslet for medlemmer af koncerndirektionen fra 12 måneder til 18 måneder med virkning fra den dag, hvor aktierne sælges. Det forlængede varsel gælder indtil 18 måneder efter overdragelsen.

Investor relations

Hartmanns mål er at give investorer og analytikere bedst mulig indsigt i de forhold, der vurderes at være relevante for at sikre en effektiv og fair kursdannelse på Hartmann-aktien. Kontakten til investorer og analytikere varetages af direktionen og IR-funktionen under hensyntagen til de lovgivningsmæssige krav og Hartmanns standarder for god selskabsledelse. Aktionærer, investorer, analytikere og andre interesserede, der har spørgsmål vedrørende Hartmann, kan kontakte IR-funktionen via investor@hartmann-packaging.com. Hartmann deltager i udvalgte seminarer og afholder derudover individuelle møder med danske og internationale investorer og analytikere. Fire uger op til offentliggørelse af årsrapport og regnskabsmeddelelser kommenterer Hartmann ikke på forhold vedrørende finansielle resultater eller forventninger, medmindre oplysningerne er offentliggjort tidligere.

Finanskalender

21. april 2020	Generalforsamling
13. maj 2020	Delårsrapport 1. kvartal 2020
19. august 2020	Delårsrapport 2. kvartal 2020
18. november 2020	Delårsrapport 3. kvartal 2020

Elektronisk kommunikation

Hartmann kommunikerer elektronisk med aktionæerne, hvilket gør det muligt hurtigt og effektivt at indkalde til generalforsamling og udsende relevante oplysninger. Aktionærer kan registrere sig på investorportalen via investor.hartmann-packaging.com.

Regnskab

- 32 Totalindkomstopgørelse
- 33 Pengestrømsopgørelse
- 34 Balance
- 35 Egenkapitalopgørelse
- 37 Noter
- 83 Ledelsespåtegning
- 84 Revisionspåtegning

Totalindkomstopgørelse

mio. kr.	Note	Koncern		Moderselskab	
		2019	2018	2019	2018
Nettoomsætning	5	2.356,4	2.207,1	1.373,5	1.284,0
Produktionsomkostninger	6	(1.653,2)	(1.569,5)	(1.051,5)	(986,8)
Bruttoresultat		703,2	637,6	322,0	297,2
Salgs- og distributionsomkostninger	7	(350,5)	(323,9)	(191,6)	(180,7)
Administrationsomkostninger	8	(102,5)	(99,2)	(55,6)	(61,3)
Resultat af primær drift før særlige poster		250,2	214,5	74,8	55,2
Særlige poster	11	0,0	(32,7)	0,0	(12,5)
Resultat af primær drift		250,2	181,8	74,8	42,7
Resultat efter skat i					
associerede virksomheder	20	0,0	0,0	-	-
Finansielle indtægter	11	10,5	33,0	29,2	28,7
Finansielle omkostninger	11	(45,4)	(78,9)	(18,2)	(22,5)
Resultat før skat		215,3	135,9	85,8	48,9
Skat af årets resultat	12	(48,1)	(39,8)	(15,2)	(9,7)
ÅRETS RESULTAT		167,2	96,1	70,6	39,2
Resultat pr. aktie, kr.	13	24,2	13,9	-	-
Udvandet resultat pr. aktie, kr.	13	24,2	13,9	-	-

mio. kr.	Note	Koncern		Moderselskab	
		2019	2018	2019	2018
Årets resultat		167,2	96,1	70,6	39,2
Poster som ikke kan blive omklassificeret til resultatet:					
Aktuarmæssige gevinster/(tab) på ydelsesbaserede pensionsordninger	25	(3,4)	13,1	-	-
Skat	12	0,9	(3,5)	-	-
Poster som kan blive omklassificeret til resultatet:					
Valutakursregulering af udenlandske dattervirksomheder	32	(18,8)	(45,8)	-	-
Hyperinflationsregulering af ikke-monetære poster,	34	34,3	33,5	-	-
Skat	12	-	(4,2)	-	-
Værdiregulering af sikringsinstrumenter:				-	
Indregnet i anden totalindkomst		(6,2)	(8,3)	(9,7)	(1,7)
Overført til nettoomsætning		5,5	1,6	3,8	(0,2)
Overført til produktionsomkostninger		0,5	0,8	0,5	0,8
Overført til finansielle poster		0,1	0,0	0,1	(0,2)
Skat	12	(0,2)	1,5	1,2	0,3
Anden totalindkomst efter skat		12,7	(11,3)	(4,1)	(1,0)
TOTALINDKOMST		179,9	84,8	66,5	38,2

Pengestrømsopgørelse

mio. kr.	Note	Koncern		Moderselskab	
		2019	2018	2019	2018
Resultat af primær drift før særlige poster		250,2	214,5	74,8	55,2
Afskrivninger		141,0	133,8	28,4	34,4
Regulering for andre ikke-kontante poster	14	6,7	7,8	0,0	0,0
Ændring i driftskapital mv.	14	(46,6)	(23,4)	(35,6)	(48,6)
Betalte restruktureringsomkostninger mv.		0,0	(32,8)	0,0	(12,5)
Pengestrømme fra primær drift		351,3	299,9	67,6	28,5
Modtagne renter mv.		6,1	9,0	10,2	16,5
Betalte renter mv.		(28,2)	(31,3)	(14,1)	(14,2)
Modtaget/(betalt) selskabsskat, netto		(33,1)	(13,2)	(7,8)	(0,2)
Pengestrømme fra driftsaktivitet		296,1	264,4	55,9	30,6
Køb af immaterielle aktiver		(1,1)	(7,0)	(1,1)	(7,0)
Køb af materielle aktiver		(195,9)	(121,9)	(11,4)	(15,0)
Salg af materielle aktiver		0,5	0,6	0,0	0,0
Kapitalindskud i dattervirksomheder		-	-	(22,7)	(44,4)
Tilbagebetaling af kapitalindskud fra dattervirksomheder		-	-	101,7	0,0
Modtaget udbytte fra dattervirksomheder		-	-	11,8	5,2
Modtaget udbytte fra associerede virksomheder		0,0	0,1	0,0	0,1
Pengestrømme fra investeringsaktivitet		(196,5)	(128,2)	78,3	(61,1)
Pengestrømme fra drifts- og investeringsaktivitet		99,6	136,2	134,2	(30,5)
Optagelse af langfristede gældsforpligtelser	14	652,1	0,0	603,6	0,0
Afdrag på langfristede gældsforpligtelser	14	(678,6)	(2,4)	(616,0)	0,0
Udlån til dattervirksomheder	19	-	-	(144,6)	(13,8)
Modtagne afdrag fra dattervirksomheder	19	-	-	106,0	130,1
Udbetalt udbytte		(65,7)	(65,7)	(65,7)	(65,7)
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet		(92,2)	(68,1)	(116,7)	50,6
PENGESTRØMME I ALT		7,4	68,1	17,5	20,1

mio. kr.	Note	Koncern		Moderselskab	
		2019	2018	2019	2018
Pengestrømme i alt		7,4	68,1	17,5	20,1
Likvider 1. januar		39,3	(28,3)	(40,1)	(57,2)
Valutakursregulering		(1,1)	(0,5)	(2,5)	(3,0)
LIKVIDER 31. DECEMBER		45,6	39,3	(25,1)	(40,1)
Likvider 31. december indregnes således:					
Likvide beholdninger		84,7	83,2	5,0	3,7
Kassekreditter		(39,1)	(43,9)	(30,1)	(43,8)
Likvider 31. december		45,6	39,3	(25,1)	(40,1)

Pengestrømsopgørelsen kan ikke udledes alene af det offentliggjorte regnskabsmateriale.

Balance

Aktiver

mio. kr.	Note	Koncern		Moderselskab	
		2019	2018	2019	2018
Goodwill		63,0	63,9	10,7	10,7
Øvrige immaterielle aktiver		29,5	34,9	6,3	8,7
Immaterielle aktiver	15	92,5	98,8	17,0	19,4
Grunde og bygninger		306,1	294,4	15,2	16,0
Produktionsanlæg og maskiner		633,3	590,2	98,9	108,1
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar		14,2	15,1	3,1	5,6
Produktionsanlæg under opførelse		93,1	71,4	6,7	7,7
Materielle aktiver	16	1.046,7	971,1	123,9	137,4
Leasede grunde og bygninger		72,3	0,0	6,5	0,0
Andre leasede aktiver		3,7	0,0	1,2	0,0
Leasingaktiver	17	76,0	0,0	7,7	0,0
Kapitalandele i dattervirksomheder	18	-	-	921,1	1.000,1
Tilgodehavender hos dattervirksomheder	19	-	-	341,5	301,9
Kapitalandele i associerede virksomheder	20	3,0	3,0	1,2	1,2
Udskudt skat	21	40,6	48,1	0,0	0,0
Andre langfristede aktiver		43,6	51,1	1.263,8	1.303,2
Langfristede aktiver		1.258,8	1.121,0	1.412,4	1.460,0
Varebeholdninger	22	211,1	196,6	115,6	70,2
Tilgodehavender fra salg	23	369,0	329,7	220,0	191,3
Tilgodehavender hos dattervirksomheder		-	-	75,1	76,4
Selskabsskat		4,4	3,4	0,0	0,0
Andre tilgodehavender		97,3	80,1	54,3	43,3
Periodeafgrænsningsposter		16,8	19,9	8,1	10,7
Likvide beholdninger		84,7	83,2	5,0	3,7
Kortfristede aktiver		783,3	712,9	478,1	395,6
AKTIVER		2.042,1	1.833,9	1.890,5	1.855,6

Passiver

mio. kr.	Note	Koncern		Moderselskab	
		2019	2018	2019	2018
Aktiekapital	24	140,3	140,3	140,3	140,3
Reserve for sikringstransaktioner		(4,1)	(3,8)	(5,5)	(1,4)
Reserve for omregningsreguleringer		(163,4)	(178,9)	-	-
Overført resultat		906,4	741,7	703,2	632,6
Foreslået udbytte		0,0	65,7	0,0	65,7
Egenkapital		879,2	765,0	838,0	837,2
Udskudt skat	21	18,3	21,4	1,0	0,5
Pensionsforpligtelser	25	32,2	31,7	0,0	0,0
Kreditinstitutter	32	601,9	616,0	601,9	616,0
Leasingforpligtelser	32	68,5	0,0	5,5	0,0
Offentlige tilskud	26	2,7	3,8	0,0	0,0
Anden gæld		7,3	0,0	7,3	0,0
Langfristede forpligtelser		730,9	672,9	615,7	616,5
Leasingforpligtelser	32	8,8	0,0	2,2	0,0
Offentlige tilskud	26	1,0	1,0	0,0	0,0
Kassekreditter	32	39,1	43,9	30,1	43,8
Forudbetalinger fra kunder		35,5	6,1	31,3	2,9
Leverandørgæld		163,2	169,6	65,7	61,1
Gæld til dattervirksomheder		-	-	199,0	181,9
Gæld til associerede virksomheder		5,5	4,8	5,2	4,3
Selskabsskat		18,9	12,1	12,2	6,6
Hensatte forpligtelser	27	0,2	0,8	0,2	0,8
Anden gæld	28	159,8	157,7	90,9	100,5
Kortfristede forpligtelser		432,0	396,0	436,8	401,9
Forpligtelser		1.162,9	1.068,9	1.052,5	1.018,4
PASSIVER		2.042,1	1.833,9	1.890,5	1.855,6

Egenkapitalopgørelse

Koncern	2019						2018					
mio. kr.	Aktie- kapital	Reserve for sikrings- transaktioner	Reserve for omregnings- reguleringer*	Overført resultat	Foreslået udbytte	Egenkapital i alt	Aktie- kapital	Reserve for sikrings- transaktioner	Reserve for omregnings- reguleringer	Overført resultat	Foreslået udbytte	Egenkapital i alt
Egenkapital 1. januar	140,3	(3,8)	(178,9)	741,7	65,7	765,0	140,3	0,6	(162,4)	701,7	65,7	745,9
Årets resultat	-	-	-	167,2	0,0	167,2	-	-	-	30,4	65,7	96,1
Poster som ikke kan blive omklassificeret til resultatet												
Aktuarmæssige gevinster/tab på ydelses- baserede pensionsordninger	-	-	-	(3,4)	-	(3,4)	-	-	-	13,1	-	13,1
Skat	-	-	-	0,9	-	0,9	-	-	-	(3,5)	-	(3,5)
Poster som kan blive omklassificeret til resultatet												
Valutakursregulering af udenlandske dattervirksomheder	-	-	(18,8)	-	-	(18,8)	-	-	(45,8)	-	-	(45,8)
Hyperinflationsregulering af ikke- monetære poster	-	-	34,3	-	-	34,3	-	-	33,5	-	-	33,5
Skat	-	-	0,0	-	-	0,0	-	-	(4,2)	-	-	(4,2)
Værdiregulering af sikringsinstrumenter:												
Indregnet i anden totalindkomst	-	(6,2)	-	-	-	(6,2)	-	(8,3)	-	-	-	(8,3)
Overført til nettoomsætning	-	5,5	-	-	-	5,5	-	1,6	-	-	-	1,6
Overført til produktionsomkostninger	-	0,5	-	-	-	0,5	-	0,8	-	-	-	0,8
Overført til finansielle poster	-	0,1	-	-	-	0,1	-	0,0	-	-	-	0,0
Skat	-	(0,2)	-	-	-	(0,2)	-	1,5	-	-	-	(1,5)
Anden totalindkomst	0,0	(0,3)	15,5	(2,5)	(0,0)	12,7	0,0	(4,4)	(16,5)	9,6	0,0	(11,3)
Totalindkomst i alt	0,0	(0,3)	15,5	164,7	0,0	179,9	0,0	(4,4)	(16,5)	40,0	65,7	84,8
Transaktioner med ejerne												
Udbetalt udbytte	-	-	-	-	(65,7)	(65,7)	-	-	-	-	(65,7)	(65,7)
Egenkapitalbevægelser i året	0,0	(0,3)	15,5	164,7	(65,7)	114,2	0,0	(4,4)	(16,5)	40,0	0,0	19,1
Egenkapital 31. december	140,3	(4,1)	(163,4)	906,4	0,0	879,2	140,3	(3,8)	(178,9)	741,7	65,7	765,0

* Reserve for omregningsreguleringer indeholder reserve for valutakursreguleringer af udenlandske dattervirksomheder samt hyperinflationsregulering af ikke-monetære balanceposter i Argentina.

Egenkapitalopgørelse

Morderselskab	2019					2018				
	Aktie- kapital	Reserve for sikringstrans- aktioner	Overført resultat	Foreslået udbytte	Egenkapital i alt	Aktie- kapital	Reserve for sikringstrans- aktioner	Overført resultat	Foreslået udbytte	Egenkapital i alt
mio. kr.										
Egenkapital 1. januar	140,3	(1,4)	632,6	65,7	837,2	140,3	(0,4)	659,1	65,7	864,7
Årets resultat	-	-	70,6	0,0	70,6	-	-	(26,5)	65,7	39,2
Poster som kan blive omklassificeret til resultatet										
Værdiregulering af sikringsinstrumenter:										
Indregnet i anden totalindkomst	-	(9,7)	-	-	(9,7)	-	(1,7)	-	-	(1,7)
Overført til nettoomsætning	-	3,8	-	-	3,8	-	(0,2)	-	-	(0,2)
Overført til produktionsomkostninger	-	0,5	-	-	0,5	-	0,8	-	-	0,8
Overført til finansielle poster	-	0,1	-	-	0,1	-	(0,2)	-	-	(0,2)
Skat	-	1,2	-	-	1,2	-	0,3	-	-	0,3
Anden totalindkomst	0,0	(4,1)	0,0	0,0	(4,1)	0,0	(1,0)	0,0	0,0	(1,0)
Totalindkomst i alt	0,0	(4,1)	70,6	0,0	66,5	0,0	(1,0)	(26,5)	65,7	38,2
Transaktioner med ejerne										
Udbetalt udbytte	-	-	-	(65,7)	(65,7)	-	-	-	(65,7)	(65,7)
Egenkapitalbevægelser i året	0,0	0,0	70,6	(65,7)	0,8	0,0	(1,0)	(26,5)	0,0	(27,5)
Egenkapital 31. december	140,3	(5,5)	703,2	0,0	838,0	140,3	(1,4)	632,6	65,7	837,2

Noter

Generelle

38	Note 01	Anvendt regnskabspraksis
39	Note 02	Regnskabsregulering
40	Note 03	Væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger
41	Note 04	Segmentoplysninger

Totalindkomstopgørelsen

43	Note 05	Nettoomsætning
43	Note 06	Produktionsomkostninger
44	Note 07	Salgs- og distributionsomkostninger
44	Note 08	Administrationsomkostninger
45	Note 09	Personaleomkostninger
46	Note 10	Særlige poster
47	Note 11	Finansielle indtægter og omkostninger
48	Note 12	Skat af årets resultat
49	Note 13	Resultat pr. aktie

Pengestrømsopgørelsen

49	Note 14	Pengestrømme
----	---------	--------------

Balancen

49	Note 15	Immaterielle aktiver
52	Note 16	Materielle aktiver
54	Note 17	Leasing
55	Note 18	Kapitalandele i dattervirksomheder
56	Note 19	Tilgodehavender hos dattervirksomheder (langfristede)
56	Note 20	Kapitalandele i associerede virksomheder
58	Note 21	Udskudt skat
61	Note 22	Varebeholdninger
61	Note 23	Tilgodehavender fra salg
62	Note 24	Aktiekapital
63	Note 25	Pensionsforpligtelser
65	Note 26	Offentlige tilskud
66	Note 27	Hensatte forpligtelser
66	Note 28	Anden gæld

Øvrige

66	Note 29	Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor
67	Note 30	Sikkerhedsstillelser, eventualaktiver og eventualforpligtelser
68	Note 31	Finansielle risici
71	Note 32	Finansielle instrumenter
77	Note 33	Nærtstående parter
77	Note 34	Hyperinflation i Argentina
80	Note 35	Efterfølgende begivenheder

Noter

01 Anvendt regnskabspraksis

Regnskabsgrundlag

Koncernregnskabet og moderselskabsregnskabet for 2019 for henholdsvis koncernen og Brødrene Hartmann A/S er aflagt i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og danske krav for børsnoterede selskaber. Brødrene Hartmann A/S er et aktieselskab med hjemsted i Danmark.

Koncernregnskabet og moderselskabsregnskabet aflægges i danske kroner, DKK, der er præsentrationsvaluta for koncernens aktiviteter og den funktionelle valuta for moderselskabet. Koncernregnskabet og moderselskabsregnskabet aflægges på basis af historiske kostpriser; bortset fra afledte finansielle instrumenter, der måles til dagsværdi og ikke-monetære poster i koncernens argentinske dattervirksomheder, der reguleres for hyperinflation.

Den anvendte regnskabspraksis er anvendt konsistent i regnskabsåret og for sammenligningstallene.

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet omfatter moderselskabet Brødrene Hartmann A/S samt virksomheder, hvori moderselskabet direkte eller indirekte besidder flertallet af stemmerettighederne eller på anden måde har kontrol over virksomhederne (dattervirksomheder). Virksomheder, hvori koncernen besidder mellem 20% og 50% af stemmerettighederne og udøver indflydelse, men ikke har kontrol, betragtes som associerede virksomheder.

Koncernregnskabet udarbejdes på grundlag af regnskaber for moderselskabet og dattervirksomhederne som et sammendrag af regnskabsposter af ensartet karakter. De regnskaber, der er anvendt til brug for konsolideringen, er udarbejdet i overensstemmelse med koncernens regnskabspraksis.

Der foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, aktiebesiddelser, udbytter og mellemværender samt realiserede og urealiserede interne gevinster og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder. Moderselskabets kapitalandele i de konsoliderede dattervirksomheder udlignes med moderselskabets andel af dattervirksomhedernes dagsværdi af identificerede nettoaktiver opgjort på det tidspunkt, hvor koncernforholdet blev etableret.

Omregning af fremmed valuta

For hver af de rapporterende virksomheder i koncernen fastsættes en funktionel valuta. Den funktionelle valuta er den valuta, som benyttes i det primære økonomiske miljø, hvori den enkelte rapporterende virksomhed opererer.

Transaktioner i andre valutaer end den funktionelle valuta er transaktioner i fremmed valuta. Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til den funktionelle valuta efter transaktionsdagens kurs.

Gevinster og tab, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i totalindkomstopgørelsen som en finansiell post. Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta omregnes til den funktionelle valuta til balancedagens kurs. Forskelle mellem balancedagens kurs og transaktionsdagens kurs eller kursen i den seneste årsrapport indregnes i totalindkomstopgørelsen som en finansiell post.

Ved indregning af udenlandske dattervirksomheder med anden funktionel valuta end danske kroner omregnes totalindkomstopgørelsen til transaktionsdagens valutakurs med undtagelse af totalindkomstopgørelsen for de argentinske dattervirksomheder, som omregnes til balancedagens valutakurs som følge af reglerne om regulering for hyperinflation. Som transaktionsdagens kurs anvendes den aktuelle måneds gennemsnitskurs. Udenlandske dattervirksomheders balanceposter inkl. goodwill omregnes til balancedagens valutakurs.

Kursforskelle, opstået ved omregning af disse virksomheders egenkapital ved årets begyndelse til balancedagens valutakurs samt ved omregning af totalindkomstopgørelser fra gennemsnitskurser til balancedagens valutakurs, indregnes i koncernregnskabet under anden totalindkomst og i egenkapitalen i reserve for omregningsreguleringer.

Ved hel eller delvis afståelse af udenlandske enheder indregnes den andel af de akkumulerede valutakursreguleringer, der er indregnet i egenkapitalen og kan henføres hertil, i årets resultat sammen med eventuel gevinst eller tab ved afståelsen.

Totalindkomstopgørelse

Anvendt regnskabspraksis for posterne i totalindkomstopgørelsen er beskrevet i de respektive noter til totalindkomstopgørelsen.

Pengestrømsopgørelsen

Pengestrømsopgørelsen viser pengestrømme for året opdelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet, årets forskydning i likvider samt likvider ved årets begyndelse og udgang.

Pengestrømme fra driftsaktivitet

Pengestrømme fra driftsaktivitet opgøres efter den indirekte metode som resultat af primær drift før særlige poster reguleret for ikke-kontante poster, ændring i driftskapital, betalte og modtagne renter, betalt selskabsskat samt betalte restruktureringsomkostninger.

Pengestrømme fra investeringsaktivitet

Pengestrømme fra investeringsaktivitet omfatter betalinger ved køb og salg af immaterielle og materielle aktiver, køb af dattervirksomheder, kapitalindskud i dattervirksomheder, udbytte modtaget fra associerede og dattervirksomheder samt modtagne offentlige tilskud.

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter optagelse og tilbagebetaling af lån og leasingforpligtelser, ændringer i størrelse eller sammensætning af aktiekapitalen, herunder køb og salg af egne kapitalandele og omkostninger forbundet hermed, samt udbyttebetaling til selskabsdeltagere. Moderselskabet forestår finansiering af dattervirksomheder, og i moderselskabets pengestrømsopgørelse indgår udlån til dattervirksomheder samt afdrag herpå som finansieringsaktivitet.

Likvider

Likvider omfatter likvide beholdninger og kassekreditter, der kan kræves tilbagebetalt på anfordring.

Balancen

Anvendt regnskabspraksis for posterne i balancen er med undtagelse af nedenstående beskrevet i de respektive noter til balancen.

Selskabsskat

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalte acontoskatter. Skyldige og tilgodehavende sambeskatningsbidrag indregnes i balancen under selskabsskat.

Noter

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter betalte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

Egenkapital

Udbytte

Forslag til udbytte for regnskabsåret vises som en særskilt post under egenkapitalen. Foreslået udbytte indregnes som en forpligtelse på tidspunktet for vedtagelse på generalforsamlingen.

Egne kapitalandele

Anskaffelses- og afståelsessummer for samt udbytte af egne kapitalandele, erhvervet af moderselskabet eller dattervirksomhederne, indregnes i egenkapitalen under overført resultat.

Reserve for omregningsreguleringer

Reserve vedrørende omregningsreguleringer i koncernregnskabet omfatter akkumulerede kursforskelle opstået ved omregning af regnskaber for udenlandske dattervirksomheder fra deres funktionelle valuta til koncernens præsentationsvaluta. Samtidig indeholder reserven effekt af hyperinflationsregulering af ikke-monetære poster i Argentina pr. 31. december 2019.

Reserve for sikringstransaktioner

Reserve for sikringstransaktioner indeholder den akkumulerede nettoændring i dagsværdien af sikringstransaktioner, der opfylder kriterierne for sikring af fremtidige betalingsstrømme, og hvor den sikrede transaktion endnu ikke er realiseret.

Finansielle forpligtelser

Finansielle forpligtelser omfatter gæld til kreditinstitutter, leasinggæld, leverandørgæld, gæld til dattervirksomheder og associerede virksomheder samt anden gæld. Anden langfristet gæld omfatter den indfrosne del af feriepengeforpligtelsen opstået ved overgangen til den nye ferielov i Danmark.

Gæld til kreditinstitutter indregnes ved låneoptagelsen til det modtagne provenu med fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles gæld til kreditinstitutter til amortiseret kostpris svarende til den kapitaliserede værdi ved anvendelse af den effektive rente, hvorved forskellen mellem provenuet og den nominelle værdi (kursabet) indregnes i årets resultat over låneperioden.

Øvrige gældsforpligtelser måles til amortiseret kostpris.

02 Regnskabsregulering

Nye regnskabsstandards og fortolkningsbidrag i 2019

Hartmann har implementeret alle nye og reviderede regnskabsstandards og fortolkningsbidrag, der er godkendt af EU, og som har virkning for regnskabsår, der begynder 1. januar 2019, herunder IFRS 16, som har påvirket indregning og måling i årsrapporten.

IFRS 16, Leases

Hartmann-koncernen har med virkning fra 1. januar 2019 implementeret IFRS 16, Leases, der erstatter IAS 17 og kræver indregning i balancen af leasingaftaler, der løber i mere end 12 måneder, og hvor det leasede aktiv ikke har en lav værdi. IFRS 16 er implementeret ved anvendelse af den modificerede retrospektive overgangsmetode, og der er derfor ikke foretaget tilpasning af sammenligningstal, som fortsat er præsenteret i overensstemmelse med reglerne i IAS 17 og IFRIC 4.

I overensstemmelse med overgangsbestemmelserne i IFRS 16 har koncernen ved implementeringen valgt:

- Ikke at indregne leasingaftaler med en løbetid på under 12 måneder eller med lav værdi.
- Ikke at revurdere, om en kontrakt er eller indeholder en leasingaftale.
- At fastsætte en diskonteringsrente på en portefølje af leasingaftaler med ens karakteristika.

Koncernens leasingaftaler er i den forbindelse pr. 1. januar 2019 indregnet i balancen i form af leasingforpligtelser og leasingaktiver, som repræsenterer Hartmanns ret til at bruge de underliggende aktiver.

I resultatopgørelsen medfører implementeringen, at hidtidige omkostningsførte leasingydelse nu er erstattet af afskrivninger på leasingaktiver og rentekomkostninger fra leasingforpligtelser.

Pr. 1. januar 2019 er balancesummen for koncernen forøget med 74,9 mio. kr. som følge af indregning af henholdsvis leasingaktiver og leasingforpligtelser. Leasingaktiver består primært af ejendomme og driftsmateriel. En opgørelse af beløbet fremgår nedenfor.

mio. kr.	Koncern
Leje- og leasingforpligtelser 31. december 2018	96,8
Kortfristede leasingaftaler (under 12 mdr.)	(4,7)
Leasingaftaler med lav værdi (under 0,1 mio. kr.)	(0,5)
Grundlag for indregning pr. 1. januar 2019	91,6
Tilbagediskontering	(16,7)
Leasingforpligtelse indregnet 1. januar 2019	74,9

Koncernen har ved måling af leasingforpligtelsen anvendt en gennemsnitlig alternativ lånerente til tilbagediskontering af fremtidige leasingbetalinger på 3,4 % p. a. for indregnede leasingaftaler.

Den opgjorte resultateffekt ud fra den aktuelle sammensætning af leasingaftaler medfører, at årlige leasingomkostninger på 11,3 mio. kr. er erstattet af afskrivninger på 9,9 mio. kr. og renter på 2,8 mio. kr. i 2019. Implementeringen har således medført en positiv effekt på driftsresultatet på 1,4 mio. kr. og en samlet negativ effekt på årets resultat før skat på 1,4 mio. kr.

Aktiveringen af leasingaftaler efter IFRS 16 har endvidere påvirkning på koncernens hoved- og nøgletal. Både den investerede kapital og den nettorentebærende gæld er forøget med 74,9 mio. kr. pr. 1. januar 2019, og ud fra den aktuelle sammensætning af leasingaftaler har implementeringen medført en reduktion i afkastet af investeret kapital (ROIC) i niveauet 1,0%-point og en reduktion i egenkapitalandelen i niveauet 1,6%-point i 2019. Det nye regelsæt for IFRS 16 har ikke fået nogen synlig effekt på overskudsgraden som følge af den marginalt positive påvirkning på driftsresultatet.

Nye regnskabsstandards, der ikke er trådt i kraft og ikke er førtidsimplementeret

Hartmann forventer at implementere alle nye standarder og fortolkningsbidrag i det regnskabsår disse er obligatoriske. IASB har ikke udstedt nye standarder eller fortolkningsbidrag, der har væsentlig betydning for koncernens regnskab, som er obligatoriske for koncernen og moderselskabet for regnskabsår, der begynder 1. januar 2020 eller senere.

Noter

03 Væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger

Ved anvendelsen af koncernens og moderselskabets regnskabspraksis er det nødvendigt, at ledelsen foretager vurderinger og skøn af samt opstiller forudsætninger for den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser, som ikke umiddelbart kan udledes fra andre kilder.

De foretagne vurderinger, skøn og forudsætninger baseres på historiske erfaringer og andre relevante faktorer, som ledelsen vurderer forsvarlige efter omstændighederne, men som i sagens natur er usikre og uforudsigelige. De foretagne skøn og de underliggende forudsætninger vurderes løbende.

Ændringer til de foretagne regnskabsmæssige skøn indregnes i den regnskabsperiode, hvori ændringen finder sted, samt fremtidige regnskabsperioder; hvis ændringen både påvirker den periode, hvori ændringen finder sted, og efterfølgende regnskabsperioder.

Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder

Indregning og måling af aktiver og forpligtelser er ofte afhængig af fremtidige begivenheder, hvorom der hersker en vis usikkerhed. I den forbindelse er det nødvendigt at forudsætte et hændelsesforløb, der afspejler ledelsens vurdering af det mest sandsynlige udfald.

En række forudsætninger og usikkerheder er væsentlige at bemærke, idet de har haft betydelig indflydelse på de i koncern- og moderselskabsregnskabet indregnede aktiver og forpligtelser og kan nødvendiggøre korrektioner i efterfølgende regnskabsår, såfremt de forudsatte hændelsesforløb ikke realiseres som forventet. Disse forudsætninger og usikkerheder er med undtagelse af nedenstående beskrevet i de respektive noter til regnskabet.

Kraftvarmeværket i Tønder

Tønder Fjernvarmeselskab indgav i 2008 klage til Energitilsynet omkring prisfastsættelse af fjernvarme leveret fra Hartmann.

Den 28. november 2017 traf Energiklagenævnet en afgørelse vedrørende principperne for prisfastsættelse af fjernvarme leveret fra Hartmanns kraftvarmeværk i perioden 2003 til og med fjernvarmeleveringens ophør den 8. januar 2015. Energiklagenævnets afgørelse medførte en hjemvisning af sagen til fornyet behandling hos Forsyningstilsynet med henblik på fastsættelse af den økonomiske konsekvens af Energiklagenævnets afgørelse. Baseret på hovedelementerne i Energiklagenævnets afgørelse samt udkast til afgørelse fra Forsyningstilsynet indgik Hartmann og Tønder Fjernvarmeselskab i november 2019 forlig i sagen. Forliget er betinget af Forsyningstilsynets godkendelse.

Det er ledelsens vurdering, at Forsyningstilsynet vil godkende den indgåede forligsaftale, som ikke vil påvirke koncernens resultat, men vil medføre en positiv likviditetseffekt i 2020.

Noter

04 Segmentoplysninger

Aktiviteter	2019			2018		
	Europe	Americas	Sum af rapporteringspligtige segmenter	Europe	Americas	Sum af rapporteringspligtige segmenter
Omsætning fra eksterne kunder						
Støbepapemballage	1.344,4	955,1	2.299,5	1.225,7	883,9	2.109,6
Maskiner og teknologi	61,4	0,0	61,4	114,8	0,0	114,8
Nettoomsætning	1.405,8	955,1	2.360,9	1.340,5	883,9	2.224,4
Hyperinflationsregulering af nettoomsætning	-	(4,5)	(4,5)	-	(17,3)	(17,3)
Nettoomsætning, jf. totalindkomstopgørelse	1.405,8	950,6	2.356,4	1.340,5	866,6	2.207,1
Resultat af primær drift før særlige poster	170,0	119,3	289,3	151,8	98,4	250,2
Øvrige segmentoplysninger						
Afskrivninger	70,5	60,1		57,6	67,5	
Investeringer i immaterielle og materielle aktiver	143,9	59,3		61,8	63,3	
Nettoarbejdskapital	231,6	90,5		213,8	73,9	
Investeret kapital	761,5	707,9		611,6	699,6	
Segmentaktiver	1.072,5	847,0	1.919,5	893,3	850,0	1.743,3
Afstemninger						
Resultatmål						
Resultat af primær drift før særlige poster for rapporteringspligtige segmenter			289,3			250,2
Hyperinflationsregulering af resultat af primær drift før særlige poster			(12,0)			(11,5)
Ikke allokerede koncernfunktioner			(29,0)			(25,7)
Elimineringer			1,9			1,5
Resultat af primær drift før særlige poster, jf. totalindkomstopgørelse			250,2			214,5
Særlige poster			0,0			(32,7)
Resultat af primær drift, jf. totalindkomstopgørelse			250,2			181,8
Finansielle indtægter			10,5			33,0
Finansielle omkostninger			(45,4)			(78,9)
Resultat før skat, jf. totalindkomstopgørelse			215,3			135,9
Aktiver						
Aktiver for rapporteringspligtige segmenter			1.919,5			1.743,3
Hyperinflationsregulering af ikke-monetære poster			46,6			33,2
Ikke fordelte aktiver			139,9			137,7
Elimineringer			(63,9)			(80,3)
Aktiver, jf. balance			2.042,1			1.833,9

Noter

04 Segmentoplysninger – fortsat

Geografisk fordeling

mio. kr.	Danmark	Øvrige Europa	Nord- og Sydamerika*	Øvrige verden	Koncern i alt
2019					
Nettoomsætning	51,8	1.202,0	1.011,3	91,3	2.356,4
Immaterielle, materielle og leasing-aktiver	171,1	317,2	640,7	86,2	1.215,2
2018					
Nettoomsætning	35,6	1.090,1	925,4	156,0	2.207,1
Immaterielle og materielle aktiver	164,4	260,4	634,3	10,8	1.069,9

* Nord- og Sydamerika refererer til de geografiske kontinenter.

§ Anvendt regnskabspraksis

Segmentoplysninger

Rapporteringen af forretningssegmenter er i overensstemmelse med den interne rapportering til direktion og bestyrelse. Direktion og bestyrelse udgør Hartmanns øverste operationelle ledelse (Chief Operating Decision Maker). Hartmanns aktiviteter segmenteres med baggrund i de indrapporterende enheders geografiske placering. Ingen operative driftssegmenter er sammenlagt for at udgøre de rapporteringspligtige segmenter.

Den interne ledelsesrapportering følger koncernens anvendte regnskabspraksis, bortset fra at overgangen til IAS 29 ikke indgår i ledelsesrapporteringen. Effekten af hyperinflationsjusteringer vises som særskilte afstemningsposter i denne note.

Forretningsmæssige beslutninger i relation til ressourceallokering og resultatevaluering for de enkelte segmenter træffes på baggrund af segmentets resultat af primær drift før særlige poster. Finansierings- og skattemæssige beslutninger træffes ud fra oplysninger for Hartmann som helhed og allokeres ikke ud på de rapporteringspligtige segmenter. Prisfastsættelse af transaktioner mellem segmenter sker på markedsvilkår.

§ Anvendt regnskabspraksis

Segmentindtægter og -omkostninger samt segmentaktiver og -forpligtelser omfatter de poster, der i den interne ledelsesrapportering direkte er henført til det enkelte segment, samt de poster der indirekte er allokeret til det enkelte segment på et pålideligt grundlag. Resultat af associerede virksomheder, finansielle poster, indkomstskatter, kapitalandele i associerede virksomheder, skatteaktiver og -passiver samt likvider og bankgæld allokeres ikke til rapporteringspligtige segmenter.

De rapporteringspligtige segmenter er:

- **Europe** omfatter produktion og salg af emballage i støbepap. Produkterne produceres på fabrikker i Europa (herunder Israel) og afsættes primært til ægproducenter, -pakkerier og detailkæder samt aftagere af industriemballage. Endvidere omfatter segmentet produktion og salg af maskiner og teknologi til producenter af støbepapemballage i udvalgte markeder.
- **Americas** omfatter produktion og salg af emballage i støbepap. Produkterne produceres primært på de nord- og sydamerikanske fabrikker og afsættes til æg- og frugtproducenter, -pakkerier og detailkæder.

Øvrig segmentinformation

Ekstern nettoomsætning allokeres på de geografiske områder på basis af kundens geografiske placering. Immaterielle og materielle aktiver er baseret på aktivernes geografiske placering og anvendelse.

Ingen enkeltstående kunde udgør mere end 10% af den eksterne omsætning. Omsætning fra eksterne kunder, der kan henføres til et enkelt land, er ikke væsentlig.

Noter

05 Nettoomsætning

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Støbepapemballage	2.295,0	2.092,3	1.229,1	1.116,4
Maskiner og teknologi	61,4	114,8	144,4	167,6
Nettoomsætning	2.356,4	2.207,1	1.373,5	1.284,0

§ Anvendt regnskabspraksis

Nettoomsætning

Koncernen og moderselskabet indregner omsætning fra følgende kategorier:

- Salg af emballage i støbepap til æg- og frugtproducenter; -pakkerier og detailkæder samt aftagere af industriemballage.
- Salg af maskiner og teknologi til producenter af støbepapemballage.

I forbindelse med salg af såvel støbepapemballage som maskiner og teknologi indregnes omsætningen, når varen er leveret i overensstemmelse med aftalens leveringsbetingelser, hvor kontrollen med varen således er overdraget til kunden.

Tilgodehavende fra salg indregnes, når varen er leveret til kunden og der således er opnået ubetinget ret til vederlag for den solgte vare, da det herefter kun er et spørgsmål om tid, før vederlaget forfalder til betaling.

Ved salg af støbepapemballage er de sædvanlige betalingsbetingelser 30 dage. Ved salg af maskiner og teknologi modtages forudbetalinger i rater, der samlet udgør størstedelen af kontraktsummen.

06 Produktionsomkostninger

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Vareforbrug	1.199,6	1.133,1	897,1	838,5
Personaleomkostninger indeholdt i vareforbrug	(318,6)	(302,1)	(113,8)	(113,9)
Nedskrivning af varebeholdninger	0,2	4,7	0,0	0,2
Personaleomkostninger; jf. note 9	437,3	409,9	173,5	160,8
Afskrivninger; jf. note 16, 17 og 18	128,7	123,5	23,4	27,4
Øvrige produktionsomkostninger	206,0	200,4	71,3	73,8
Produktionsomkostninger	1.653,2	1.569,5	1.051,5	986,8

I øvrige produktionsomkostninger er indeholdt udviklingsomkostninger med 4,4 mio. kr. for både koncern og moderselskab (2018: 6,3 mio. kr.).

§ Anvendt regnskabspraksis

Produktionsomkostninger

I produktionsomkostninger indregnes direkte og indirekte omkostninger, herunder afskrivninger og lønninger, der er afholdt for at opnå årets nettoomsætning. Under produktionsomkostninger indregnes tillige udviklingsomkostninger, der ikke opfylder kriterierne for aktivering.

Noter

07 Salgs- og distributionsomkostninger

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Personaleomkostninger; jf. note 9	73,3	69,6	15,7	15,1
Afskrivninger; jf. note 16, 17 og 18	3,3	2,5	0,1	0,2
Øvrige salgs- og distributionsomkostninger	273,9	251,8	175,8	165,4
Salgs- og distributionsomkostninger	350,5	323,9	191,6	180,7

I øvrige salgs- og distributionsomkostninger indgår hovedsageligt omkostninger til fragt.

§ Anvendt regnskabspraksis

Salgs- og distributionsomkostninger

I salgs- og distributionsomkostninger indregnes omkostninger til fragt, salgsmedarbejdere, reklame- og udstillingsomkostninger samt afskrivninger og kredittab på debitorer.

08 Administrationsomkostninger

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Personaleomkostninger; jf. note 9	59,1	58,2	29,7	36,4
Afskrivninger; jf. note 16, 17 og 18	9,0	7,8	7,1	6,8
Øvrige administrationsomkostninger	34,4	33,2	18,8	18,1
Administrationsomkostninger	102,5	99,2	55,6	61,3

§ Anvendt regnskabspraksis

Administrationsomkostninger

I administrationsomkostninger indregnes omkostninger til administrative medarbejdere, ledelsen, kontorlokaler ikke omfattet af IFRS 16, kontoromkostninger samt afskrivninger.

Noter

09 Personaleomkostninger

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Lønninger og vederlag	498,8	492,3	198,3	193,9
Pensionsomkostninger; ydelsesbaserede ordninger	2,7	3,4	-	-
Pensionsbidrag, bidragsbaserede ordninger	43,9	40,9	17,2	17,0
Andre udgifter til social sikring	24,2	23,7	3,5	3,2
Personaleomkostninger	596,6	560,3	219,0	214,1
Personaleomkostninger indregnes i totalindkomstopgørelsen i følgende poster:				
Produktionsomkostninger	437,3	409,9	173,5	160,8
Salgs- og distributionsomkostninger	73,3	69,6	15,7	15,1
Administrationsomkostninger	59,1	58,2	29,7	36,4
Særlige omkostninger	0,0	22,6	0,0	1,8
	569,7	560,3	218,9	214,1
Antal medarbejdere				
Gennemsnitligt antal fuldtidsbeskæftigede	1.997	1.996	416	415

Pensionsforpligtelser fremgår af note 25.

Vederlag til bestyrelse

Vederlaget til bestyrelsen er et fast honorar, der godkendes på selskabets ordinære generalforsamling. Menige medlemmer honoreres med et årligt honorar på 225.000 kr. pr. medlem. Næstformanden modtager 1,5 gange menigt honorar og formanden tre gange menigt honorar. Derudover modtager medlemmer af revisionsudvalget yderligere vederlag som angivet i særskilt oversigt.

mio. kr.	2019	2018
Formand	0,7	0,7
Næstformand	0,3	0,4
Menige medlemmer	1,3	1,1
	2,3	2,2

Vederlag til direktion

Aflønning af direktionen er baseret på en fast gage, bidragsbaseret pension, bonus samt øvrige goder i form af fri bil og telefon. Bonus tildeles individuelt efter en konkret målopfyldelse. Vederlagspolitikken for direktionen indeholder et etårigt kontant bonusprogram.

Det etårige bonusprogram er baseret på finansielle mål og kan maksimalt udgøre 50% af den individuelle basisløn før pension.

Medlemmer af koncerndirektionen har et opsigelsesvarsel på 12 måneder i tilfælde af opsigelse fra Hartmanns side. Hvis en kontrollerende andel af aktierne i selskabet skifter ejer, forlænges dette opsigelsesvarsel til 18 måneder med virkning fra den dag, hvor kontrollen overgår. Det forlængede varsel gælder indtil 18 måneder efter overdragelsen.

mio. kr.	Løn	Bonus	Pension	Øvrige goder	Total
2019					
Torben Rosenkrantz-Theil	3,6	1,6	0,4	0,2	5,8
Flemming Steen	3,0	1,2	0,0	0,2	4,4
	6,6	2,8	0,4	0,4	10,2

2018

Torben Rosenkrantz-Theil (tiltrådt 15. marts 2018)	2,7	0,1	0,3	0,2	3,3
Flemming Steen (tiltrådt 18. september 2018)	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8
Ulrik Kolding Hartvig (fratrådt 18. februar 2018)	0,5	0,0	0,1	0,2	0,8
Marianne Rørslev Bock (fratrådt 18. september 2018)	2,0	0,1	0,2	0,2	2,5
	6,0	0,2	0,6	0,6	7,4

I tillæg til ovenstående er i 2018 udbetalt eftervederlag for Ulrik Kolding Hartvig på 1,8 mio.kr.

Bonus vedrører direktionsmedlemmernes optjening af bonus i de respektive regnskabsår. Det tidligere treårige bonusprogram er ophørt i 2018 uden omkostninger.

Noter

09 Personaleomkostninger – fortsat

Vederlag til revisionsudvalg

Vederlaget til revisionsudvalget er et fast honorar, der godkendes på selskabets ordinære generalforsamling. Menige medlemmer honoreres med et årligt honorar på 112.500 kr. pr. medlem. Formanden modtager 337.500 kr i honorar.

mio. kr.	2019	2018
Formand	0,3	0,3
Menige medlemmer	0,2	0,1
	0,5	0,4

Aktiebesiddelser for direktions- og bestyrelsesmedlemmer

	Antal			31.12. 2019
	01.01. 2019	Købt	Solgt	
Direktion				
Torben Rosenkrantz-Theil	0	0	0	0
Flemming Steen	0	0	0	0
Bestyrelse				
Agnete Raaschou-Nielsen	2.000	0	0	2.000
Steen Parsholt	5.000	0	0	5.000
Jan Klarskov Henriksen	0	0	0	0
Jan Madsen	0	1.800	0	1.800
Karen Angelo Hækkerup	0	171	0	171
Marianne Schelde	0	0	0	0
Andy Hansen	56	0	0	56
Palle Skade Andersen	0	0	0	0

10 Særlige poster

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Fratrædelsesgodtgørelser og eftervederlag	0,0	22,5	0,0	4,5
Nedlukningsomkostninger	0,0	7,5	0,0	5,9
Konsulenthonorarer	0,0	2,7	0,0	2,1
Særlige omkostninger	0,0	32,7	0,0	12,5
Særlige poster	0,0	(32,7)	0,0	(12,5)
Havde særlige poster været indregnet i resultat af primær drift før særlige poster, ville de have indgået i følgende poster i totalindkomstopgørelsen:				
Produktionsomkostninger	0,0	(8,8)	0,0	(6,2)
Salgs- og distributionsomkostninger	0,0	(17,5)	0,0	(1,5)
Administrationsomkostninger	0,0	(6,4)	0,0	(4,8)
	0,0	(32,7)	0,0	(12,5)

I 1. kvartal 2018 lancerede Hartmann programmet 'Perform 2018', som omfattede effektiviseringstiltag og omkostningsreduktion samt salgsfremmende initiativer. Omkostninger i forbindelse med 'Perform 2018'-programmet samt eftervederlag for tidligere administrerende direktør Ulrik Kolding Hartvig er indregnet som særlige poster i 2018.

§ Anvendt regnskabspraksis

Særlige poster

I særlige poster indgår væsentlige ikke tilbagevendende indtægter og omkostninger, der har en særlig karakter i forhold til koncernens indtjeningsskabende driftsaktiviteter, såsom omkostninger til omfattende restrukturering af processer og grundlæggende strukturmæssige omlægninger. Endvidere klassificeres andre væsentlige beløb af engangskarakter under denne post, herunder nedskrivninger af immaterielle og materielle aktiver samt gevinster og tab ved frasalg af aktiviteter. Posterne vises særskilt af hensyn til sammenligneligheden i totalindkomstopgørelsen og for at give et retvisende billede af koncernens og moderselskabets driftsresultat.

Noter

II Finansielle indtægter og omkostninger

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Renteindtægter fra dattervirksomheder	-	-	9,5	11,7
Renteindtægter, likvider mv.	0,2	0,0	0,1	0,0
Øvrige renteindtægter	1,1	5,0	1,7	4,4
Renteindtægter fra finansielle aktiver, der ikke måles til dagsværdi via resultatet	1,3	5,0	11,3	16,1
Udbytte fra dattervirksomheder	-	-	11,8	5,2
Udbytte fra associerede virksomheder	-	-	0,0	0,1
Tilbageførsel af tidligere års nedskrivning af kapitalandele i dattervirksomheder, jf. note 18	-	-	0,0	3,9
Monetær gevinst ved regulering for hyperinflation	2,7	6,8	-	-
Valutakursgevinster	5,7	20,6	6,0	3,1
Afledte finansielle instrumenter	0,8	0,6	0,1	0,3
Finansielle indtægter	10,5	33,0	29,2	28,7
Renteomkostninger, kreditinstitutter	15,1	16,6	11,3	11,9
Renteomkostninger, leasingforpligtelser	2,8	0,0	0,1	0,0
Nettoforrentning af ydelsesbaserede pensionsforpligtelser, jf. note 26	0,6	1,2	-	-
Øvrige finansielle omkostninger	3,9	3,7	0,5	0,4
Renteomkostninger fra finansielle forpligtelser, der ikke måles til dagsværdi via resultatet	22,4	21,5	11,9	12,3
Valutakurstab	22,2	56,8	6,1	10,1
Afledte finansielle instrumenter	0,8	0,6	0,2	0,1
Finansielle omkostninger	45,4	78,9	18,2	22,5
Finansielle indtægter og (omkostninger)	(34,9)	(45,9)	11,0	6,2

§ Anvendt regnskabspraksis

Finansielle indtægter og omkostninger

Finansielle indtægter og omkostninger indeholder renter, realiserede og urealiserede valutakursreguleringer, amortisering samt tillæg og godtgørelse under acontoskatteordningen. Endvidere medtages realiserede og urealiserede gevinster og tab vedrørende afledte finansielle instrumenter, der ikke opfylder kriterierne for effektiv sikring samt monetær gevinst ved regulering for hyperinflation.

Noter

I 2 Skat af årets resultat

	Koncern		Moderselskab	
mio. kr.	2019	2018	2019	2018
Årets skat kan opdeles således:				
Skat af årets resultat	48,1	39,8	15,2	9,7
Skat af anden totalindkomst	(0,7)	6,2	(1,2)	(0,3)
	47,4	46,0	14,0	9,4
Skat af årets resultat fremkommer således:				
Aktuel skat	43,2	31,8	14,3	9,0
Ændring i udskudt skat	8,4	5,9	1,8	1,1
Ændring i udskudt skat vedrørende tidligere år	1,6	(0,9)	0,0	(0,8)
Ændring af selskabsskatteprocent	0,0	1,4	0,0	0,0
Skat vedrørende tidligere år	(5,1)	1,6	(0,9)	0,4
Skat af årets resultat	48,1	39,8	15,2	9,7
Skat af årets resultat kan forklares således:				
Resultat før skat	215,3	135,9	85,8	48,9
Udbytte fra dattervirksomheder og associerede virksomheder	-	-	(11,8)	(5,3)
Tilbageførsel af nedskrivning af kapitalandele i dattervirksomheder	-	-	0,0	(3,9)
Resultat efter skat i associerede virksomheder	0,0	0,0	-	-
	215,3	135,9	74,0	39,7
Beregnet 22% skat heraf	47,4	29,9	16,3	8,7
Forskelle i skatteprocenter i udenlandske dattervirksomheder i forhold til 22%	0,7	1,8	-	-
Skatteeffekt af:				
Ændring af selskabsskatteprocent	0,0	1,4	0,0	0,0
Indregnede udskudte skatteaktiver i udenlandske dattervirksomheder	0,0	(1,9)	0,0	0,0
Ikke-skattepligtige indtægter og ikke-fradragsberettigede omkostninger	(4,3)	(0,8)	(0,3)	0,5
Regulering for hyperinflation	7,7	5,9	-	-
Øvrige skatteudgifter	0,1	1,1	0,1	0,9
Udskudt skat vedrørende tidligere år	1,6	(0,9)	0,0	(0,8)
Skat vedrørende tidligere år	(5,1)	1,6	(0,9)	0,4
Skat af årets resultat	48,1	39,8	15,2	9,7
Effektiv skatteprocent	22	29	21	24

	Koncern		Moderselskab	
mio. kr.	2019	2018	2019	2018
Skat af anden totalindkomst:				
Aktuarmæssige tab på ydelsesbaserede pensionsordninger	(0,9)	3,5	0,0	0,0
Hyperinflationsregulering af ikke-monetære poster, primo	0,0	4,2	-	-
Værdiregulering af sikringsinstrumenter:				
Indregnet i anden totalindkomst	(1,3)	(2,0)	(2,1)	(0,4)
Overført til nettoomsætning	1,3	0,4	0,8	0,0
Overført til produktionsomkostninger	0,1	0,2	0,1	0,2
Overført til finansielle poster	0,1	(0,1)	0,0	(0,1)
Skat af anden totalindkomst	(0,7)	6,2	(1,2)	(0,3)

Faldet i koncernens effektive skatteprocent i 2019 kan primært henføres til regulering af skat vedrørende tidligere år og en positiv effekt af ikke-skattepligtige indtægter i 2019.

Anvendt regnskabspraksis

Skat af årets resultat

Koncernens danske selskaber er sambeskattet med hovedaktionæren Thornico Holding A/S og dennes danske dattervirksomheder. Den aktuelle danske selskabsskat fordeles mellem de sambeskattede selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster (fuld fordeling med refusion vedrørende skattemæssige underskud).

Årets skat, der består af årets aktuelle selskabsskat, årets sambeskatningsbidrag og ændring i udskudt skat, herunder som følge af ændring i skattesats, indregnes i henholdsvis årets resultat, anden totalindkomst eller i egenkapitalen, afhængig af hvor regnskabsposten føres.

Noter

13 Resultat pr. aktie

	Koncern	
	2019	2018
Gennemsnitligt antal aktier	7.015.090	7.015.090
Gennemsnitligt antal egne aktier	100.000	100.000
Gennemsnitligt antal aktier i omløb	6.915.090	6.915.090
Udestående tegningsrettigheders gennemsnitlige udvandingseffekt	-	-
Gennemsnitligt antal aktier, udvandet	6.915.090	6.915.090
Årets resultat for aktionærerne i Brødrene Hartmann A/S, mio. kr.	167,2	96,1
Resultat pr. aktie, kr.	24,2	13,9
Udvandet resultat pr. aktie, kr.	24,2	13,9

14 Pengestrømme

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
(Gevinst) og tab ved salg af immaterielle og materielle aktiver	(0,1)	(0,1)	0,0	0,0
Regulering for hyperinflation	6,8	7,9	-	-
Regulering for andre ikke-kontante poster	6,7	7,8	0,0	0,0
Varebeholdninger	(20,2)	27,5	(45,2)	23,5
Tilgodehavender	(59,0)	(42,5)	(36,1)	(64,3)
Pensionsforpligtelser	(3,2)	(6,0)	0,0	0,0
Forudbetalinger fra kunder	29,5	(37,2)	28,4	(31,4)
Leverandørgæld	(2,5)	12,5	4,6	(9,5)
Anden gæld mv.	8,8	22,3	12,7	33,1
Ændring i driftskapital mv.	(46,6)	(23,4)	(35,6)	(48,6)
Kreditinstitutter 1. januar	616,0	612,2	616,0	607,7
Optagelse af langfristede gældsforpligtelser	652,1	0,0	603,6	0,0
Afdrag på langfristede gældsforpligtelser	(669,9)	(2,4)	(616,0)	0,0
Valutakursreguleringer	3,2	5,9	(0,4)	8,0
Andre ændringer	0,5	0,3	(1,3)	0,3
Kreditinstitutter 31. december	601,9	616,0	601,9	616,0

15 Immaterielle aktiver

Koncern mio. kr.	Goodwill	Øvrige	I alt
Anskaffelsessum 1. januar 2019	63,9	49,4	113,3
Hyperinflationsregulering	0,1	7,1	7,2
Valutakursregulering	(1,0)	(7,7)	(8,7)
Tilgang	0,0	1,1	1,1
Anskaffelsessum 31. december 2019	63,0	49,9	112,9
Af- og nedskrivninger 1. januar 2019	0,0	14,5	14,5
Hyperinflationsregulering	0,0	1,9	1,9
Valutakursreguleringer	0,0	(2,1)	(2,1)
Afskrivninger	0,0	6,1	6,1
Af- og nedskrivninger 31. december 2019	0,0	20,4	20,4
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2019	63,0	29,5	92,5
Anskaffelsessum 1. januar 2018	69,9	40,1	110,0
Hyperinflationsregulering	0,3	17,5	17,8
Valutakursregulering	(6,3)	(15,2)	(21,5)
Tilgang	0,0	7,0	7,0
Anskaffelsessum 31. december 2018	63,9	49,4	113,3
Af- og nedskrivninger 1. januar 2018	0,0	8,6	8,6
Hyperinflationsregulering	0,0	3,4	3,4
Valutakursreguleringer	0,0	(3,0)	(3,0)
Afskrivninger	0,0	5,5	5,5
Af- og nedskrivninger 31. december 2018	0,0	14,5	14,5
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2018	63,9	34,9	98,8

I øvrige immaterielle aktiver indgår varemærket Sanovo Greenpack med en bogført værdi på 10,9 mio. kr. (2018: 11,0 mio. kr.). Det er ledelsens vurdering, at værdien kan opretholdes på ubestemt tid, da varemærket er veletableret på de sydamerikanske markeder, som også på langt sigt forventes at være overskudsgivende. Brugstiden for varemærket vurderes således at være udefinerbar. Udviklingen i 2019 kan alene tilskrives valutakursudvikling og hyperinflationsregulering.

Noter

15 Immaterielle aktiver – fortsat

Moderselskab

mio. kr.	Goodwill	Øvrige	I alt
Anskaffelsessum 1. januar 2019	10,7	13,1	23,8
Tilgang	0,0	1,1	1,1
Anskaffelsessum 31. december 2019	10,7	14,2	24,9
Af- og nedskrivninger 1. januar 2019	0,0	4,4	4,4
Afskrivninger	0,0	3,5	3,5
Af- og nedskrivninger 31. december 2019	0,0	7,9	7,9
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2019	10,7	6,3	17,0
Anskaffelsessum 1. januar 2018	10,7	6,1	16,8
Tilgang	0,0	7,0	7,0
Anskaffelsessum 31. december 2018	10,7	13,1	23,8
Af- og nedskrivninger 1. januar 2018	0,0	1,5	1,5
Afskrivninger	0,0	2,9	2,9
Af- og nedskrivninger 31. december 2018	0,0	4,4	4,4
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2018	10,7	8,7	19,4

	Koncern		Moderselskab	
mio. kr.	2019	2018	2019	2018
Afskrivninger indregnes i totalindkomst-opgørelsen i følgende poster:				
Produktionsomkostninger	2,0	1,1	1,2	0,3
Salgs- og distributionsomkostninger	1,8	1,9	0,0	0,0
Administrationsomkostninger	2,3	2,5	2,3	2,6
	6,1	5,5	3,5	2,9

Nedskrivningstest

Ledelsen har testet den regnskabsmæssige værdi af goodwill og øvrige immaterielle aktiver med udefinerbar brugstid for nedskrivningsbehov i hver af de pengestrømsfrembringende enheder.

Koncern

mio. kr.	Segment	Goodwill		Varemærker	
		2019	2018	2019	2018
Pengestrømsfrembringende enhed					
Argentina	Americas	0,1	0,1	1,0	1,6
Brasilien	Americas	52,2	53,1	6,3	6,4
Europe Moulded Fibre	Europe	10,7	10,7	0,0	0,0
I alt		63,0	63,9	7,3	8,0

Moderselskab

mio. kr.	Segment	Goodwill	
		2019	2018
Pengestrømsfrembringende enhed			
Europe Moulded Fibre	Europe	10,7	10,7
I alt		10,7	10,7

Primære forudsætninger

Genindvindingsværdierne for enhederne er baseret på kapitalværdierne, som er fastlagt ved opgørelse af forventede nettopengestrømme ud fra bestyrelsesgodkendt forecast for 2020 og prognoser for årene 2021-2024. De gennemsnitlige vækstrater, som er anvendt i terminalperioden, vurderes ikke at overstige de langsigtede gennemsnitlige vækstrater på de pågældende enheders markeder. Der er ved opgørelse af kapitalværdierne medtaget forventede investeringer for årene 2020-2024, og i terminalperioden er medtaget forventede investeringer til opretholdelse af kapitalapparatet.

Argentina

Der er i perioden 2020-2024 og terminalperioden medregnet en vækst, der tager højde for inflationsforventningerne. Det forudsættes, at prisstigninger svarende til inflationsforventningerne kan realiseres. Vækst i terminalperioden er fastsat til 12,0% (2018: 4,9%). Der er anvendt en diskonteringsfaktor før skat på 43% for 2020 (2018: 45% for 2019), som inkluderer en forventet inflation på 40% (2018: 36%). Diskonteringsfaktoren er korrigeret for faldende inflationsforventninger i perioden 2021-2024 samt i terminalperioden, hvor den udgør 19% før skat (2018: 19%).

Brasilien

Der er i perioden 2020-2024 og terminalperioden medregnet en vækst, der tager højde for inflationsforventningerne. Det forudsættes, at prisstigninger svarende til inflationsforventningerne kan realiseres. Vækst i terminalperioden er fastsat til 3,5% (2018: 4,6%). Der er anvendt en diskonteringsfaktor før skat på 7% i 2020-2024 samt i terminalperioden (2018: 12%).

Noter

15 Immaterielle aktiver – fortsat

Følsomhedsanalyse

Der er foretaget en følsomhedsanalyse på nøgleantagelser i nedskrivningstesten for de pengestrømsgenererende enheder i Sydamerika med det formål at identificere den højeste diskonteringsfaktor og den laveste vækstrate i terminalperioden, som ikke vil medføre nedskrivningsbehov. Et overblik over følsomhedsanalysen fremgår nedenfor:

Nøgleantagelser	Argentina	Brasilien
Anvendt diskonteringsfaktor før skat i terminalperioden	18,5%	7,3%
Højeste diskonteringsfaktor før skat i terminalperioden	31,1%	14,3%
Anvendt vækstrate i terminalperioden	12,0%	3,5%
Laveste vækstrate i terminalperioden	< 0%	< 0%

Europe Moulded Fibre

Effekten af omstruktureringer i det europæiske produktionsnetværk og på hovedkontoret samt den forventede udvikling i salgspriserne på de europæiske markeder, som har været præget af øget priskonkurrence, er medtaget i opgørelsen af de forventede pengestrømme. Vækst i terminalperioden er fastsat til 1,0% (2018: 1,0%), som er på niveau med den forventede inflation. Der er anvendt en diskonteringsfaktor før skat på 7% (2018: 8%) i hele perioden.

Konklusion

På baggrund af de foretagne test er det ledelsens vurdering, at der ikke er nedskrivningsbehov. Ledelsen anerkender imidlertid, at der på de sydamerikanske markeder foreligger højere risiko for økonomiske scenarier, der kan forrykke forudsætningerne tilstrækkeligt til, at den regnskabsmæssige værdi af goodwill og varemærker med udefinerbar brugstid vil overstige genindvindingsværdien. Det er imidlertid ledelsens vurdering, at sådanne scenarier er overvejende usandsynlige. Ledelsen følger løbende den økonomiske udvikling i Argentina og Brasilien, og det er på nuværende tidspunkt ledelsens vurdering, at der ikke er overvejende sandsynlighed for, at der indtræffer ændringer i forudsætningerne, som vil medføre en situation, hvor den regnskabsmæssige værdi af goodwill og varemærker med udefinerbar brugstid væsentligt overstiger genindvindingsværdien.

i Væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger

Genindvindingsværdi for goodwill og varemærker med udefinerbar brugstid

Fastlæggelse af nedskrivningsbehov på indregnede beløb for goodwill og varemærker med udefinerbar brugstid kræver opgørelse af kapitalværdier for de pengestrømsfrembringende enheder, hvortil disse beløb er fordelt. Opgørelsen af kapitalværdien fordrer et skøn over forventede fremtidige pengestrømme i den enkelte pengestrømsfrembringende enhed og fastlæggelse af en rimelig diskonteringsfaktor.

\$ Anvendt regnskabspraksis

Goodwill

Goodwill indregnes ved første indregning i balancen til kostpris. Efterfølgende måles goodwill til kostpris med fradrag af akkumulerede nedskrivninger. Goodwill afskrives ikke, men testes minimum en gang årligt for værdiforringelse jf. afsnittet om værdiforringelse af immaterielle aktiver. Den regnskabsmæssige værdi af goodwill allokere til koncernens pengestrømsfrembringende enheder på overtagelsestidspunktet. Fastlæggelsen af pengestrømsfrembringende enheder følger den ledelsesmæssige struktur og interne økonomistyring.

Øvrige immaterielle aktiver

Øvrige immaterielle aktiver består af software, kunderelationer og varemærker.

Software måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Software afskrives lineært over den forventede brugstid, som udgør 3-5 år.

Kunderelationer, erhvervet i forbindelse med virksomhedssammenslutninger, måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Kunderelationer afskrives lineært over den forventede brugstid, som udgør 10 år.

Varemærker med udefinerbar brugstid erhvervet i forbindelse med virksomhedssammenslutninger måles til kostpris. Varemærker med udefinerbar brugstid afskrives ikke, men testes minimum en gang årligt for værdiforringelse, jf. afsnittet om værdiforringelse af immaterielle aktiver.

Værdiforringelse af immaterielle aktiver

Goodwill og varemærker med udefinerbar brugstid testes årligt for værdiforringelse, første gang inden udgangen af overtagelsesåret. Den regnskabsmæssige værdi testes minimum en gang årligt sammen med øvrige langfristede aktiver og kortfristede nettoaktiver for værdiforringelse i den pengestrømsfrembringende enhed, hvortil goodwill og varemærker med udefinerbar brugstid er allokere, og nedskrives til genindvindingsværdi i årets resultat, såfremt den regnskabsmæssige værdi er højere. Nedskrivninger tilbageføres ikke. Genindvindingsværdien opgøres til nutidsværdien af de forventede fremtidige nettopengestrømme fra den pengestrømsfrembringende enhed, som goodwill og varemærker med udefinerbar brugstid er knyttet til.

Værdiforringelse af øvrige immaterielle aktiver følger regnskabspraksis for værdiforringelse af materielle aktiver beskrevet i note 17.

Noter

I 6 Materielle aktiver

	2019					2018				
mio. kr.	Grunde og bygninger	Produktions-anlæg og maskiner	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	Aktiver under opførelse	I alt	Grunde og bygninger	Produktions-anlæg og maskiner	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	Aktiver under opførelse	I alt
Koncern										
Anskaffelsessum 1. januar	568,3	2.019,9	84,4	71,4	2.744,0	592,3	2.189,6	104,2	21,7	2.907,8
Hyperinflationsregulering	17,7	16,7	2,9	15,7	53,0	25,9	35,5	6,0	0,6	68,0
Valutakursregulering	(11,4)	7,0	(2,7)	(16,9)	(24,0)	(27,2)	(57,2)	(6,3)	(0,5)	(91,2)
Overførsel	0,0	70,2	0,0	(70,2)	0,0	0,0	18,2	3,6	(21,8)	(0,0)
Tilgang	24,4	70,0	5,2	93,1	192,7	10,1	38,9	1,5	71,4	121,9
Afgang	(3,0)	(14,3)	(7,9)	0,0	(25,2)	(32,8)	(205,1)	(24,6)	0,0	(262,5)
Anskaffelsessum 31. december	596,0	2.169,5	81,9	93,1	2.940,5	568,3	2.019,9	84,4	71,4	2.744,0
Af- og nedskrivninger 1. januar	273,9	1.429,7	69,3	0,0	1.772,9	291,0	1.548,9	83,3	0,0	1.923,2
Hyperinflationsregulering	0,9	7,2	1,6	0,0	9,7	1,2	4,1	10,3	0,0	15,6
Valutakursregulering	0,4	11,3	(1,9)	0,0	9,8	(3,3)	(27,6)	(3,7)	0,0	(34,6)
Overførsel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,6	(3,6)	0,0	0,0
Afskrivninger	17,7	101,9	6,5	0,0	126,1	17,8	105,5	7,5	0,0	130,8
Afgang	(3,0)	(13,9)	(7,8)	0,0	(24,7)	(32,8)	(204,8)	(24,5)	0,0	(262,1)
Af- og nedskrivninger 31. december	289,9	1.536,2	67,7	0,0	1.893,8	273,9	1.429,7	69,3	0,0	1.772,9
Regnskabsmæssig værdi 31. december	306,1	633,3	14,2	93,1	1.046,7	294,4	590,2	15,1	71,4	971,1
Moderselskab										
Anskaffelsessum 1. januar	171,7	674,1	49,4	7,7	902,9	167,2	831,7	70,1	11,2	1.080,2
Overførsel	0,0	7,7	0,0	(7,7)	0,0	0,0	11,2	0,0	(11,2)	0,0
Tilgang	1,1	3,2	0,4	6,7	11,4	5,0	1,9	0,4	7,7	15,0
Afgang	(3,0)	(7,3)	(7,8)	0,0	(18,1)	(0,5)	(170,7)	(21,1)	0,0	(192,3)
Anskaffelsessum 31. december	169,8	677,7	42,0	6,7	896,2	171,7	674,1	49,4	7,7	902,9
Af- og nedskrivninger 1. januar	155,7	566,0	43,8	0,0	765,5	153,7	710,3	60,9	0,0	924,9
Afskrivninger	1,9	20,1	2,9	0,0	24,9	2,5	26,4	4,0	0,0	32,9
Afgang	(3,0)	(7,3)	(7,8)	0,0	(18,1)	(0,5)	(170,7)	(21,1)	0,0	(192,3)
Af- og nedskrivninger 31. december	154,6	578,8	38,9	0,0	772,3	155,7	566,0	43,8	0,0	765,5
Regnskabsmæssig værdi 31. december	15,2	98,9	3,1	6,7	123,9	16,0	108,1	5,6	7,7	137,4

Noter

I 6 Materielle aktiver – fortsat

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Af- og nedskrivninger kan specificeres således:				
Afskrivninger	126,1	130,8	24,9	32,9
Indtægtsført andel af offentlige tilskud	(0,9)	(2,5)	0,0	(1,4)
	125,0	128,3	24,9	31,5
Af- og nedskrivninger indregnes i totalindkomstopgørelsen i følgende poster:				
Produktionsomkostninger	121,0	122,4	22,2	27,1
Salgs- og distributionsomkostninger	0,4	0,6	0,1	0,2
Administrationsomkostninger	3,6	5,3	2,6	4,2
	125,0	128,3	24,9	31,5

§ Anvendt regnskabspraksis

Materielle aktiver

Materielle aktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug. For egenfremstillede aktiver omfatter kostprisen omkostninger til lønforbrug, materialer, komponenter og underleverandører. Låneomkostninger indregnes ikke, hvis der er tale om kortere fremstillingsperioder. Kostprisen på et samlet aktiv opdeles i separate bestanddele, der afskrives hver for sig, såfremt brugstiden på de enkelte bestanddele er forskellig.

Efterfølgende omkostninger, f.eks. ved udskiftning af bestanddele af et materielt aktiv, indregnes i den regnskabsmæssige værdi af det pågældende aktiv, når det er sandsynligt, at afholdelsen vil medføre fremtidige økonomiske fordele for koncernen.

Den regnskabsmæssige værdi af de udskiftede bestanddele ophører med indregning i balancen og overføres til årets resultat. Alle andre omkostninger til almindelig reparation og vedligeholdelse indregnes i årets resultat ved afholdelsen.

§ Anvendt regnskabspraksis – fortsat

Materielle aktiver afskrives lineært over aktivernes forventede brugstid, der udgør:

- Bygninger og bygningsbestanddele, 10-25 år
- Produktionsanlæg og maskiner, 3-25 år
- Driftsmidler og inventar, 5-10 år
- It-udstyr inkl. basisprogrammer, 3-5 år

Grunde afskrives ikke. Afskrivningsgrundlaget opgøres under hensyntagen til aktivets scrapværdi og reduceres med eventuelle nedskrivninger. Scrapværdien fastsættes på anskaffelsestidspunktet og revideres årligt. Overstiger scrapværdien aktivets regnskabsmæssige værdi, ophører afskrivning. Ved ændring i afskrivningsperioden eller scrapværdien indregnes virkningen for afskrivninger fremadrettet som en ændring i regnskabsmæssigt skøn.

Afskrivninger indregnes i totalindkomstopgørelsen under henholdsvis produktions-, salgs- og distributions- samt administrationsomkostninger.

Gevinster og tab ved afhændelse af materielle aktiver opgøres som forskellen mellem salgsprisen med fradrag af salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Gevinster og tab indregnes i totalindkomstopgørelsen i andre driftsindtægter og -omkostninger.

Værdiforringelse af materielle aktiver

Den regnskabsmæssige værdi af materielle aktiver vurderes årligt for at afgøre, om der er indikation af værdiforringelse. Når en sådan indikation er til stede, beregnes aktivets genindvindingsværdi. Genindvindingsværdien er den højeste af et aktivs nettosalgspris og nutidsværdien af de forventede, fremtidige nettopengestrømme. Et tab ved værdiforringelse indregnes, når den regnskabsmæssige værdi af et aktiv eller dets pengestrømsgenererende enhed overstiger aktivets eller dets pengestrømsgenererende enheds genindvindingsværdi. Tab ved værdiforringelse indregnes i årets resultat.

Nedskrivninger på materielle aktiver tilbageføres i det omfang, der er sket ændringer i de forudsætninger og skøn, der førte til nedskrivninger. Nedskrivninger tilbageføres kun i det omfang, aktivets nye regnskabsmæssige værdi ikke overstiger den regnskabsmæssige værdi, aktivet ville have haft efter afskrivninger, såfremt aktivet ikke havde været nedskrevet.

Noter

17 Leasing

	2019		
mio. kr.	Grunde og bygninger	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	I alt
Koncern			
Effekt ved overgang 1. januar 2019	68,3	6,6	74,9
Reguleret balance 1. januar	68,3	6,6	74,9
Valutakursregulering	6,5	0,0	6,5
Tilgang	4,9	1,1	6,0
Afgang	0,0	(2,1)	(2,1)
Afskrivninger	(7,4)	(1,9)	(9,3)
Balance 31. december	72,3	3,7	76,0
Moderselskab			
Effekt ved overgang 1. januar 2019	8,0	1,9	9,9
Reguleret balance 1. januar	8,0	1,9	9,9
Tilgang	0,0	0,0	0,0
Afgang	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	(1,5)	(0,7)	(2,2)
Balance 31. december	6,5	1,2	7,7

	Koncern 2019	Moderselskab 2019
mio. kr.		
Af- og nedskrivninger indregnes i totalindkomstopgørelsen i følgende poster:		
Produktionsomkostninger	5,7	-
Salgs- og distributionsomkostninger	1,1	-
Administrationsomkostninger	3,1	2,2
	9,9	2,2

	Koncern 2019	Moderselskab 2019
mio. kr.		
Omkostninger relateret til kortfristede leasingaktiver	2,9	1,5
Omkostninger relateret til leasingaftaler med lav værdi	0,8	0,0

For 2019 har koncernen betalt 11,3 mio. kr. vedrørende leasingkontrakter, heraf udgør rentebetalinger relateret til indregnede leasingforpligtelser 2,8 mio. kr., og afdrag på indregnet leasinggæld 8,5 mio. kr.

Noter

17 Leasing – fortsat

§ Anvendt regnskabspraksis

Leasingkontrakter

Et leasingaktiv og en leasingforpligtelse indregnes i balancen, når koncernen eller moderselskabet i henhold til en indgået leasingaftale vedrørende et specifikt identificerbart aktiv får stillet leasingaktivet til rådighed i leasingperioden, og når koncernen opnår ret til stort set alle de økonomiske fordele fra brugen af det identificerede aktiv og retten til at bestemme over brugen af det identificerede aktiv.

Leasingforpligtelser måles ved første indregning til nutidsværdien af de fremtidige leasingydelsestilbageberegnet med en alternativ lånerente.

Leasingforpligtelsen måles til amortiseret kostpris under den effektive rentes metode. Leasingforpligtelsen genberegnes, når der er ændringer i de underliggende kontraktuelle pengestrømme fra ændringer i et indeks eller en rente, hvis der er ændringer estimeret af en restværdigaranti, eller hvis vurdering af, om en købs-, forlængelses- eller opsigelsesoption med rimelig sandsynlighed forventes udnyttet ændres.

Leasingaktivet måles ved første indregning til kostpris, hvilket svarer til værdien af leasingforpligtelsen korrigeret for forudbetalte leasingbetalinger med tillæg af direkte relaterede omkostninger og estimerede omkostninger til nedrivning, istandsættelse eller lignende og fratrukket modtagne rabatter eller andre typer af incitamentsbetalinger fra leasinggiver.

Efterfølgende måles aktivet til kostpris fratrukket akkumulerede af- og nedskrivninger. Leasingaktivet afskrives over den korteste af leasingperioden og leasingaktivets brugstid. Afskrivningerne indregnes lineært i resultatopgørelsen.

Såfremt der er ændringer i leasingforpligtelsen som følge af ændringer i vilkårene i leasingaftalen eller ændringer i kontraktens pengestrømme i takt med ændringer i et indeks eller en rente, justeres leasingaktivet herfor.

Leasingaktiver afskrives lineært over den forventede lejeperiode.

Koncernen og moderselskabet præsenterer leasingaktivet og leasingforpligtelsen særskilt i balancen.

Koncernen og moderselskabet har valgt at undlade at indregne leasingaktiver med lav værdi og kortfristede leasingaftaler i balancen. I stedet indregnes leasingydelsestilbageberegnet med en alternativ lånerente.

18 Kapitalandele i dattervirksomheder

mio. kr.	Moderselskab	
	2019	2018
Anskaffelsessum 1. januar	1.026,4	981,8
Tilgang	22,7	44,6
Afgang	(101,7)	0,0
Anskaffelsessum 31. december	947,4	1.026,4
Nedskrivninger 1. januar	26,3	30,2
Årets tilbageførsel af nedskrivninger	0,0	(3,9)
Nedskrivninger 31. december	26,3	26,3
Regnskabsmæssig værdi 31. december	921,1	1.000,1

Årets tilgang på 22,7 mio. kr. vedrører kapitaltilførsel i Sanovo Greenpack Argentina SRL. Årets afgang på 101,7 mio. kr. vedrører kapitalnedsættelse i Hartmann Canada Inc. Tilgangen på 44,6 mio. kr. i 2018 vedrører kapitaltilførsel i Sanovo Greenpack Argentina SRL.

Tilbageførsel af nedskrivninger på 3,9 mio. kr. i 2018 består af fuld tilbageførsel af tidligere års nedskrivning af dattervirksomheden Hartmann Italiana S.r.l.

§ Anvendt regnskabspraksis

Kapitalandele i dattervirksomheder i moderselskabets årsregnskab

Kapitalandele i dattervirksomheder måles til kostpris. Hvor kostprisen overstiger genindvindingsværdien, nedskrives til denne lavere værdi. Ved tilbageførsel af nedskrivninger opskrives den regnskabsmæssige værdi til genindvindingsværdien, dog maksimalt til kostprisen.

Udbytte fra kapitalandele i dattervirksomheder i moderselskabets årsregnskab

Udbytte fra kapitalandele i dattervirksomheder indregnes i årets resultat i moderselskabet i det regnskabsår, hvor udbyttet deklareres.

Noter

18 Kapitalandele i dattervirksomheder – fortsat

Navn	Hjem- sted	Ejer- andel
Hartmann Canada Inc.	Canada	100%
Hartmann Dominion Inc. (dattervirksomhed i Hartmann Canada Inc.)	Canada	100%
Hartmann d.o.o.	Serbien	100%
Hartmann Finance A/S	Danmark	100%
Hartmann France S.a.r.l.	Frankrig	100%
Hartmann-Hungary Kft.	Ungarn	100%
Hartmann Italiana S.r.l.	Italien	100%
Hartmann-Mai Ltd.	Israel	100%
Hartmann Papirna Ambalaža d.o.o.	Kroatien	100%
Hartmann Polska Sp. z o.o.	Polen	100%
Hartmann (UK) Ltd.	England	100%
Hartmann USA Inc. (dattervirksomhed i Hartmann Canada Inc.)	USA	100%
Hartmann US Inc.	USA	100%
Hartmann-Varkaus Oy	Finland	100%
Hartmann Verpackung AG	Schweiz	100%
Molarsa Chile SPA (dattervirksomhed i Moldeados Argentinos SA)	Chile	100%
Moldeados Argentinos SA (dattervirksomhed i Projects A/S)	Argentina	100%
Projects A/S	Danmark	100%
Sanovo Greenpack Argentina SRL (dattervirksomhed i Projects A/S)	Argentina	100%
Sanovo Greenpack Embalagens Do Brasil Ltda (dattervirksomhed i Projects A/S)	Brasilien	100%

§ Anvendt regnskabspraksis – fortsat

Værdiforringelse af kapitalandele i dattervirksomheder i moderselskabets årsregnskab

Den regnskabsmæssige værdi af kapitalandele i dattervirksomheder vurderes årligt for indikation af værdiforringelse. Når der er indikation af værdiforringelse, opgøres kapitalandelens genindvindingsværdi som nutidsværdien af de forventede, fremtidige nettopengestrømme. Et tab ved værdiforringelse indregnes, når den regnskabsmæssige værdi overstiger genindvindingsværdien. Tab ved værdiforringelse indregnes i årets resultat. Nedskrivninger tilbageføres i det omfang, der er sket ændringer i de forudsætninger og skøn, der førte til nedskrivninger og kun i det omfang den nye regnskabsmæssige værdi ikke overstiger kostprisen.

19 Tilgodehavender hos dattervirksomheder (langfristede)

mio. kr.	Moderselskab	
	2019	2018
Regnskabsmæssig værdi 1. januar	301,9	413,1
Valutakursregulering	1,0	5,1
Tilgang	144,6	13,8
Afgang	(106,0)	(130,1)
Regnskabsmæssig værdi 31. december	341,5	301,9

§ Anvendt regnskabspraksis

Tilgodehavender hos dattervirksomheder i moderselskabets årsregnskab

Tilgodehavender hos dattervirksomheder måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi fratrukket forventet kredittab. Der foretages nedskrivning til imødegåelse af samlet forventet kredittab, såfremt der vurderes at være indtruffet værdiforringelse.

Noter

20 Kapitalandele i associerede virksomheder

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Anskaffelsessum 1. januar	1,2	1,2	1,2	1,2
Anskaffelsessum 31. december	1,2	1,2	1,2	1,2
Værdireguleringer 1. januar	1,8	1,9	0,0	0,0
Udbytte	0,0	(0,1)	-	-
Andel af årets resultat	0,0	0,0	-	-
Værdireguleringer 31. december	1,8	1,8	0,0	0,0
Regnskabsmæssig værdi 31. december	3,0	3,0	1,2	1,2

Navn	Hjem- sted	Ejer- andel	Brutto- fortje- neste	Årets resul- tat*	Aktiver	Forplig- telser	Egen- kapital
2019							
DanFiber A/S	Allerød	49,0%	4,8	0,1	15,2	9,0	6,2
2018							
DanFiber A/S	Allerød	49,0%	4,4	0,1	26,6	20,5	6,1

* Årets resultat er tilvejebragt af fortsættende aktiviteter og er identisk med årets totalindkomst.

Anvendt regnskabspraksis

Kapitalandele i associerede virksomheder i koncernregnskabet

Kapitalandele i associerede virksomheder måles efter den indre værdis metode. Kapitalandele i associerede virksomheder måles i balancen til den forholdsmæssige andel af virksomhedernes indre værdi opgjort efter koncernens regnskabspraksis.

Kapitalandele i associerede virksomheder i moderselskabets regnskab

Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder måles til kostpris. Hvor kostprisen overstiger genindvindingsværdien, nedskrives til denne lavere værdi. Ved tilbageførsel af nedskrivninger opskrives den regnskabsmæssige værdi til genindvindingsværdien, dog maksimalt til kostprisen.

Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder i koncernregnskabet

I koncernens totalindkomstopgørelse indregnes den forholdsmæssige andel af de associerede virksomheders resultater efter skat og efter eliminering af forholdsmæssig andel af intern avance.

Udbytte af kapitalandele i associerede virksomheder i moderselskabets regnskab

Udbytte fra kapitalandele i associerede virksomheder indregnes i årets resultat i moderselskabet i det regnskabsår, hvor udbyttet deklareres.

Noter

21 Udskudt skat

Midlertidige afvigelser mellem regnskabs- og skattemæssige værdier

mio. kr.	Immaterielle aktiver	Materielle aktiver	Kortfristede aktiver	Forpligtelser	Øvrige	Fremført skattemæssigt underskud	Total
Koncern							
Udskudt skat 1. januar 2019	5,1	42,1	0,6	(20,9)	(18,6)	(35,0)	(26,7)
Valutakursregulering	(0,7)	(2,5)	0,0	(0,2)	1,2	(0,3)	(2,5)
Regulering vedrørende tidligere år	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0
Regulering for hyperinflation	0,0	(2,4)	0,0	0,0	0,0	0,0	(2,4)
Indregnet i årets resultat, netto	0,3	11,3	(0,2)	3,1	(3,4)	(3,1)	8,0
Indregnet via anden totalindkomst, netto	0,0	0,0	0,0	(0,9)	0,2	0,0	(0,7)
Udskudt skat 31. december 2019	4,7	50,6	0,4	(18,9)	(20,6)	(38,4)	(22,3)
Udskudt skat 1. januar 2018	6,5	10,6	0,2	(17,5)	(13,1)	(24,3)	(37,6)
Valutakursregulering	(1,7)	(1,9)	0,0	0,9	0,0	1,1	(1,6)
Regulering vedrørende tidligere år	0,0	(0,1)	0,0	(0,8)	0,0	0,0	(0,9)
Regulering for hyperinflation	0,0	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2
Indregnet i årets resultat, netto	0,3	29,3	0,4	(7,0)	(4,0)	(11,8)	7,2
Indregnet via anden totalindkomst, netto	0,0	0,0	0,0	3,5	(1,5)	0,0	2,0
Udskudt skat 31. december 2018	5,1	42,1	0,6	(20,9)	(18,6)	(35,0)	(26,7)
Moderselskab							
Udskudt skat 1. januar 2019	1,7	2,0	0,7	(3,5)	(0,4)	0,0	0,5
Regulering vedrørende tidligere år	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Indregnet i årets resultat, netto	(0,5)	1,1	0,1	0,6	0,4	0,0	1,7
Indregnet via anden totalindkomst, netto	0,0	0,0	0,0	0,0	(1,2)	0,0	(1,2)
Udskudt skat 31. december 2019	1,2	3,1	0,8	(2,9)	(1,2)	0,0	1,0
Udskudt skat 1. januar 2018	1,1	0,9	0,7	(2,2)	0,0	0,0	0,5
Regulering vedrørende tidligere år	0,0	0,0	0,0	(0,8)	0,0	0,0	(0,8)
Indregnet i årets resultat, netto	0,6	1,1	0,0	(0,5)	(0,1)	0,0	1,1
Indregnet via anden totalindkomst, netto	0,0	0,0	0,0	0,0	(0,3)	0,0	(0,3)
Udskudt skat 31. december 2018	1,7	2,0	0,7	(3,5)	(0,4)	0,0	0,5

I posten øvrige indgår den forventede skatteeffekt af korresponderende reguleringer som følge af afsluttede skatterevisioner af koncernens interne afregningspriser, der endnu afventer endelig afklaring mellem de involverede landes skattemyndigheder. I posten indgår derudover udskudt skat af genbeskatningssaldi vedrørende udnyttede underskud i udenlandske dattervirksomheder.

Noter

21 Udskudt skat – fortsat

Udskudte skatteaktiver og -forpligtelser

mio. kr.	2019			2018		
	Udskudte skatteaktiver	Udskudte skatte- forpligtelser	Netto	Udskudte skatteaktiver	Udskudte skatte- forpligtelser	Netto
Koncern						
Immaterielle aktiver	(1,9)	6,6	4,7	(3,2)	8,3	5,1
Materielle aktiver	(15,4)	66,0	50,6	(16,8)	58,9	42,1
Kortfristede aktiver	(0,4)	0,8	0,4	(0,1)	0,7	0,6
Forpligtelser	(18,9)	0,0	(18,9)	(20,9)	0,0	(20,9)
Øvrige	(21,0)	0,5	(20,6)	(19,4)	0,8	(18,6)
Fremførbare skattemæssige underskud	(38,4)	0,0	(38,4)	(35,0)	0,0	(35,0)
Udskudte skatte(aktiver)/-forpligtelser	(96,0)	73,9	(22,3)	(95,4)	68,7	(26,7)
Modregning inden for juridiske skatteenheder	55,4	(55,4)	0,0	47,3	(47,3)	0,0
Netto udskudte skatte(aktiver)/-forpligtelser i alt	(40,6)	18,5	(22,3)	(48,1)	21,4	(26,7)
Moderselskab						
Immaterielle aktiver	0,0	1,2	1,2	0,0	1,7	1,7
Materielle aktiver	(0,8)	3,9	3,1	(0,9)	2,9	2,0
Kortfristede aktiver	0,0	0,8	0,8	0,0	0,7	0,7
Forpligtelser	(2,9)	0,0	(2,9)	(3,5)	0,0	(3,5)
Øvrige	(1,6)	0,4	(1,2)	(0,9)	0,5	(0,4)
Udskudte skatte(aktiver)/-forpligtelser i alt	(5,3)	6,3	1,0	(5,3)	5,8	0,5
Modregning inden for juridisk skatteenhed	5,3	(5,3)	0,0	5,3	(5,3)	0,0
Netto udskudte skatteforpligtelser i alt	0,0	1,0	1,0	0,0	0,5	0,5

Øvrige poster for koncernen vedrører primært forventet effekt af afsluttede skatterevisioner i Europa, der afventer endelig afklaring.

Noter

21 Udskudt skat – fortsat

Udskudte skatteaktiver der ikke indregnes

	Koncern		Moderselskab	
mio. kr.	2019	2018	2019	2018
Udskudte skatteaktiver der ikke indregnes 1. januar	3,0	5,2	0,0	0,0
Valutakursregulering	(0,1)	(0,4)	0,0	0,0
Afgang	0,0	(1,8)	0,0	0,0
Udskudte skatteaktiver der ikke indregnes 31. december	2,9	3,0	0,0	0,0

Afgang i 2018 på 1,8 mio. kr. relaterer sig til en revurdering af tidligere ikke-indregnede udskudte skatteaktiver i Brasilien og Tyskland.

Der indregnes ikke udskudte skatteaktiver, som ikke forventes at kunne realiseres, eller som på anden måde er påvirket af væsentlige risici for ikke at kunne udnyttes. Udskudte skatteaktiver, der ikke indregnes, vedrører i 2019 dattervirksomheden i Brasilien (2018: Brasilien). Der påhviler ikke en tidsmæssig begrænsning på udnyttelsesmulighederne af de ikke-indregnede skatteaktiver.

i Væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger

Udskudte skatteaktiver

Ved målingen af udskudte skatteaktiver vurderes det, om de kommende års indtjening baseret på finansielle forecasts og driftsplaner vil gøre det muligt og sandsynligt at anvende de midlertidige forskelle mellem skatte- og regnskabsmæssige værdier og skattemæssigt fremførbare underskud. Den regnskabsmæssige værdi (netto) af udskudte skatteaktiver for koncernen udgør 22,3 mio. kr. (2018: 26,7 mio. kr.) pr. 31. december 2019, hvoraf 21,2 mio. kr. kan henføres til den estimerede skattemæssige effekt af korresponderende regulering af verserende skatterevision i Ungarn.

§ Anvendt regnskabspraksis

Udskudt skat

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gælds metode af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser. Der indregnes dog ikke udskudt skat af midlertidige forskelle vedrørende skattemæssig, ikke-afskrivningsberettiget goodwill og kontorejendomme samt andre poster, hvor midlertidige forskelle – bortset fra virksomhedsovertagelser – er opstået på anskaffelsestidspunktet uden at have effekt på resultat eller skattepligtig indkomst. I de tilfælde, hvor opgørelse af skatteværdien kan foretages efter forskellige beskatningsregler, måles udskudt skat på henholdsvis grundlag af den af ledelsen planlagte anvendelse af aktivet og afvikling af forpligtelsen. Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede, skattemæssige underskud, indregnes under andre langfristede aktiver med den værdi, hvortil de forventes at blive anvendt, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed og jurisdiktion. Der foretages regulering af udskudt skat vedrørende foretagne eliminerings af urealiserede koncerninterne gevinster og tab. Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser i de respektive lande, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat.

Værdiforringelse af udskudte skatteaktiver

Udskudte skatteaktiver vurderes årligt for værdiforringelse og nedskrives, såfremt det vurderes som sandsynligt, at det udskudte skatteaktiv ikke kan udlignes i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed og jurisdiktion. Ved vurderingen lægges vægt på typen og arten af det indregnede udskudte skatteaktiv og den forventede tidshorisont for udligningen af aktivet mv.

Noter

22 Varebeholdninger

	Koncern		Moderselskab	
mio. kr.	2019	2018	2019	2018
Råvarer og hjælpematerialer	131,3	116,9	64,1	40,4
Varer under fremstilling	18,3	4,0	31,1	5,9
Fremstillede færdig- og handelsvarer	61,5	75,7	20,4	23,9
Varebeholdninger	211,1	196,6	115,6	70,2
Varebeholdninger optaget til nettorealiseringsværdi	8,7	8,8	3,1	3,4

Koncernen har ikke stillet varebeholdninger til sikkerhed for tredjemand.

§ Anvendt regnskabspraksis

Varebeholdninger

Varebeholdninger måles til kostpris efter FIFO-metoden.

Kostpris for handelsvarer samt råvarer og hjælpematerialer omfatter købspris med tillæg af hjemtagelsesomkostninger.

Kostpris for fremstillede færdigvarer samt varer under fremstilling omfatter kostpris for råvarer, hjælpematerialer og direkte løn med tillæg af indirekte produktionsomkostninger. Indirekte produktionsomkostninger indeholder indirekte materialer og løn samt vedligeholdelse af og afskrivning på de i produktionsprocessen benyttede maskiner, fabriksbygninger og udstyr samt omkostninger til fabriksadministration og ledelse.

Er nettorealiseringsværdien lavere end kostprisen, nedskrives til denne lavere værdi. Nettorealiseringsværdien for varebeholdninger opgøres som salgssum med fradrag af færdiggørelsesomkostninger og omkostninger, der afholdes for at effektivisere salget, og fastsættes under hensyntagen til omsættelighed, ukurans og udvikling i forventet salgspris.

23 Tilgodehavender fra salg

	Koncern		Moderselskab	
mio. kr.	2019	2018	2019	2018
Tilgodehavender fra salg, brutto	408,9	368,4	256,9	226,1
Ændringer i hensættelse til kredittab:				
Hensættelse 1. januar	38,7	42,0	34,8	37,1
Tilgang i året	3,3	0,3	3,2	0,3
Realiseret i året	(0,3)	(0,2)	(1,1)	(0,0)
Tilbageførsler i året	(1,8)	(3,4)	(0,0)	(2,6)
Hensættelse 31. december	39,9	38,7	36,9	34,8
Tilgodehavender fra salg, netto	369,0	329,7	220,0	191,3

Den samlede nedskrivning vedrører dels dubiøse debitorer, herunder i al væsentlighed kunder under konkursbehandling eller rekonstruktion, dels nedskrivning af tilgodehavende hos Tønder Fjernvarmeselskab som omtalt i note 3. En endelig afklaring af disse forhold afventer fortsat og har således ikke ført til realiserede tab i året.

§ Anvendt regnskabspraksis

Tilgodehavender fra salg

Tilgodehavender fra salg måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominal værdi fratrukket forventet kredittab.

Der indregnes for henholdsvis koncernen og moderselskabet et samlet forventet kredittab på tilgodehavender fra salg, som følger den simplificerede 'expected credit loss'-model. Forventede kredittab revurderes ved hver regnskabsaflæggelse for at afspejle ændringen i kreditrisiko fra første indregning. De forventede kredittab præsenteres i en hensættelsesmatrix og afspejler realiserede historiske kredittab for henholdsvis koncernen og moderselskabet justeret for specifikke forhold for hver kunde, forsikrede tilgodehavender samt generelle økonomiske omstændigheder i markedet for hver kunde. Hensatte beløb til forventede kredittab indregnes i totalindkomstopgørelsen under salgs- og distributionsomkostninger.

Uopfyldte leveringsforpligtelser vedrørende kontrakter

Hartmann har i henhold til undtagelsen i IFRS 15.121 udeladt at give oplysninger om leveringsforpligtelser, idet koncernens kontrakter har en forventet varighed på under et år.

Noter

23 Tilgodehavender fra salg – fortsat

Følgende hensættelsesmatrix viser risikoprofilen for tilgodehavender fra salg for henholdsvis koncernen og moderselskabet. Da koncernen og moderselskabets historiske realiserede tab på debitorer ikke viser et væsentligt forskelligt mønster for forskellige kundesegmenter, er der ikke skelnet mellem forskellige grupper af kunder.

mio. kr.	Ej forfaldne	Forfaldne med				I alt
		0-30 dage	31-60 dage	61-90 dage	over 90 dage	
Koncern						
31. december 2019						
Forventet tabsrate	0%	1%	0%	0%	62%	10%
Tilgodehavender fra salg	311,5	30,6	0,1	2,3	64,4	408,9
Forventet kredittab	0,0	0,2	0,0	0,0	39,7	39,9
31. december 2018						
Forventet tabsrate	0%	0%	0%	3%	61%	11%
Tilgodehavender fra salg	290,1	12,5	2,5	0,4	62,9	368,4
Forventet kredittab	0,1	0,0	0,0	0,0	38,6	38,7
Moderselskab						
31. december 2019						
Forventet tabsrate	0%	0%	0%	0%	62%	14%
Tilgodehavender fra salg	180,1	15,4	0,0	1,9	59,5	256,9
Forventet kredittab	0,0	0,0	0,0	0,0	36,9	36,9
31. december 2018						
Forventet tabsrate	0%	0%	0%	0%	61%	15%
Tilgodehavender fra salg	163,6	4,5	1,0	(0,1)	57,1	226,1
Forventet kredittab	0,0	0,0	0,0	0,0	34,8	34,8

24 Aktiekapital

mio. kr.		Moderselskab
Aktiekapital 1. januar 2015		140,3
Aktiekapital 31. december 2019	7.015.090 stk. a 20 kr.	140,3

Ingen aktier har særlige rettigheder.

Egne aktier

Brødrene Hartmann A/S kan i henhold til bemyndigelse fra generalforsamlingen erhverve maksimalt 10% af selskabets egne aktier. Bemyndigelsen gælder frem til 21. april 2020.

Hartmanns beholdning af egne aktier udgjorde pr. 31. december 2019 100.000 stk. (2018: 100.000 stk.) med en nominal værdi på 2 mio. kr. svarende til 1,4% af den samlede aktiekapital. Aktiernes værdi pr. 31. december 2019 udgjorde 30,4 mio. kr. (2018: 25,3 mio. kr.).

Udbytte

Foreslået udbytte

For regnskabsåret 2019 har bestyrelsen foreslået, at der ikke udbetales udbytte (2018: 65,7 mio. kr. svarende til 9,50 kr. pr. aktie).

Udbetalt udbytte

Der er i regnskabsåret 2019 udbetalt 65,7 mio. kr. (2018: 65,7 mio. kr.) i udbytte svarende til 9,50 kr. pr. aktie (2018 9,50 kr.).

Noter

25 Pensionsforpligtelser

Bidragbaserede ordninger

Hartmann har pensionsordninger, som omfatter visse grupper af medarbejdere. Pensionsordningerne er som hovedregel bidragbaserede. I disse ordninger udgiftsfører Hartmann løbende præmieindbetalinger (f.eks. et fast beløb eller en fast procentdel af lønnen) til uafhængige forsikringsselskaber, som er ansvarlige for pensionsforpligtelserne.

I bidragbaserede ordninger bærer koncernen ingen risici forbundet med fremtidig udvikling i rente, inflation, dødelighed og invaliditet. Når pensionsbidrag for bidragbaserede ordninger er indbetalt, har Hartmann ingen yderligere pensionsforpligtelser over for ansatte eller fratrådte medarbejdere.

Ydelsesbaserede ordninger

I ydelsesbaserede ordninger er Hartmann forpligtet til at betale en bestemt ydelse (f.eks. alderspension som et fast beløb af slutlønnen). I de ydelsesbaserede ordninger er det Hartmann, der bærer risici forbundet med fremtidig udvikling i rente, inflation, dødelighed mv. Ved en ændring af beregningsforudsætningerne for disse opstår en ændring i den aktuarmæssigt beregnede kapitalværdi.

Ved en ændring i beregningsforudsætningerne for de ydelsesbaserede ordninger, der vedrører nuværende og tidligere ansættelser, indregnes aktuarmæssige gevinster og tab i anden totalindkomst.

De samlede pensionsforpligtelser vedrører to afdækkede ordninger i dattervirksomheden Hartmann Canada Inc. og en uafdækket ordning i dattervirksomheden Hartmann Verpackung GmbH.

De vægtede gennemsnitlige løbetider af forpligtelserne er 17-19 år i Canada og 15 år i Tyskland.

mio. kr.	Koncern	
	2019	2018
Ydelsesbaserede pensionsordninger er indregnet i totalindkomstopgørelsen således:		
Årets pensionsomkostninger	2,7	3,4
Årets omkostninger til administration af pensionsordningerne	0,3	0,5
Renteomkostninger på aktivloft	0,2	0,5
Nettorenteomkostninger	0,5	0,7
Indregnet i årets resultat	3,7	5,1
Afkast af pensionsordningernes aktiver (ekskl. beløb indregnet i nettorenteomkostninger)	(13,1)	6,2
Aktuarmæssige tab:		
– Fra ændringer i demografiske forudsætninger	0,8	0,6
– Fra ændringer i finansielle forudsætninger	20,1	(11,4)
– Fra erfaringsmæssige reguleringer	0,6	0,5
Ændring i ikke indregnede aktiver som følge af begrænsning ved aktivloft	(5,0)	(9,0)
Skat	(0,9)	3,5
Indregnet i anden totalindkomst	2,5	(9,6)
Indregnet i totalindkomst	6,2	(4,5)
Ydelsesbaserede pensionsordninger er indregnet i balancen således:		
Nutidsværdi af forpligtelse med tilknyttede aktiver	125,9	95,3
Markedsværdi af tilknyttede aktiver	(124,6)	(98,3)
Nettoforpligtelse for ordninger med tilknyttede aktiver	1,3	(3,0)
Nutidsværdi af ordning uden tilknyttede aktiver	30,8	30,2
Ikke indregnede aktiver som følge af begrænsning ved aktivloft	0,0	4,5
Indregnet nettoforpligtelse	32,2	31,7

Pensionerne forfalder i al væsentlighed mere end et år efter balancedagen.

Noter

25 Pensionsforpligtelser – fortsat

mio. kr.	Koncern	
	2019	2018
Udvikling i ydelsesbaserede pensionsforpligtelser		
Nutidsværdi af pensionsforpligtelser 1. januar	125,5	135,8
Valutakursregulering	6,7	(3,6)
Årets pensionsomkostninger	2,7	3,4
Forrentning af pensionsforpligtelsen	4,6	4,1
Bidrag fra deltagere i pensionsordningen	2,7	2,8
Aktuarmæssige tab:		
– Fra ændringer i demografiske forudsætninger	0,8	0,6
– Fra ændringer i finansielle forudsætninger	20,1	(11,4)
– Fra erfaringsmæssige reguleringer	0,7	0,5
Udbetalte pensionsydelse	(7,1)	(6,7)
Nutidsværdi af pensionsforpligtelser 31. december	156,7	125,5
Udvikling i ydelsesbaserede pensionsordningers aktiver		
Dagsværdi af pensionsordningernes aktiver 1. januar	98,3	97,8
Valutakursregulering	7,0	(3,5)
Afkast af pensionsordningens aktiver (ekskl. beløb indregnet i nettorenteomkostninger)	13,1	(6,2)
Forrentning af pensionsaktiverne	4,1	3,4
Administrationsomkostninger	(0,2)	(0,5)
Bidrag fra arbejdsgiver	7,3	11,9
Udbetalte pensionsydelse	(5,0)	(4,6)
Dagsværdi af pensionsordningernes aktiver 31. december	124,6	98,3
Faktisk afkast på pensionsordningernes aktiver		
Afkast af pensionsordningens aktiver (ekskl. beløb indregnet i nettorenteomkostninger)	13,1	(6,2)
Forrentning af pensionsaktiverne	4,1	3,4
	17,2	(2,8)

Hartmann forventer at betale 10,0 mio. kr. til pensionsordningerne i 2020 (2018: 10,3 mio. kr. vedrørende 2019).

	2019		2018	
	mio. kr.	%	mio. kr.	%
Pensionsordningernes aktiver er sammensat således:				
Aktier og investeringsforeninger	92,3	74,1	72,8	74,1
Obligationer og andre værdipapirer	32,3	25,9	25,5	25,9
	124,6	100,0	98,3	100,0

Pensionsordningernes aktiver måles til dagsværdi baseret på noterede priser på et aktivt marked. Ingen af pensionsordningernes aktiver har tilknytning til koncernens virksomheder.

Den væsentligste forudsætning anvendt i beregning af pensionsforpligtelserne er diskonteringssatsen. Nedenstående sensitivitetsanalyse indikerer udviklingen i pensionsforpligtelsen ved en ændring af diskonteringssatsen på +/- 1 procentpoint.

mio. kr.	2019		2018	
	+1%-point	-1%-point	+1%-point	-1%-point
Pensionsforpligtelsens følsomhed over for ændringer i diskonteringssatsen:				
– Tyskland	(2,9)	3,1	(2,8)	3,1
– Canada, timelønnede	(15,4)	20,1	(10,8)	13,9
– Canada, funktionærer	(5,5)	7,1	(3,9)	5,0

Noter

25 Pensionsforpligtelser – fortsat

%	Koncern	
	2019	2018
Ydelsesbaserede pensionsforpligtelser er opgjort på baggrund af følgende aktuarmæssige forudsætninger:		
Diskonteringsats		
– Tyskland	1,73	1,58
– Canada, timelønnede	3,10	4,00
– Canada, funktionærer	3,10	3,90
Forventet lønstigning		
– Tyskland	-	-
– Canada, timelønnede	-	-
– Canada, funktionærer	2,00	3,00

§ Anvendt regnskabspraksis

Pensionsforpligtelser

Ydelser vedrørende bidragsbaserede pensionsordninger, hvor koncernen løbende indbetaler faste pensionsbidrag til uafhængige pensionsselskaber, indregnes i årets resultat i den periode de optjenes, og skyldige indbetalinger indregnes i balancen under anden gæld.

For ydelsesbaserede pensionsordninger foretages en årlig aktuarberegning af kapitalværdien af de fremtidige ydelser, som skal udbetales i henhold til ordningen. Kapitalværdien beregnes på grundlag af forudsætninger om den fremtidige udvikling i bl.a. lønniveau, rente, inflation og dødelighed. Kapitalværdien beregnes alene for de ydelser, som de ansatte har optjent ret til gennem deres hidtidige ansættelse i koncernen. Den aktuarmæssigt beregnede kapitalværdi med fradrag af dagsværdien af eventuelle aktiver knyttet til ordningen indregnes i balancen under pensionsforpligtelser. I årets resultat indregnes årets pensionsomkostninger baseret på aktuarmæssige skøn og finansielle forventninger ved årets begyndelse. Forskelle mellem den forventede udvikling af pensionsaktiver og -forpligtelser og de realiserede værdier betegnes aktuarmæssige gevinster eller tab og indregnes i totalindkomstopgørelsen via anden totalindkomst. Såfremt en pensionsordning netto er et aktiv, indregnes aktivet alene i det omfang, det modsvarer fremtidige tilbagebetalinger fra ordningen, eller det vil føre til reducerede, fremtidige indbetalinger til ordningen.

26 Offentlige tilskud

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Offentlige tilskud 1. januar	4,8	7,5	0,0	1,4
Valutakursregulering	(0,1)	(0,2)	-	-
Afgang	0,0	0,0	0,0	0,0
Indregnet i totalindkomstopgørelsen	(1,0)	(2,5)	0,0	(1,4)
Offentlige tilskud 31. december	3,7	4,8	0,0	0,0
Heraf indregnet som langfristede forpligtelser	2,7	3,8	0,0	0,0
Heraf indregnet som kortfristede forpligtelser	1,0	1,0	0,0	0,0
	3,7	4,8	0,0	0,0

Hartmann modtager løbende offentlige tilskud til udviklingsrelaterede og energibesparende projekter.

I 1995 modtog Brødrene Hartmann A/S et større tilskud til opførelse af kraftvarmeværk. Tilskuddet er pr. 31. december 2018 fuldt indtægtsført i totalindkomstopgørelsen.

Herudover har den ungarske dattervirksomhed modtaget offentlige tilskud i form af direkte tilskud og reduktion i skattebetalinger i årene 2008-2017. Tilskuddene var begrænset til 50% af den i perioden 2006-2008 foretagne investering på 72,3 mio. kr., hvoraf de direkte tilskud udgjorde 9,0 mio. kr. Modtagne tilskud i form af reducerede skattebetalinger udgør akkumuleret for tilskudsperioden 25,2 mio. kr. Der påhviler ingen aktuelle tilbagebetalingsforpligtelser relateret til tilskuddene. De indregnede værdier i henholdsvis langfristede- og kortfristede forpligtelser relaterer sig til amortisering af de modtagne tilskud, som indtægtsføres henover den økonomiske levetid af de investeringer, som tilskuddene vedrører.

§ Anvendt regnskabspraksis

Offentlige tilskud

Tilskud vedrørende materielle aktiver indregnes i balancen som forpligtelser. Tilskuddene indregnes i årets resultat over aktivernes brugstid.

Noter

27 Hensatte forpligtelser

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Garantiforpligtelser 1. januar	0,8	0,4	0,8	0,4
Tilgang	0,2	0,8	0,2	0,8
Afgang	(0,8)	(0,4)	(0,8)	(0,4)
Garantiforpligtelser 31. december	0,2	0,8	0,2	0,8
Hensatte forpligtelser 31. december	0,2	0,8	0,2	0,8

Garantiforpligtelser er hensat til dækning af kontraktrelaterede garantireklamationer på varer, hvor levering har fundet sted.

§ Anvendt regnskabspraksis

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser indregnes, når koncernen som følge af en begivenhed indtruffet før eller på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at indfrielsen af forpligtelsen vil medføre et forbrug af koncernens økonomiske ressourcer. Hensatte forpligtelser måles til ledelsens bedste skøn over de omkostninger, der er nødvendige for på balancedagen at afvikle forpligtelserne.

Garantiforpligtelser indregnes i takt med salg af varer og er opgjort med udgangspunkt i historiske garantiomkostninger.

Omkostninger til restruktureringer indregnes som forpligtelser, når en detaljeret, formel plan for restruktureringen er offentliggjort senest på balancedagen over for de parter, der er berørt af planen.

28 Anden gæld

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Løn og feriepenge mv.	86,2	80,6	36,2	39,1
Moms og andre afgifter	2,1	1,0	0,0	0,0
Valutaterminskontrakter	7,2	5,3	7,2	2,0
Øvrige gældsforpligtelser	64,3	70,8	47,5	59,4
Anden gæld	159,8	157,7	90,9	100,5

Øvrige gældsforpligtelser består hovedsageligt af ikke-afregnet kundebonus.

§ Anvendt regnskabspraksis

Anden gæld

Anden gæld måles til amortiseret kostpris.

29 Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor

mio. kr.	Koncern		Moderselskab	
	2019	2018	2019	2018
Honorar til Deloitte				
Lovpligtig revision	2,1	2,5	1,0	1,4
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	0,3	0,4	0,0	0,0
Skatte- og momsmæssig rådgivning	0,6	0,6	0,0	0,0
Andre ydelser	0,2	0,9	0,2	0,9
Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor	3,2	4,4	1,2	2,3

Honorarer vedrørende ikke-revisionsydelser leveret af Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab (Deloitte Danmark) udgør 0,2 mio. kr. for både koncernen og moderselskabet og består af generel regnskabsmæssig rådgivning (2018: 0,9 mio. kr. bestående af finansiel rådgivning).

Noter

30 Sikkerhedsstillelser, eventualaktiver og eventualforpligtelser

Garantier

Brødrene Hartmann A/S har ydet en moderselskabsgaranti til Hartmann (UK) Ltd. (CRN 00734190), der giver datterselskabet ret til fritagelse fra revision i henhold til Section 479A i den britiske selskabslov, Companies Act 2006. Gæld til kreditorer i Hartmann (UK) Ltd. pr. 31. december 2019 udgjorde 0,7 mio. kr. (2018: 0,7 mio. kr.).

Sambeskatning

Brødrene Hartmann A/S og danske dattervirksomheder indgår i en dansk sambeskatning med Thornico Holding A/S som administrationsselskab.

Selskabet og danske dattervirksomheder hæfter derfor subsidiært for indkomstskatter mv. og subsidiært for eventuelle forpligtelser til at indeholde kildeskat på renter, royalties og udbytter for de sambeskattede selskaber. Den subsidiære hæftelse udgør dog højst et beløb svarende til den andel af kapitalen i selskabet, der ejes direkte eller indirekte af det ultimative moderselskab.

Den samlede skatteforpligtelse for de sambeskattede selskaber fremgår af regnskabet for administrations-selskabet.

Øvrige forhold

De brasilianske skattemyndigheder har i efteråret 2019 fremsat et krav på BRL 56 mio. svarende til 93 mio. kr. mod det brasilianske datterselskab, Sanovo Greenpack Embalagens Do Brasil Ltda., vedrørende manglen-de betaling af punktafgift (IPI-afgift) på salg af selskabets produkter i 2015 og 2016. Baseret på domspraksis og udtalelser fra juridiske rådgivere er det Hartmanns vurdering, at det fremsatte krav ikke er berettiget, og at selskabets produkter ikke er IPI-afgiftspligtige. Hartmann bestrider derfor det fremsatte krav.

Hartmann forventer ikke, at det fremsatte krav vil have nogen væsentlig påvirkning på selskabets økonomiske stilling, driftsresultat eller pengestrømme.

Verserende retssager

Kraftvarmeværket i Tønder

Tønder Fjernvarmeselskab indgav i 2008 klage til Energitilsynet omkring prisfastsættelse af fjernvarme leveret fra Hartmann.

Den 28. november 2017 traf Energiklagenævnet en afgørelse vedrørende principperne for prisfastsættelse af fjernvarme leveret fra Hartmanns kraftvarmeværk i perioden 2003 til og med fjernvarmeleveringens ophør den 8. januar 2015. Energiklagenævnets afgørelse medførte en hjemvisning af sagen til fornyet behandling hos Forsyningstilsynet med henblik på fastsættelse af den økonomiske konsekvens af Energiklagenævnets afgørelse. Baseret på hovedelementerne i Energiklagenævnets afgørelse samt udkast til afgørelse fra Forsyningstilsynet indgik Hartmann og Tønder Fjernvarmeselskab i november 2019 forlig i sagen. Forliget er betinget af Forsyningstilsynets godkendelse.

Det er ledelsens vurdering, at Forsyningstilsynet vil godkende den indgåede forligsaftale, som ikke vil påvirke koncernens resultat, men vil medføre en positiv likviditetseffekt i 2020.

Patentsager

Hartmann undersøger løbende brud på koncernens patenter og er i den forbindelse part i verserende retssager. Sagernes endelige udfald afhænger af flere usikre fremtidige begivenheder, som er uden for Hartmanns kontrol. Det er ledelsens vurdering, at sagernes endelige udfald på nuværende tidspunkt endnu er for usikre til, at en pålidelig opgørelse af en potentiel erstatningsindtægt for igangværende sager kan foretages.

Herudover er koncernen part i enkelte retssager og tvister. Det er ledelsens opfattelse, at disse sager ikke vil have væsentlig påvirkning på koncernens og moderselskabets finansielle stilling.

Noter

31 Finansielle risici

De overordnede rammer for den finansielle risikostyring er fastlagt i koncernens finanspolitik. Finanspolitikken omfatter koncernens valutapolitik, investeringspolitik, finansieringspolitik og politik vedrørende kreditrisici i relation til finansielle modparter.

Finanspolitikken opdateres årligt og godkendes af bestyrelsen.

Hartmann har centraliseret styringen af finansielle risici i koncernens finansfunktion, der samtidig fungerer som servicecenter for alle dattervirksomheder.

Hartmann anvender finansielle instrumenter til afdækning af en række af de finansielle risici, der kan henføres til koncernens drift, investeringer og finansiering. Koncernen foretager ikke spekulative dispositioner.

Valutarisiko

Hartmanns valutarisiko kan opdeles i en transaktionsrisiko og en translationsrisiko.

Translationsrisiko

Koncernens indtjening og nettoaktiver vedrørende udenlandske datterselskaber, samt koncerninterne lån omregnes og indgår i koncernregnskabet i DKK, hvilket medfører en translationsrisiko i det konsoliderede regnskab for koncernen. Translationsrisici forbundet med omregning af indtjening og nettoaktiver i udenlandske datterselskaber til DKK afdækkes ikke, da disse ikke har nogen umiddelbar likviditetsmæssig effekt, og således ikke påvirker de underliggende pengestrømme direkte. Translationsrisici relateret til koncerninterne lån afdækkes, såfremt de vurderes at kunne medføre en væsentlig indvirkning på koncernens resultat.

Transaktionsrisiko

Det er Hartmanns politik i videst muligt omfang at begrænse effekten af valutakursudsving på koncernens resultat og finansielle stilling.

Hartmann er udsat for transaktionsrisici som følge af transaktioner på tværs af landegrænser, hvorved der opstår kontraktuelle pengestrømme i udenlandsk valuta. Valutaeksponeringen USD/CAD repræsenterer en af koncernens største enkeltstående transaktionsrisici. Eksponeringen er en følge af, at størstedelen af den nord-amerikanske forretnings omsætning faktureres i USD, mens en væsentlig del af omkostningerne afholdes i CAD.

Øvrige væsentlige transaktionsrisici vedrører valutaerne CHF, EUR, GBP, HRK, HUF og PLN.

Hartmann foretager afdækning af koncernens transaktionsrisici, så nettopositioner i de primære valutaer til stadighed er afdækket i en periode på mindst 9 og maksimalt 12 måneder. Eventuelle eksponeringer ud over

Valutaoversigt

Valutakurs, DKK pr. 100		2019	2018
ARS	Gennemsnitskurs	14,2	24,0
	Ultimokurs	11,1	17,3
	Ændring i ultimokurs, %	(35,5)	(47,6)
BRL	Gennemsnitskurs	169,3	173,6
	Ultimokurs	165,5	168,0
	Ændring i ultimokurs, %	(1,5)	(10,3)
CAD	Gennemsnitskurs	502,6	487,3
	Ultimokurs	511,8	478,5
	Ændring i ultimokurs, %	7,0	(3,3)
EUR	Gennemsnitskurs	746,6	745,3
	Ultimokurs	747,2	746,7
	Ændring i ultimokurs, %	0,1	0,3
GBP	Gennemsnitskurs	851,7	842,5
	Ultimokurs	878,2	834,8
	Ændring i ultimokurs, %	5,2	(0,5)
HRK	Gennemsnitskurs	100,6	100,5
	Ultimokurs	100,4	100,7
	Ændring i ultimokurs, %	(0,3)	0,7
HUF	Gennemsnitskurs	2,30	2,34
	Ultimokurs	2,26	2,33
	Ændring i ultimokurs, %	(2,8)	(3,0)
ILS	Gennemsnitskurs	187,1	176,3
	Ultimokurs	192,6	174,0
	Ændring i ultimokurs, %	10,7	(2,9)
PLN	Gennemsnitskurs	173,7	175,0
	Ultimokurs	175,5	173,6
	Ændring i ultimokurs, %	1,1	(2,6)
USD	Gennemsnitskurs	666,9	631,5
	Ultimokurs	665,1	652,2
	Ændring i ultimokurs, %	2,0	5,1

Noter

31 Finansielle risici – fortsat

I 2 måneder afdækkes ikke. Gevinster og tab på afledte finansielle instrumenter resultatføres i takt med, at de sikrede transaktioner realiseres. Sikringens effektivitet vurderes løbende.

En stigning på 5% i ultimokursen mod DKK eller EUR vil medføre dagsværdireguleringen i anden totalindkomst på 0,1 mio. kr. (2018: 0,1 mio. kr.).

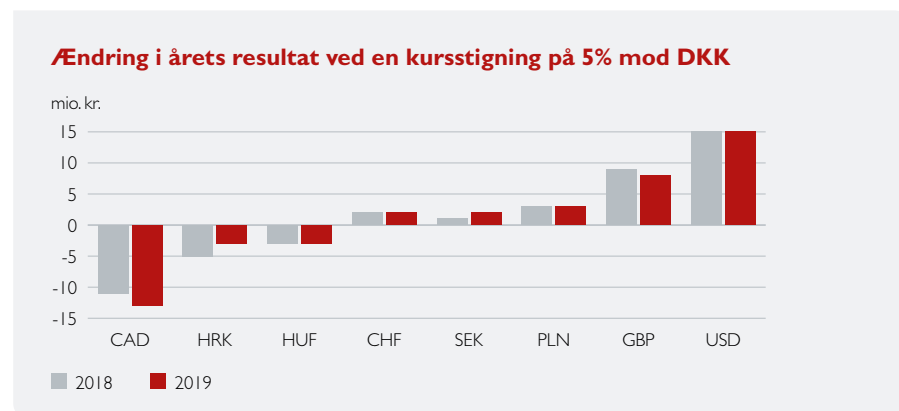
Koncernens transaktionseksposering overfor udsving i valutakurser illustreres nedenfor ved en grafisk fremstilling af ændringen i årets resultat ved en kursstigning på 5% i de relevante valutaer. Alle andre faktorer end kurspåvirkningen på årets resultat holdes uændret.

Renterisiko

Der er Hartmanns politik i størst mulig omfang at begrænse effekten af renteusving på koncernens resultat og finansielle stilling, herunder løbende at vurdere, hvorvidt en andel af koncernens langfristede kreditfaciliteter med fordel kan omlægges til fast forrentning ved renteswap.

Størstedelen af koncernens langfristede og kommittede kreditfaciliteter er optaget i DKK og USD. De indgåede kreditfaciliteter er variabelt forrentede, og på nuværende tidspunkt har Hartmann valgt ikke at omlægge til fast forrentning.

Såfremt det generelle renteniveau relateret til kommittede kreditfaciliteter i DKK ændrer sig med 1%-point, vil det medføre en ændring i resultat før skat på ca. 6 mio. kr. (2018: ca. 6 mio. kr.).

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for, at Hartmann ikke er i stand til løbende at opfylde forpligtelser som følge af manglende evne realisere aktiver eller opnå tilstrækkelig finansiering.

Det er Hartmanns politik at sikre størst mulig fleksibilitet og tilstrækkelig finansielt råderum til fortsat at kunne disponere hensigtsmæssigt i tilfælde af uforudsete udsving i likviditeten.

Koncernens langfristede låneaftale inkluderer en kreditfacilitet med en committed låneramme på 750 mio. kr., som udløber 23. maj 2022 med mulighed for forlængelse med op til 3 år. Låneaftalen indeholder desuden mulighed for udvidelse af låneramme med yderligere 300 mio. kr. til finansiering af opkøb. Udvidelse af lånerammen skal godkendes af koncernens långivere. Rentemarginalerne er variable og fastsættes kvartalsvist baseret på koncernens indtjening. Låneaftalerne er betingede af covenants. Betingelserne omfatter nøgletal-let 'Nettorentebærende gæld' i forhold til 'Resultat af primær drift før af- og nedskrivninger'. Alle covenants er overholdt i 2019. Låneaftalerne indeholder desuden både cross-default og change-of-control-klausuler.

Koncernens kortfristede likviditet styres primært ved, at overskydende likviditet i datterselskaberne overføres til moderselskabet, som udligner likviditetstræk i datterselskaber med likviditetsbehov. For valutaerne GBP, PLN og EUR anvendes en cash-pool ordning.

Datterselskaber finansieres primært via moderselskabet, men lokale forhold kan medføre, at finansiering sker gennem en af koncernens udenlandske banker.

Oversigt over koncernens samlede likviditet til rådighed (mio. kr.)	2019	2018
Udnyttede kreditrammer i pengeinstitutter pr. 31. december	309	290
Likvide beholdninger pr. 31. december	85	83
Likviditet til rådighed pr. 31. december	394	373

Det er ledelsens vurdering, at koncernen råder over et tilstrækkeligt likviditetsberedskab til løbende at finansiere den planlagte drift og løbende investeringer.

Der henvises til note 32 Finansielle instrumenter for oversigt over forfaldsdatoer pr. gældskategori.

3 I Finansielle risici – fortsat

Kreditrisiko

Hartmanns kreditrisici relaterer sig primært til tilgodehavender fra salg og likvide indeståender.

Det er Hartmanns politik, at tilgodehavender fra salg skal kreditforsikres. Der kan være tilfælde, hvor lokale forhold ikke muliggør kreditforsikring, og i disse tilfælde skærpes den interne kreditvurdering.

En specifikation af koncernens tilgodehavender fra salg findes i note 23, Tilgodehavender fra salg. Den regnskabsmæssige værdi af tilgodehavender fra salg er antaget at være tilnærmelsesvis dagsværdien og udgør dermed den maksimale kreditrisiko på tilgodehavender fra salg.

Koncernens likviditetsplaceringer begrænses til pengeinstitutter, der har en tilfredsstillende kreditvurdering fra et eller flere kreditvurderingsbureauer. Den maksimale kreditrisiko svarer til den regnskabsmæssige værdi.

Kapitalstruktur

Det er koncernens målsætning at skabe den nødvendige fleksibilitet til at kunne gennemføre og opfylde de strategiske mål samt sikre et konkurrencedygtigt afkast til virksomhedens aktionærer. Det er desuden et mål at sikre finansiell stabilitet med henblik på at reducere virksomhedens kapitalomkostninger.

Bestyrelsen tilstræber at udbetale overskydende kapital i form af udbytte, så Hartmanns egenkapitalandel som udgangspunkt udgør maksimalt 45%. Udbetaling af udbytte vil altid ske under hensyntagen til Hartmanns planer for vækst og likviditetsbehov. Den indgåede låneaftale indeholder desuden begrænsninger i Brødrene Hartmann A/S' mulighed for at udbetale udbytte, idet ændringer i den generelle udbyttepolitik kræver samtykke fra banken.

Noter

32 Finansielle instrumenter

Forfaldstidspunkt for finansielle gældsforpligtelser inklusiv rentebetalinger

mio. kr.	2019					2018				
	Regnskabs- mæssig værdi	Betalings- forpligtelse	Inden for 1 år	Mellem 1-5 år	Efter 5 år	Regnskabs- mæssig værdi	Betalings- forpligtelse	Inden for 1 år	Mellem 1-5 år	Efter 5 år
Koncern										
Kreditinstitutter	601,9	614,4	4,7	609,7	0,0	616,0	628,6	11,4	617,2	0,0
Kassekreditter	39,1	39,1	39,1	0,0	0,0	43,9	43,9	43,9	0,0	0,0
Leasingforpligtelser	77,3	85,2	9,2	39,5	36,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Leverandørgæld	163,2	163,2	163,2	0,0	0,0	169,6	169,6	169,6	0,0	0,0
Gæld til associerede virksomheder	5,5	5,5	5,5	0,0	0,0	4,8	4,8	4,8	0,0	0,0
Anden gæld	167,1	167,1	167,1	0,0	0,0	157,7	157,7	157,7	0,0	0,0
	1.054,1	1.074,5	388,8	609,7	36,5	992,0	1.004,6	387,4	617,2	0,0
Moderselskab										
Kreditinstitutter	601,9	614,4	4,7	609,7	0,0	616,0	628,6	11,4	617,2	0,0
Kassekreditter	30,1	30,1	30,1	0,0	0,0	43,9	43,9	43,9	0,0	0,0
Leasingforpligtelser	7,7	8,1	2,4	5,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Leverandørgæld	65,7	65,7	65,7	0,0	0,0	61,1	61,1	61,1	0,0	0,0
Gæld til dattervirksomheder	199,0	199,0	199,0	0,0	0,0	181,9	181,9	181,9	0,0	0,0
Gæld til associerede virksomheder	5,2	5,2	5,2	0,0	0,0	4,3	4,3	4,3	0,0	0,0
Anden gæld	98,2	98,2	98,2	0,0	0,0	100,5	100,5	100,5	0,0	0,0
	1.007,8	1.020,7	405,3	615,4	0,0	1.007,7	1.020,3	403,1	617,2	0,0

Noter

32 Finansielle instrumenter – fortsat

Kategorier af finansielle instrumenter mio. kr.	Koncern				Moderselskab			
	2019		2018		2019		2018	
	Regnskabs- mæssig værdi	Dagsværdi	Regnskabs- mæssig værdi	Dagsværdi	Regnskabs- mæssig værdi	Dagsværdi	Regnskabs- mæssig værdi	Dagsværdi
Afledte finansielle instrumenter indgået til sikring af fremtidige pengestrømme	2,0	2,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2
Finansielle aktiver anvendt som sikringsinstrumenter	2,0	2,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2
Tilgodehavender fra salg	369,0	369,0	329,7	329,7	220,0	220,0	191,3	191,3
Tilgodehavender hos dattervirksomheder	-	-	-	-	75,1	75,1	76,4	76,4
Øvrige tilgodehavender	99,7	99,7	83,3	83,3	54,2	54,2	43,1	43,1
Likvide beholdninger	84,7	84,7	83,2	83,2	5,0	5,0	3,7	3,7
Udlån og tilgodehavender	553,4	553,4	496,2	496,2	354,3	354,3	314,5	314,5
Afledte finansielle instrumenter indgået til sikring af fremtidige pengestrømme	7,2	7,2	5,3	5,3	7,2	7,2	2,0	2,0
Finansielle forpligtelser anvendt som sikringsinstrumenter	7,2	7,2	5,3	5,3	7,2	7,2	2,0	2,0
Kreditinstitutter	641,0	642,2	659,9	660,2	632,0	633,2	659,9	660,2
Leasingforpligtelser	77,3	85,2	0,0	0,0	7,7	8,1	0,0	0,0
Gæld til dattervirksomheder	-	-	-	-	199,0	199,0	181,9	181,9
Øvrige forpligtelser	347,6	347,6	338,7	338,7	372,5	375,5	351,1	351,1
Finansielle forpligtelser, der måles til amortiseret kostpris	1.065,9	1.075,0	998,6	998,9	1.211,2	1.215,8	1.192,9	1.193,2

Noter

32 Finansielle instrumenter – fortsat

Dagsværdi af afledte finansielle instrumenter

Hartmanns væsentligste valutaeksponering relaterer sig til salg i anden valuta end de enkelte koncernvirksomheders funktionelle valuta. Til sikring af fremtidige pengestrømme anvendes valutaterminskontrakter. Dagsværdien af terminskontrakterne er baseret på observerbare input (niveau 2) og er indregnet i tilgodehavender og gæld pr. 31. december 2019. Ændringer i dagsværdien af finansielle instrumenter, der opfylder betingelserne for sikring af fremtidige pengestrømme, indregnes i anden totalindkomst.

Terminskontrakter	Koncern								Moderselskab					
	2019				2018				2019			2018		
	Gennem- snitlig afdæk- ningskurs	Positive	Negative	Netto	Gennem- snitlig afdæk- ningskurs	Positive	Negative	Netto	Positive	Negative	Netto	Positive	Negative	Netto
mio. kr.														
CHF/DKK	6,82	0,0	(0,2)	(0,2)	6,53	0,1	(0,4)	(0,3)	0,0	(0,2)	(0,2)	0,1	(0,4)	(0,3)
EUR/HRK	7,42	0,0	(0,3)	(0,3)	7,43	0,0	(0,6)	(0,6)	0,0	(0,3)	(0,3)	0,0	(0,6)	(0,6)
EUR/HUF	331,48	0,1	(0,1)	0,0	320,62	0,0	(0,4)	(0,4)	0,1	0,0	0,1	0,0	(0,4)	(0,4)
GBP/DKK	8,27	0,0	(5,1)	(5,1)	8,30	0,1	(0,1)	0,0	0,0	(5,1)	(5,1)	0,1	(0,1)	0,0
PLN/DKK	1,69	0,0	(0,9)	(0,9)	1,71	0,0	(0,2)	(0,2)	0,0	(0,9)	(0,9)	0,0	(0,2)	(0,2)
SEK/DKK	0,69	0,0	(0,6)	(0,6)	0,72	0,0	(0,3)	(0,3)	0,0	(0,6)	(0,6)	0,0	(0,3)	(0,3)
USD/CAD	1,33	1,9	0,0	1,9	1,29	0,0	(3,3)	(3,3)	-	-	-	-	-	-
		2,0	(7,2)	(5,2)		0,2	(5,3)	(5,1)	0,1	(7,1)	(7,0)	0,2	(2,0)	(1,8)
Forventet forfald														
Inden for 1 år		2,0	(7,2)	(5,2)		0,2	(5,3)	(5,1)	0,1	(7,1)	(7,0)	0,2	(2,0)	(1,8)
		2,0	(7,2)	(5,2)		0,2	(5,3)	(5,1)	0,1	(7,1)	(7,0)	0,2	(2,0)	(1,8)

§ Anvendt regnskabspraksis

Afledte finansielle instrumenter

Koncernen anvender valutaterminskontrakter til at begrænse valutarisici. Afledte finansielle instrumenter anvendes ikke i spekulationsøjemed. Afledte finansielle instrumenter indregnes på handelsdagen til kostpris og efterfølgende til dagsværdi på balancedagen. Dagsværdi af afledte finansielle instrumenter præsenteres i andre tilgodehavender (ved positiv værdi) og anden gæld (ved negativ værdi). Såvel realiserede som urealiserede gevinster og tab på kontrakter indregnes i totalindkomstopgørelsen under finansielle poster; medmindre de afledte finansielle instrumenter er indgået til sikring af fremtidige pengestrømme. Værdireguleringer af afledte

finansielle instrumenter, der er indgået til sikring af fremtidige pengestrømme, og som er effektive, indregnes i anden totalindkomst. Værdireguleringer af en eventuel ikke-effektiv del af de pågældende afledte finansielle instrumenter indregnes under finansielle poster. I takt med at de sikrede transaktioner realiseres, indregnes gevinst eller tab på sikringsinstrumentet i samme regnskabspost som de sikrede poster, og posteringerne i anden totalindkomst tilbageføres. Hvis en sikret transaktion ikke længere forventes at indtræffe, overføres de akkumulerede nettogevinster eller nettotab til årets resultat fra anden totalindkomst. Dagsværdier af afledte finansielle instrumenter beregnes på grundlag af aktuelle markedsdata og anerkendte værdiansættelsesmetoder.

Noter

32 Finansielle instrumenter – fortsat

Sikring af fremtidige pengestrømme mio. kr.	2019			2018		
	Beregnings- mæssig hovedstol	Dagsværdi	Indregnet i anden total- indkomst	Beregnings- mæssig hovedstol	Dagsværdi	Indregnet i anden total- indkomst
Koncern						
Terminskontrakt, CHF/DKK	23,2	(0,2)	(0,2)	18,9	(0,3)	(0,3)
Terminskontrakt, SEK/DKK	18,2	(0,6)	(0,6)	20,5	(0,3)	(0,3)
Terminskontrakt, EUR/HRK	45,3	(0,3)	(0,3)	66,3	(0,6)	(0,6)
Terminskontrakt, DKK/HRK	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Terminskontrakt, EUR/HUF	47,4	0,0	0,0	31,6	(0,4)	(0,4)
Terminskontrakt, GBP/DKK	92,2	(5,1)	(5,1)	75,1	0,0	0,0
Terminskontrakt, PLN/DKK	30,5	(0,9)	(0,9)	28,6	(0,2)	(0,2)
Terminskontrakt, USD/CAD	86,4	1,9	1,9	68,0	(3,2)	(3,2)
	343,2	(5,2)	(5,2)	309,0	(5,0)	(5,0)
Moderselskab						
Terminskontrakt, CHF/DKK	23,2	(0,2)	(0,2)	18,9	(0,3)	(0,3)
Terminskontrakt, SEK/DKK	18,2	(0,6)	(0,6)	20,5	(0,3)	(0,3)
Terminskontrakt, EUR/HRK	45,3	(0,3)	(0,3)	66,3	(0,6)	(0,6)
Terminskontrakt, DKK/HRK	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Terminskontrakt, EUR/HUF	47,4	0,0	0,0	31,6	(0,4)	(0,4)
Terminskontrakt, GBP/DKK	92,2	(5,1)	(5,1)	75,1	0,0	0,0
Terminskontrakt, PLN/DKK	30,5	(0,9)	(0,9)	28,6	(0,2)	(0,2)
	256,8	(7,1)	(7,1)	241,0	(1,8)	(1,8)

Alle terminskontrakter overføres til årets resultat inden for 1 år.

Noter

32 Finansielle instrumenter – fortsat

Sikring af dagsværdier mio. kr.	2019				2018			
	Monetære poster		Afdækket ved sikrings- instrumenter	Netto- position	Monetære poster		Afdækket ved sikrings- instrumenter	Netto- position
	Aktiver	Forpligtelser			Aktiver	Forpligtelser		
Koncern								
ARS	37,7	(19,6)	0,0	18,1	44,3	(17,9)	0,0	26,4
BRL	62,1	(34,0)	0,0	28,1	59,8	(25,5)	0,0	34,3
CAD	34,1	(39,4)	0,0	(5,3)	20,4	(31,5)	0,0	(11,1)
CHF	10,5	(0,7)	0,0	9,7	9,6	(0,9)	0,0	8,8
EUR	128,8	(43,4)	0,0	85,4	103,6	(42,7)	0,0	60,9
GBP	30,3	(0,9)	0,0	29,4	30,4	(1,4)	0,0	29,0
HUF	17,2	(29,8)	0,0	(12,7)	19,2	(24,5)	0,0	(5,4)
ILS	31,6	(7,5)	0,0	24,1	31,9	(7,6)	0,0	24,3
PLN	14,4	(2,6)	0,0	11,8	17,6	(0,6)	0,0	16,9
SEK	4,7	(0,9)	0,0	3,9	5,1	(0,2)	0,0	4,9
USD	69,7	(101,4)	0,0	(31,7)	52,0	(177,0)	0,0	(125,0)
Øvrige valutaer	28,0	(16,1)	0,0	11,9	31,3	(17,2)	0,0	14,1
Moderselskab								
BRL	33,2	0,0	0,0	33,2	35,2	0,0	0,0	35,2
CAD	2,6	0,0	0,0	2,6	2,2	0,0	0,0	2,2
CHF	7,5	(0,1)	0,0	7,5	6,9	(0,7)	0,0	6,2
EUR	358,5	(164,7)	0,0	193,8	322,1	(145,6)	0,0	176,6
GBP	30,3	(4,8)	0,0	25,4	30,4	(4,8)	0,0	25,6
HUF	0,0	(32,0)	0,0	(32,0)	0,0	(31,6)	0,0	(31,6)
PLN	14,3	(4,3)	0,0	10,0	17,5	(1,7)	0,0	15,8
SEK	4,7	(0,9)	0,0	3,9	5,1	(0,2)	0,0	4,9
USD	140,0	(93,8)	0,0	46,2	111,8	(166,5)	0,0	(54,8)
ILS	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige valutaer	9,9	(11,7)	0,0	(1,7)	12,1	(8,2)	0,0	3,9

Noter

32 Finansielle instrumenter – fortsat

Sikring af nettoaktiver i udenlandske dattervirksomheder mio. kr.	2019				2018			
	Investering	Sikret beløb	Netto-position	Årets kurs-regulering ind-regnet i anden totalindkomst	Investering	Sikret beløb	Netto-position	Årets kurs-regulering ind-regnet i anden totalindkomst
Koncern								
ARS	109,0	0,0	109,0	(33,6)	94,4	0,0	94,4	(22,8)
BRL	183,0	0,0	183,0	(2,9)	185,5	0,0	185,5	(21,5)
CAD	157,3	0,0	157,3	13,4	184,4	0,0	184,4	(5,6)
CHF	2,0	0,0	2,0	0,1	1,9	0,0	1,9	0,1
EUR	90,7	0,0	90,7	0,1	79,2	0,0	79,2	0,2
GBP	3,9	0,0	3,9	0,1	3,3	0,0	3,3	0,0
HRK	66,2	0,0	66,2	(0,2)	54,6	0,0	54,6	0,4
HUF	132,5	0,0	132,5	(3,8)	119,8	0,0	119,8	(3,5)
ILS	48,5	0,0	48,5	4,9	46,3	0,0	46,3	(1,4)
PLN	1,8	0,0	1,8	0,0	1,2	0,0	1,2	0,0
USD	186,7	0,0	186,7	3,4	173,2	0,0	173,2	8,1
Øvrige valutaer	2,1	0,0	2,1	(0,3)	1,8	0,0	1,8	(0,2)
	983,7	0,0	983,7	(18,8)	945,6	0,0	945,6	(45,8)
Renterisiko mio. kr.	Nominel værdi	Regnskabs-mæssig værdi	Rentesats	Renterisiko	Nominel værdi	Regnskabs-mæssig værdi	Rentesats	Renterisiko
Koncern								
Kreditinstitutter, fastforrentet	0,0	0,0	-	-	0,0	0,0	-	-
Kreditinstitutter, variabelt forrentet	603,1	601,9	0,8%	Pengestrøm	616,3	616,0	1,8%	Pengestrøm
Kassekreditter, variabelt forrentet	0,0	0,0	-	Pengestrøm	43,9	43,9	1,0%	Pengestrøm
Moderselskab								
Kreditinstitutter, variabelt forrentet	603,1	601,9	0,8%	Pengestrøm	616,3	616,0	1,8%	Pengestrøm
Kassekreditter, variabelt forrentet	0,0	0,0	-	Pengestrøm	43,9	43,8	1,0%	Pengestrøm
Tilgodehavender hos dattervirksomheder								
Fastforrentet	32,5	32,5	8,0%	Dagsværdi	34,5	34,5	8,0%	Dagsværdi
Variabelt forrentet	302,2	302,2	1,13%-3,91%	Pengestrøm	267,4	267,4	0,43%-4,19%	Pengestrøm

Noter

33 Nærtstående parter

Salg af varer til nærtstående parter sker til normale salgspriser. Køb af varer er ligeledes foretaget til markedsbaserede priser med fradrag af rabatter ydet på baggrund af omfanget af aftagne mængder.

Der er ikke stillet sikkerhed eller garantier for mellemværender på balancedagen. Såvel tilgodehavender og leverandørgæld afvikles ved kontant betaling. Der er hverken realiseret- eller foretaget hensættelser til kredittab på tilgodehavender hos nærtstående parter.

Udover udbetaling af udbytte og vederlag indeholder totalindkomstopgørelsen og balancen nedenstående transaktioner med nærtstående parter:

	Koncern		Moderselskab	
mio. kr.	2019	2018	2019	2018
Virksomheder med bestemmende indflydelse				
Betalte sambeskatningsbidrag	5,8	8,3	5,8	8,3
Regulering af betalte sambeskatningsbidrag fra tidligere år	0,0	(10,5)	0,0	(10,5)
Andre tilgodehavender	0,7	2,0	0,0	0,0
Anden gæld	2,0	0,6	0,0	0,0
Associerede virksomheder				
Produktionsomkostninger	62,1	63,5	58,5	60,9
Gæld til associerede virksomheder	5,5	4,8	5,2	4,3
Dattervirksomheder				
Nettoomsætning	-	-	107,5	60,0
Produktionsomkostninger	-	-	473,3	435,4
Øvrige indtægter/(omkostninger) indregnet i resultat af primær drift	-	-	6,8	(1,6)
Renteindtægter	-	-	9,5	11,7
Tilgodehavender hos dattervirksomheder, langfristede	-	-	341,5	301,9
Tilgodehavender hos dattervirksomheder, kortfristede	-	-	75,1	76,4
Gæld til dattervirksomheder	-	-	199,0	181,9
Andre nærtstående parter				
Nettoomsætning	0,0	0,0	0,0	0,0

Virksomheder med bestemmende indflydelse over Brødrene Hartmann A/S udgøres af Thornico Food & Food Technology Group A/S, som er den umiddelbare majoritetsejer, der ejes af Thornico A/S, samt Thornico Holding A/S, som er den ultimative majoritetsejer. Brødrene Hartmann A/S indgår i koncernregnskabet for Thornico Holding A/S.

Associerede virksomheder udgøres af Danfiber A/S, jf. note 20.

Dattervirksomheder omfatter virksomheder, hvori Brødrene Hartmann A/S har bestemmende indflydelse, jf. note 19. Transaktioner med dattervirksomheder er elimineret i koncernregnskabet i overensstemmelse med den anvendte regnskabspraksis.

Andre nærtstående parter består af øvrige virksomheder under bestemmende indflydelse af Hartmanns ultimative majoritetsejer, Thornico Holding A/S, og som ikke er under bestemmende indflydelse af Brødrene Hartmann A/S.

Nærtstående parter omfatter endvidere bestyrelsen og direktionen i Brødrene Hartmann A/S samt disses nærtstående. Vederlag til direktions- og bestyrelsesmedlemmer er oplyst i note 9.

Noter

34 Regnskabsmæssig effekt af hyperinflation i Argentina

Overgang til hyperinflation

Argentina blev med virkning fra 1. juli 2018 optaget på The International Practices Task Force's (IPTF) liste over hyperinflationsøkonomier ud fra en række kvalitative og kvantitative forhold, herunder at den akkumulerede inflation over en 3-årig periode oversteg 100% efter en årrække med stigende inflation.

Som følge af IPTF's klassificering har Hartmann implementeret IAS 29 om regnskabsaflæggelse i hyperinflationsøkonomier vedrørende koncernens argentinske dattervirksomheder.

Implementeringen af IAS 29 medfører, at regnskabstallene for de argentinske dattervirksomheder reguleres, så de afspejler den gældende købekraft ved udgangen af regnskabsperioden. I den forbindelse reguleres både ikke-monetære poster, herunder anlægsaktiver, varebeholdninger og egenkapital, og resultatopgørelsen til den gældende købekraft på balancedagen. Monetære poster som tilgodehavender, gæld og bankgæld mv. afspejler i sig selv den aktuelle købekraft, da posterne består af aktuelle indeståender, tilgodehavender eller gæld i den aktuelle monetære enhed.

Samtidig kræver IAS 29 med reference til IAS 21 om valutaomregning, at alle årets transaktioner i hyperinflationsvalutaen argentinske peso, ARS, omregnes til koncernens præsentrationsvaluta danske kroner, DKK, ved brug af balancedagens valutakurs. Alle argentinske transaktioner i regnskabsåret er således omregnet til DKK ved anvendelse af kursen 31. december 2019 i modsætning til koncernens sædvanlige praksis, hvorefter omregning af resultatopgørelsens transaktioner sker til transaktionsdagens valutakurs.

Basis for hyperinflationsreguleringer

Prisindeks:

Hyperinflationsreguleringen af regnskabstallene for Argentina baseres på udviklingen i det tilgængelige generelle prisindeks i Argentina, der udgøres af det argentinske Wholesale Price Index (WPI) i perioden fra og med overtagelsestidspunktet af Hartmanns argentinske aktiviteter primo januar 2015 til og med december 2016 og National Consumer Price Index i Argentina (IPC) i perioden fra og med januar 2017.

Valutakurs:

Omregningen af alle argentinske regnskabstal, såvel i balancen som i resultatopgørelsen, til koncernens præsentrationsvaluta, DKK, er foretaget med afsæt i valutakursen mellem ARS og DKK på balancedagen frem for koncernens sædvanlige praksis ved omregning af resultatopgørelsen til transaktionsdagens kurs.

Udviklingen i inflation og valutakurs i 2019:

Efter en årrække med høj inflation i Argentina oversteg den akkumulerede inflation 100% i maj 2018 set over en løbende 3-årig periode. Inflationen i Argentina udgjorde 54% i 2019.

Valutakursen mellem ARS og DKK er faldet fra 17,3 ved årets begyndelse til 11,1 ved årets udgang efter skarpe devalueringer af ARS i august.

Indregnede hyperinflationsreguleringer

Inflationsreguleringer foretaget i lokal valuta:

- Immaterielle og materielle aktiver samt varebeholdninger i Hartmanns argentinske forretning er inflationsreguleret baseret på ændringerne i prisindekset fra tidspunktet for første indregning og frem til 31. december 2019 eller til datoen for eventuel afgang eller vareforbrug i løbet 2019. Reguleringerne er foretaget fra posternes første indregning i regnskabet dog tidligst fra 6. januar 2015, hvor Hartmann overtog de argentinske aktiviteter og ikke-monetære poster blev omregnet og indregnet i koncernregnskabet til dagsværdi, som afspejlede købekraften i Argentina pr. 6. januar 2015. Reguleringerne har medført en væsentlig stigning i koncernens værdier for immaterielle og materielle aktiver samt en moderat højere værdi af varebeholdninger. Samtidig har reguleringerne medført øgede omkostninger i resultatopgørelsen i form af højere vareforbrug fra de opregulerede varebeholdninger og markant højere afskrivninger som følge af de opregulerede kostpriser for immaterielle og materielle aktiver.
- Egenkapitalen i Argentina er inflationsreguleret med afsæt i udviklingen i prisindekset i regnskabsåret 2019 med henblik på at afspejle købekraften på balancedagen. Opregning af egenkapitalen på baggrund af udviklingen i prisindekset i regnskabsåret er indregnet med modpost under finansielle poster i resultatopgørelsen.
- I resultatopgørelsen er alle transaktioner i 2019 reguleret for ændringer i prisindekset fra måneden for indregning i resultatopgørelsen til prisindekset pr. 31. december med undtagelse af afskrivninger på immaterielle- og materielle aktiver, som er genberegnet separat baseret på de inflationsregulerede kostpriser for immaterielle og materielle aktiver som omtalt ovenfor. Genberegningen af afskrivningerne er foretaget med afsæt i den argentinske forretnings sædvanlige brugstider for de pågældende aktiver. Inflationsreguleringerne af resultatopgørelsen har forøget værdien af resultatopgørelsens poster i lokal valuta betydeligt som følge af udviklingen i prisindekset fra indregningstidspunktet til årets udgang.

Ændret omregning fra argentinske peso til danske kroner:

- Den argentinske forretnings regnskab efter inflationsreguleringer i lokal valuta er omregnet til DKK ved omregning af balancen og alle resultatopgørelsens transaktioner i regnskabsåret ved brug af balancedagens valutakurs mellem ARS og DKK 11,1. Omregningen af balancens poster er uændret i forhold til vanlig praksis, men det ændrede omregningsprincip har en væsentlig indflydelse på resultatopgørelsens poster, som nu er omregnet med kurs 11,1 i modsætning til omregning til transaktionsdagens kurs.

Tidspunkt og praksis for indregning:

Implementering af IAS 29 blev foretaget med tilbagevirkende kraft fra 1. januar 2018, og justeringer for hyperinflation blev første gang indregnet i koncernens regnskab for 3. kvartal 2018 med en samlet effekt for perioden fra 1. januar 2018 til 30. september 2018.

Noter

34 Regnskabsmæssig effekt af hyperinflation i Argentina – fortsat

Overblik over hyperinflationsreguleringer

I tabellen nedenfor ses de samlede effekter for 2019 ved regulering for hyperinflation af Hartmanns argentinske dattervirksomheder:

	2019				2018			
	Regulering af ikke- monetære poster	Regulering af resultat- opgørelse	Regulering af valuta- omregning	Samlet regulering	Regulering af ikke- monetære poster	Regulering af resultat- opgørelse	Regulering af valuta- omregning	Samlet regulering
Nettoomsætning	-	38,8	(43,3)	(4,5)	-	41,0	(58,3)	(17,3)
Vareforbrug	(6,3)	(26,0)	29,3	(3,1)	(3,8)	(22,5)	32,1	5,8
Afskrivninger	(6,8)	-	1,6	(5,2)	(5,5)	-	1,9	(3,6)
Øvrige omkostninger	-	(7,2)	8,0	0,8	-	(8,8)	12,4	3,6
Resultat af primær drift før særlige poster	(13,2)	5,6	(4,4)	(12,0)	(9,3)	9,7	(11,9)	(11,5)
Særlige poster	0,0	0,0	0,0	0,0	-	(0,2)	0,3	0,1
Resultat af primær drift	(13,2)	5,6	(4,4)	(12,0)	(9,3)	9,5	(11,6)	(11,4)
Finansielle poster	2,4	(2,5)	3,0	2,9	7,0	(7,9)	10,6	9,7
Resultat før skat	(10,8)	3,1	(1,4)	(9,1)	(2,3)	1,6	(1,0)	(1,7)
Skat af årets resultat	(9,3)	(3,1)	3,4	(9,0)	(6,0)	(1,6)	2,1	(5,5)
Årets resultat	(20,1)	0,0	2,0	(18,1)	(8,3)	-	1,1	(7,2)
Immaterielle aktiver	7,2	-	-	7,2	7,0	-	-	7,0
Materielle aktiver	38,8	-	-	38,8	25,6	-	-	25,6
Udskudt skat	(6,6)	-	-	(6,6)	(3,2)	-	-	(3,2)
Varebeholdninger	0,7	-	-	0,7	0,6	-	-	0,6
Aktiver	40,1	-	-	40,1	30,0	-	-	30,0
Årets resultat	(20,1)	-	2,0	(18,1)	(8,3)	-	1,1	(7,2)
Valutakursregulering af udenlandske dattervirksomheder	11,0	-	5,5	16,5	(12,5)	-	13,7	1,2
Hyperinflationsregulering af ikke-monetære poster, primo	41,8	-	(7,5)	34,3	50,4	-	(16,9)	33,5
Skat	0,0	-	0,0	0,0	(6,3)	-	2,1	(4,2)
Egenkapital	32,7	-	-	32,7	23,3	-	-	23,3
Udskudt skat	7,4	-	-	7,4	6,8	-	-	6,8
Passiver	40,1	-	-	40,1	30,0	-	-	30,0

Noter

35 Efterfølgende begivenheder

Den 29. januar 2020 meddelte Hartmann, at koncernen har indgået aftale med aktionærerne i Mohan Fibre Products Ltd. om køb af virksomheden for 119 mio. kr. svarende til en EBITDA-multipel på omkring 9. Virksomheden havde en omsætning på 75 mio. kr. i 2019 og afsætter støbepapemballager til æg- og æbleproducenter i Indien med særligt fokus på de nordlige stater Himachal Pradesh, Punjab og Haryana. Opkøbet finansieres inden for rammerne af koncernens eksisterende kreditfaciliteter og vil styrke Hartmanns resultat pr. aktie umiddelbart efter overtagelsen, som forventes endeligt gennemført medio 2020 betinget af formel myndighedsgodkendelse af Hartmann som køber.

Hoved- og nøgletal pr. kvartal (urevideret)

	4. kvartal				3. kvartal				2. kvartal			1. kvartal		
	2019	2019 ekskl. IAS 29	2018	2018 ekskl. IAS 29	2019	2019 ekskl. IAS 29	2018	2018 ekskl. IAS 29	2019	2019 ekskl. IAS 29	2018	2019	2019 ekskl. IAS 29	2018
mio. kr.														
Totalindkomstopgørelse														
Nettoomsætning	615	611	588	566	591	604	453	492	553	547	542	596	599	624
- Europe, støbepapemballage	360	360	341	341	330	330	283	283	311	311	286	345	345	315
- Europe, maskiner og teknologi	7	7	5	5	44	44	6	6	6	6	35	4	4	69
- Americas	248	244	243	221	231	218	163	202	230	237	222	248	250	239
Driftsresultat	71	74	49	48	76	81	13	26	45	47	60	58	61	92
Særlige poster	0	0	(3)	(3)	0	0	(9)	(9)	0	0	(16)	0	0	(6)
Finansielle poster, netto	(7)	(5)	0	3	(15)	(18)	(7)	(20)	(7)	(8)	(30)	(7)	(7)	(9)
Resultat før skat	65	69	47	48	61	63	(2)	(2)	38	39	14	52	54	77
Periodens resultat	60	67	33	37	45	48	(5)	(1)	26	30	10	37	41	58
Totalindkomst	54	51	65	53	34	35	7	(8)	41	36	(12)	51	49	29
Pengestrømme														
Pengestrømme fra driftsaktivitet	93	93	105	105	130	130	22	22	18	18	66	56	56	71
Pengestrømme fra investeringsaktivitet	(52)	(52)	(58)	(58)	(58)	(58)	(32)	(32)	(49)	(49)	(28)	(39)	(39)	(11)
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	(32)	(32)	0	0	(3)	(3)	0	0	(55)	(55)	(66)	(2)	(2)	(1)
Pengestrømme i alt	9	9	47	47	69	69	(10)	(10)	(87)	(87)	(28)	16	16	59
Balance														
Aktiver	2.042	2.002	1.834	1.804	2.046	2.006	1.770	1.750	2.014	1.973	1.756	1.975	1.941	1.821
Investeringer i materielle aktiver	52	54	55	54	56	55	30	32	50	49	36	38	38	11
Nettoarbejdskapital	323	322	287	287	328	327	336	336	357	357	332	304	304	337
Investeret kapital	1.502	1.455	1.321	1.288	1.500	1.457	1.309	1.286	1.512	1.512	1.289	1.434	1.397	1.320
Nettorentebærende gæld	634	634	577	577	680	680	620	620	735	735	614	640	640	576
Egenkapital	879	847	765	742	795	825	704	689	791	760	697	816	791	775
Nøgletal i %														
Overskudsgrad	11,6	12,1	8,4	8,4	12,9	13,3	2,9	5,4	8,1	8,5	11,1	9,8	10,2	14,7
Afkast af investeret kapital (ROIC), løbende 12 mdr.	16,9	18,2	16,0	17,2	15,5	16,8	17,7	18,9	12,3	13,4	21,7	13,6	14,7	19,4
Egenkapitalforrentning, løbende 12 mdr.	20,5	23,5	12,8	14,1	18,0	20,3	12,4	13,0	12,5	14,3	19,6	10,5	11,8	18,4
Egenkapitalandel	43,1	42,3	41,7	41,1	40,3	39,6	39,8	39,4	39,3	38,5	39,7	41,3	40,7	42,6
Gearing	72,1	74,8	75,4	77,8	82,4	85,5	88,1	90,0	92,9	96,7	88,0	78,4	80,9	74,3

For nøgletsdefinitioner henvises til side 82.

Nøgletalsdefinitioner

Driftsresultat

Resultat af primær drift før særlige poster

Nettoarbejdskapital

Varebeholdninger + tilgodehavender + øvrige driftsmæssige, kortfristede aktiver - leverandørgæld - øvrige driftsmæssige, kortfristede forpligtelser (ekskl. restruktureringsforpligtelser)

Investeret kapital

Nettoarbejdskapital + immaterielle aktiver + materielle aktiver + leasingaktiver + andre langfristede tilgodehavender - pensionsforpligtelser - offentlige tilskud

Nettorentebærende gæld

Kreditinstitutter + kassekreditter + leasingforpligtelser - likvide beholdninger

Overskudsgrad

$\frac{\text{Resultat af primær drift før særlige poster} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$

Afkast af investeret kapital (ROIC)

$\frac{\text{Resultat af primær drift før særlige poster} \times 100}{\text{Gennemsnitligt investeret kapital}}$

Egenkapitalforrentning

$\frac{\text{Årets resultat} \times 100}{\text{Gennemsnitlig egenkapital}}$

Egenkapitalandel

$\frac{\text{Egenkapital, ultimo} \times 100}{\text{Aktiver, ultimo}}$

Gearing

$\frac{\text{Nettorentebærende gæld} \times 100}{\text{Egenkapital, ultimo}}$

Resultat pr. aktie (EPS)

$\frac{\text{Årets resultat}}{\text{Gennemsnitligt antal aktier (ekskl. egne aktier)}}$

Pengestrøm pr. aktie

$\frac{\text{Pengestrømme fra driftsaktivitet}}{\text{Gennemsnitligt antal aktier (ekskl. egne aktier)}}$

Indre værdi pr. aktie

$\frac{\text{Egenkapital, ultimo}}{\text{Antal aktier (ekskl. egne aktier), ultimo}}$

Børskurs/indtjening (P/E)

$\frac{\text{Børskurs}}{\text{Resultat pr. aktie (EPS)}}$

Udbytteandel

$\frac{\text{Samlet udbytteudbetaling} \times 100}{\text{Årets resultat}}$

Resultat pr. aktie (EPS) er beregnet i overensstemmelse med IAS 33.

Driftsresultat, overskudsgrad og afkast af investeret kapital (ROIC) er beregnet ved anvendelse af resultat af primær drift før særlige poster, da dette er koncernens primære resultatmål.

Øvrige nøgletal er beregnet i overensstemmelse med anbefalinger fra Finansforeningen.

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for 2019 for Brødrene Hartmann A/S.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav ifølge årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og moderselskabsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2019 samt af resultatet af koncernens og moderselskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2019.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og moderselskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultater, pengestrømme og finansielle stilling samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og moderselskabet står over for.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Gentofte, 10. marts 2020

Direktion:

Torben Rosenkrantz-Theil
Adm. direktør

Flemming Lorents Steen
Koncernfinansdirektør

Bestyrelsen:

Agnete Raaschou-Nielsen
Formand

Steen Parsholt
Næstformand

Andy Hansen

Jan Klarskov Henriksen

Jan Madsen

Karen Angelo Hækkerup

Marianne Schelde

Palle Skade Andersen

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til aktionærerne i Brødrene Hartmann A/S

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Brødrene Hartmann A/S for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2019, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2019 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2019 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisionsudvalget og bestyrelsen.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit 'Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet'. Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Vi blev første gang valgt som revisor for Brødrene Hartmann A/S den 21. april 2009 og er genvalgt årligt ved generalforsamlingsbeslutning i en samlet opgaveperiode på 11 år frem til og med regnskabsåret 2019, heraf et år efter vi den 9. april 2019 blev genudpeget efter en udbudsprocedure.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet for regnskabsåret 2019. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Nedskrivningstest af goodwill og immaterielle aktiver med ubestemmelig levetid og andre langfristede aktiver

Koncernens goodwill er allokeret til 3 pengestrømsgenererende enheder; Argentina, Brasilien og Europe Moulded Fibre. Der henvises til note 15 i årsrapporten. Ingen nedskrivning er indregnet i året.

Vi har fokuseret vores revision på dette område, da der i nedskrivningstesten indgår betydelige og komplekse skøn foretaget af ledelsen om den fremtidige indtjening og fastlæggelse af diskonteringsatser.

Vi har især fokuseret vores revision på nedskrivningstesten for Argentina, der er udsat for høj inflation og opregulerede regnskabsmæssige værdier som følge af implementeringen af IAS 29 om

hyperinflation, hvilket øger kompleksiteten af de ledelsesmæssige skøn samt øger risikoen for et nedskrivningsbehov.

Forholdet er behandlet således i revisionen

Vi har som led i revisionen vurderet, om beregningsmodellen til opgørelse af kapitalværdierne er egnet, samt om ledelsens forventninger til fremtidig indtjening og den forelagte dokumentation udgør et forsvarligt grundlag for beregning af kapitalværdierne.

Herunder har vi:

- Indhentet understøttende dokumentation for væsentlige forudsætninger anvendt i nedskrivningstesten, med fokus på forventninger til udvikling i omsætning, indtjening, investeringer og inflation, og drøftet disse med ledelsen.
- Sammenholdt de i beregningsmodellen anvendte forventninger til fremtidig indtjening med seneste bestyrelsesgodkendte forecast og prognoser samt historiske realiserede resultater.
- Vurderet de anvendte forudsætninger i nedskrivningstesten, herunder anvendelse af dynamiske diskonteringsatser i nedskrivningstesten for Argentina som følge af høje inflationsrater, og om nedskrivningstesten er udarbejdet på en konsistent basis, og baseret på anerkendte metoder ved brug af vores interne værdiansættelseseksperter.
- Testet ledelsens følsomhedsberegninger.
- Vurderet om noteoplysninger er i overensstemmelse med gældende krav i regnskabsstandarder og er tilstrækkelige og fyldestgørende.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af koncernregnskabet og årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes

besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.

- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandling; der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i koncernregnskabet og årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af koncernregnskabet og årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om koncernregnskabet og årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

København, 10. marts 2020

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 96 35 56

Kim Takata Mücke
statsautoriseret revisor
mnel0944

Morten Dandanell Kiærskou
statsautoriseret revisor
mne33749

Årsrapporten er udgivet som selskabsmeddelelse nr. 6/2020 via Nasdaq Copenhagen på dansk og engelsk. Såfremt der er forskel på udgaverne og ved tvivlstilfælde, er den danske version gældende.

Alle varemærker såsom handelsnavne og andre fremhævede benævnelser i denne rapport er varemærkebeskyttet af og tilhører Brødrene Hartmann A/S.

© 2020 Brødrene Hartmann A/S

Brødrene Hartmann A/S

Ørnegårdsvej 18
DK-2820 Gentofte

Telefon: (+45) 45 97 00 00
e-mail: investor@hartmann-packaging.com
Web: hartmann-packaging.com

CVR-nr. 63 04 96 11

